

153.943033383

๙ ๔ ๖ ๓ ๐

๗.๒

การสร้างแบบทดสอบวัดอคติ 4 สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ปริญญานิพนธ์

ของ

สุเชษฐ์ คำขุนารถ

13 พ.ย. 2533

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เนื้อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวัดผลการศึกษา

กุมภาพันธ์ 2533

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

171038

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญาแผน
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกวัดผลการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

.....ประธาน

(รศ.ล้วน สายยศ)
.....กรรมการ
(ผศ.จรินทร์ ประสงค์สม)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน

(รศ.ล้วน สายยศ)
.....กรรมการ
(ผศ.จรินทร์ ประสงค์สม)
.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รศ.ชูศรี วงศ์รัตนะ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญาฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวัดผลการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ค.ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่ ๒๒ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๓

ประกาศคุณประการ

ปริญญานิพนธ์ ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลือ ให้แนวคิด ข้อเสนอแนะ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ล้วน สายยศ และผู้ช่วยศาสตราจารย์จรินทร์ ประสงค์สม ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้ ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน์ ดร.รัตนา ต้นบุญเต็ก ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ พระมหาสำเริง ธมฺมานนฺโท และพระครูไพศาลคณาภิรักษ์ แห่งวัดไร่ขิง รองศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ ศลโกสุม รองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ ธรรมแสง และอาจารย์ทิวัต มณีโชติ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบทดสอบในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียน ตลอดจนคณะครูของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือ ร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้แนวคิด ให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี ขอขอบคุณอาจารย์นิเจ สิงโต คุณปัทมา คำผล ที่มีส่วนช่วยให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอโน้มรำลึกถึงพระคุณของบิดามารดา ครู-อาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณที่เคยอบรมสั่งสอน ให้ความเมตตา และให้กำลังใจสนับสนุนการศึกษาตลอดมา

สุเชษฐ์ คำขุนารก

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
	ขอบเขตของการค้นคว้า	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
	ความหมายของคุณธรรมและจริยธรรม	9
	องค์ประกอบของจริยธรรม	12
	ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม	13
	การวัดจริยธรรม	20
	เอกสารเกี่ยวกับอคติ 4	24
	พัฒนาการของการสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม	30
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	39
	ประชากร	39
	กลุ่มตัวอย่าง	39
	วิธีดำเนินการสร้างแบบทดสอบ	41
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	43
	วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	45
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	46
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	49
	สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	49
	การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	49

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
การทดลองแบบทดสอบครั้งที่ 1	51
การตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบครั้งที่ 2	58
การตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบครั้งที่ 3	68
 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	92
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	92
กลุ่มตัวอย่าง	92
วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล	92
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	93
อภิปรายผล	95
ข้อเสนอแนะ	100
 บรรณานุกรม	101
 ภาคผนวก	107
 ประวัติย่อของผู้วิจัย	160

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงการพัฒนากาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก	17
2 รายชื่อของโรงเรียนและจำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง และครั้งที่ใช้ ในการทดลอง	40
3 ค่าสถิติพื้นฐาน ค่าความเชื่อมั่น และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน ของแบบทดสอบ ครั้งที่ 1	51
4 ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดอคติ ด้านฉันท์าคติ จากการทดลองสอบครั้งที่ 1	52
5 ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดอคติ ด้านโทสาคติ จากการทดลองสอบครั้งที่ 1	54
6 ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดอคติ ด้านโมหาคติ จากการทดลองสอบครั้งที่ 1	55
7 ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดอคติ ด้านภยาคติ จากการทดลองสอบครั้งที่ 1	57
8 ค่าสถิติพื้นฐาน ค่าความเชื่อมั่น และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานจาก การทดสอบ เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบในครั้งที่ 2	59
9 ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดอคติ ด้านฉันท์าคติ จากการทดสอบครั้งที่ 2	60
10 ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดอคติ ด้านโทสาคติ จากการทดสอบครั้งที่ 2	61
11 ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดอคติ ด้านโมหาคติ จากการทดสอบครั้งที่ 2	62
12 ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดอคติ ด้านภยาคติ จากการทดสอบครั้งที่ 2	64
13 ค่าความเชื่อมั่นของผู้ประเมินในแต่ละโรงเรียน	65
14 ความเที่ยงตรงตามสภาพของแบบทดสอบแต่ละด้าน	66

15	ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดอคติ 4 แยกเป็นรายด้าน .	67
16	ค่าสถิติพื้นฐาน ค่าความเชื่อมั่น และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน จากการทดสอบเนื้อหาคุณภาพของแบบทดสอบในครั้งที่ 3	68
17	ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดอคติ ด้านทัศนคติ จากการทดสอบครั้งที่ 3	69
18	ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดอคติ ด้านโทสาคติ จากการทดสอบครั้งที่ 3	71
19	ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดอคติ ด้านโมหาคติ จากการทดสอบครั้งที่ 3	72
20	ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดอคติ ด้านภยาคติ จากการทดสอบครั้งที่ 3	73
21	ความเที่ยงตรงตามสภาพของแบบทดสอบแต่ละด้าน	75
22	ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดอคติ 4 แยกเป็นรายด้าน .	76
23	ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดอคติ 4 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แต่ละด้าน	77
24	เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดอคติ 4 สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 แยกสำหรับนักเรียนชาย และนักเรียนหญิง	78
25	เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดอคติ 4 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั้งนักเรียนชาย และนักเรียนหญิง	82
26	เกณฑ์ปกติคะแนนรวมของแบบทดสอบวัดอคติ 4 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	84

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แสดงลำดับขั้นตอนปฏิบัติงาน 18	18
2 แสดงลำดับขั้นในการสร้างแบบทดสอบ 41	41

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในปัจจุบันประเทศไทยกำลังอยู่ในระหว่างการพัฒนา รัฐบาลได้มีนโยบายเร่งรัดพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นสิ่งที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ นักเศรษฐศาสตร์การศึกษาได้ชี้ให้เห็นความสำคัญของการศึกษาว่า ประเทศที่มีทรัพยากรของชาติอย่างสิ้นเหลือ แต่ถ้าขาดกำลังคนที่มีคุณภาพสูง จะไม่สามารถพัฒนาประเทศให้ทัดเทียมกับประเทศที่ขาดแคลนทรัพยากรแต่ประชากรมีคุณภาพสูง เนื่องจากประเทศนั้นได้พัฒนาการศึกษาให้เจริญก้าวหน้า (ก่อ สวัสดิพานิชย์. 2528 : 7) การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาคน โดยมุ่งให้คนเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถเพื่อพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าไปในทุก ๆ ด้าน การพัฒนาประเทศจะมีประสิทธิภาพได้นั้น นอกเหนือจากประชาชนจะต้องมีความรู้ความสามารถและเทคนิคต่าง ๆ แล้ว คุณภาพด้านจิตใจของประชาชนก็นับว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องได้รับการพัฒนาควบคู่ไปกับการพัฒนาด้านวัตถุ การปลูกฝังค่านิยม ลักษณะนิสัยและจิตใจที่ดีงามของบุคคลตลอดจนคุณธรรม จริยธรรม จะช่วยให้บุคคลละอายใจต่อการกระทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง สิ่งชั่วร้ายทั้งปวงหันมาประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม (กรมวิชาการ. 2524 : 1) การพัฒนาคุณภาพของประชากรทางด้านจิตใจนั้น กล่าวได้ว่าเป็นการปลูกฝังลักษณะความเป็นพลเมืองดีให้เกิดในประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ (ถ้วน ขาวหนู. 2528 : 22) ซึ่งลักษณะของความเป็นพลเมืองดีก็คือการเป็นผู้มีจริยธรรมสูง ซึ่งได้แก่ความซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบในหน้าที่ มีระเบียบวินัย มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม (ดวงเดือน พันธมนาวิน. 2520 : 25) แต่สภาพสังคมไทยในปัจจุบันนี้ เรากำลังประสบกับปัญหาทางด้านความเสื่อมโทรมทางจิตใจของคนในชาติ อันเนื่องมาจากคนส่วนหนึ่งห่างเหินศาสนา มิได้นำธรรมมาประพฤติปฏิบัติ เพื่อพัฒนาจิตใจให้เจริญและสูงขึ้น ซึ่งปัญหาดังกล่าวนี้ย่อมเป็นอุปสรรคสำคัญประการหนึ่งต่อการพัฒนาประเทศ (พระเทพเวที. 2531 : 83) ปัญหาดังกล่าวนี้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกระทรวงศึกษาธิการซึ่งมีหน้าที่ในการให้การศึกษา และพัฒนาคนให้เป็นผู้มีคุณงามความดี กล่าวคือให้เป็นคนที่มีความคิด มีคุณธรรม และจริยธรรมนั้น ก็ได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของปัญหานี้มาโดยตลอด โดยกระทรวงศึกษาธิการได้มอบให้กรมการศาสนา

และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน นักศึกษา และประชาชน โดยจัดตั้งเป็นคณะกรรมการเพื่อจัดทำหลักการและวิธีการจัดจริยศึกษา ตลอดจนรวบรวมและเรียบเรียงหัวข้อจริยธรรมสำหรับใช้ในการอบรมสั่งสอน นอกจากนี้คณะกรรมการชุดนี้ยังได้ พิจารณาเรียบเรียงคุณลักษณะของคนไทยที่มีความจำเป็นต้องปลูกฝัง 10 ประการ คือ

1. ความมีระเบียบวินัย
2. ความซื่อสัตย์ สุจริต และยุติธรรม
3. ความขยัน ประหยัด และยึดมั่นในสัมมาชีพ
4. ความสำนึกในหน้าที่ และความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ
5. ความรู้จักคิดริเริ่ม วิจัย และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล
6. ความกระตือรือร้นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย รัก และเทิดทูนชาติ

ศาสนา และพระมหากษัตริย์

7. ความมีพลานามัยสมบูรณ์ ทั้งร่างกายและจิตใจ
8. การรู้จักพึ่งตนเอง และความมีอุดมคติ
9. ความรู้สึภคาณภูมิ และรู้จักทนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และทศนยากรธรรมชาติ
10. การรู้จักเสียสละ มีเมตตาอารี กตัญญูทเวทีกิ กล่าวหาญ และสามัคคิกัน

(ซ้ำเลือก วุฒิจำนท. 2524 : 2)

ซึ่งจะเห็นว่าสอดคล้องกับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524

(หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524. 2523 : 7) โดยกำหนดจุดมุ่งหมายที่เกี่ยวกับจริยธรรมดังนี้

1. เพื่อให้รู้จักดำรงชีวิตบนพื้นฐานแห่งคุณธรรม ไม่เบียดเบียนผู้อื่น มีความซื่อสัตย์ สุจริต และยุติธรรม มีระเบียบวินัย มีน้ำใจเป็นนักกีฬา มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ท้องถิ่น และประเทศชาติ

2. เพื่อให้รู้จักวิธีการเรียนรู้ คิดเป็น ทำเป็น รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ มีนิสัยใฝ่หาความรู้และทักษะอยู่เสมอ รักการทำงาน สามารถทำงานเป็นหมู่คณะ มีความขยันหมั่นเพียร อดทน และรู้จักประหยัด

3. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ และเห็นคุณค่าในวิทยาการศิลปวัฒนธรรม ธรรมชาติดูจักใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

4. เพื่อให้รู้จักเคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น รู้จักหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น รู้จักใช้สิทธิเสรีภาพของตนในทางสร้างสรรค์บนรากฐานแห่งกฎหมาย จริยธรรม และศาสนา

5. เพื่อให้มีความสำนึกในความเป็นไทยร่วมกันเสียสละเพื่อส่วนรวม มีความรักชาติ รักประชาธิปไตย รู้จักใช้สิทธิกฎหมายในการดำรงรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

จุดประสงค์ของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2524 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายไว้ชัดเจนที่จะย้ำในเรื่องคุณธรรม เนียงแต่ผู้ที่มีหน้าที่ในการให้การศึกษาจะต้องนำมาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณลักษณะของเยาวชนต่อไป การสอนคุณธรรมจริยธรรมในประเทศไทยนั้น ได้นำเอาหลักธรรมในพุทธศาสนาเป็นหลักในการกำหนดเนื้อหาในหลักสูตร ทั้งนี้เพราะพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไทยมาช้านานแล้ว และมีบทบาทสำคัญในชีวิตของคนไทย โดยเฉพาะหลักธรรมคำสั่งสอนที่มีส่วนกำหนดการประพฤติปฏิบัติในการดำเนินชีวิต ขนบธรรมเนียม ประเพณีไทยมากที่สุด (วารวิทย์ วคินสรากร. 2522 : 107)

การนำเอาหลักธรรมในพระพุทธศาสนาเป็นเนื้อหาในหลักสูตรจะเห็นได้ชัดเจน เช่น วิชาจริยศึกษาในชั้นประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2528 : 9) ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนจริยธรรมระดับประถมศึกษาขึ้น โดยกำหนดให้ोरิยมรรคมืองค์แปลเป็นเนื้อหาหลักสำหรับหลักสูตรมัธยมศึกษา ก็ได้นำเอาหลักธรรมในพระพุทธศาสนาเป็นเนื้อหาในการเรียน และหัวข้อธรรมที่สำคัญที่นำมาเรียนในระดับมัธยมศึกษาจากหลาย ๆ หัวข้อ ก็คืออคติ 4 ซึ่งได้แก่ การลำเอียงเพราะชอบ (ฉันทาคติ) ลำเอียงเพราะชัง (โทสาคติ) ลำเอียงเพราะเขลา หรือหลง (โมหาคติ) และลำเอียงเพราะความกลัว (ภยาคติ) (ข้าเลียง วุฒิจันทร์. 2524 : 63) อคติ 4 เป็นหลักธรรมทางศาสนา ซึ่งเป็นอกุศลที่ควรละเว้น ไม่ควรนำมาประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เพราะจะทำให้เกิดความเสียหายความเสื่อมต่าง ๆ คนมีอคติได้ชื่อว่าเป็นคนไม่ยุติธรรมเพราะมีใจเอนเอียงเข้ากับคนและผู้อื่นด้วยอำนาจความชอบใจบ้าง ไม่ชอบบ้าง ความเขลา และความกลัวในสิ่งที่ไม่ควรกลัวบ้าง ย่อมเป็นเหตุให้ความจริงและความถูกต้องทั้งหลายถูกปิดบัง เปลี่ยนแปลง คนดีไม่ได้รับความดี คนชั่วไม่ได้รับผลชั่วของตนเอง ทำให้เกิดความเดือดร้อนสับสนวุ่นวายไปทุกหนแห่ง จึงเป็นการสร้างความเดือดร้อนขึ้นในสังคม ดังนั้นผู้ต้องการความบริสุทธิ์ ยุติธรรม จึงต้องหลีกเลี่ยง ความชอบธรรมความยุติธรรมจะเกิดขึ้นได้นั้น

เพราะคนเรามีหลักธรรม คือธรรมที่ทำให้คนเราไม่ลำเอียง หลักธรรมข้อนี้เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับครู ผู้ฝึกหัด นักปกครอง บิดามารดา เพราะว่าบุคคลเหล่านี้ย่อมต้องการความเที่ยงธรรม ความชอบธรรมในตนยิ่งกว่าสามัญชนธรรม (พระประสิทธิ์ สุตคุณ. 2526 : 33 - 34) ความยุติธรรมจึงจัดว่าเป็นหัวใจของสังคมที่อยู่กันเป็นปึกแผ่น และเป็นสิ่งที่ต้องการด้วยกันทุกแห่งทุกหมู่เหล่า ในครอบครัวใด ในหมู่บ้านใด หรือในสังคมใดก็ตาม แม้จะอุดมสมบูรณ์ด้วยอาหารทรัพย์สินเงินทอง และปัจจัยอำนวยความสะดวก ความสุขอื่น ๆ มากมายเพียงใด แต่ถ้าขาดความเที่ยงธรรม และความยุติธรรมเสียแล้ว ครอบครัวนั้น สังคมนั้นก็สับสนวุ่นวายไม่สงบสุข และแตกแยกกันที่สุดในที่สุด ดังนั้นถ้าต้องการความเที่ยงธรรม ความยุติธรรมในสังคมในบุคคลไว้ก็จำเป็นต้องเว้นจากอคตินี้โดยเด็ดขาด (พระวิสุทธีโมลี. 2526 : 41)

จากที่ได้กล่าวมาจะเห็นได้ว่าอคติ 4 มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมมาก จะเห็นได้ว่าในสังคมนี้ต้องการบุคคลที่มีคุณธรรม ปราศจากอคติ จึงจำเป็นจะต้องให้การปลูกฝังให้เกิดขึ้นในตัวบุคคลทุกคนในสังคม และนักเรียนก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะต้องได้รับการปลูกฝังและส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนที่มีความดีเป็นที่ต้องการของสังคม ในการเรียนการสอนปัจจัยที่สำคัญก็คือการวัดผลและประเมินผล การมีเครื่องมือเพื่อไว้ใช้ตรวจสอบระดับพัฒนาความก้าวหน้าของคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนซึ่งจะเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบถึงระดับพัฒนา ความก้าวหน้าทางคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนในความรับผิดชอบของตนได้อย่างเหมาะสม เพื่อใช้เป็นข้อมูลย้อนกลับให้นักเรียนได้ทราบสถานะของตนเอง แต่ในปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนยังขาดเครื่องมือเพื่อใช้ตรวจสอบคุณธรรม จริยธรรมทางด้านอคติ 4 ด้วยเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะสร้างแบบทดสอบวัดอคติ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อให้ครูผู้ปกครอง ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมนักเรียนได้นำมาใช้ตรวจสอบความมีอคติของนักเรียน เพื่อจะได้ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่ถูกต้องให้กับนักเรียน อันจะเป็นประโยชน์ต่อตัวนักเรียนและสังคมต่อไป และเป็นแนวทางในการพัฒนาแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรมด้านอื่น ๆ ต่อไป

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อสร้างแบบทดสอบวัดอคติ 4 สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีคุณภาพ
2. เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดอคติ 4 ที่สร้างขึ้น
3. เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติ (Norms) สำหรับตีความหมายของคะแนนจากการสอบ

วัดอคติ 4 ที่สร้างขึ้น

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาในครั้งนี้ทำให้ได้แบบทดสอบวัดอคติ 4 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีคุณภาพเหมาะสม ไว้ใช้ตรวจสอบนักเรียนว่ามีอคติทั้ง 4 ด้านนี้มากน้อยเพียงใด ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว ตลอดจนผู้ปกครองของนักเรียนจะได้นำผลการสอบไปใช้ในการอบรมปลูกฝัง คุณธรรม และจริยธรรมที่ถูกต้องและเหมาะสมต่อไป

ขอบเขตของการค้นคว้า

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2532 ในจังหวัดนครปฐม จำนวน 2877 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2532 ในจังหวัดนครปฐม จำนวน 1170 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) ซึ่งมีนักเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. อคติ หมายถึง การที่บุคคลมีความรู้สึกนึกคิด ตลอดจนการแสดงออกโดยมีความลำเอียง ไม่เที่ยงธรรม ไม่ยุติธรรมตลอดจนดำเนินการไปในทางที่ผิดอันเนื่องมาจากสิ่งต่อไปนี้

1.1 ฉันทาคติ คือความลำเอียงที่เกิดจากความรักใคร่ ทำให้เสียความยุติธรรม เพราะเห็นแก่หน้าคนที่ตนรัก เช่น ยกย่องแต่คนสนิท คนใกล้ชิด แม้ไม่สมควรที่จะได้รับการยกย่องก็ได้รับการยกย่อง ได้แก่ พฤติกรรมดังต่อไปนี้

ตัวอย่างพฤติกรรม

- 1.1.1 ไม่ลงโทษคนที่ตนรัก หรือชอบพอ เมื่อทำความผิด
- 1.1.2 ลงโทษคนที่ตนรัก หรือชอบพอ น้อยกว่าความผิดที่เขาควรจะได้รับ
- 1.1.3 คนที่ตนรักใคร่ ชอบพอ ทำความดีแล้วได้รับการยกย่องชมเชยมากกว่าที่ควรจะเป็น
- 1.1.4 คนที่ตนรักใคร่ชอบพอ ถึงแม้จะไม่ได้ทำความดีก็ได้รับการยกย่องชมเชย

1.2 โทสะคติ คือความลำเอียงที่เกิดจากความชัง หรือความไม่ชอบกันทำให้มีการกลั่นแกล้ง ทำลายกัน ได้แก่ พฤติกรรมดังต่อไปนี้

- 1.2.1 กีดกันคนที่ตนไม่ชอบไม่ให้ก้าวหน้าตามที่ควรจะเป็น
- 1.2.2 หาเรื่องมาลงโทษคนที่ตนไม่ชอบ
- 1.2.3 ลงโทษคนที่ตนไม่ชอบ มากกว่าคนอื่น ๆ ที่ทำความผิดด้วยกัน
- 1.2.4 คนที่ตนไม่ชอบ ถึงแม้จะทำความดีก็ไม่ได้รับการยกย่อง

1.3 โมหะคติ คือ ความลำเอียงเพราะความหลง ทำให้เสียความยุติธรรม เพราะความโง่ ความไม่รอบคอบ ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ได้แก่ พฤติกรรมดังต่อไปนี้

- 1.3.1 สรุปลงความโดยไม่ฟังเหตุผลผู้อื่น
- 1.3.2 ด่วนกล่าวโทษผู้อื่นก่อนพิจารณาให้รอบคอบ
- 1.3.3 ทำให้ผู้อื่นเสียหายเนื่องจากไม่รู้จริง
- 1.3.4 กล่าวโทษผู้อื่น ทั้งที่ไม่รู้จริง

1.4 ภยาคติ คือ ความลำเอียงเพราะความกลัว ความโลเลไม่มั่นคง ไม่เป็นตัวเอง ตกอยู่ภายใต้อำนาจของผู้อื่น กลัวอันตรายจะมาถึงตนตลอดจนทรัพย์สินและความก้าวหน้า จึงไม่ทำหน้าที่ด้วยความยุติธรรม ได้แก่ พฤติกรรมดังต่อไปนี้

- 1.4.1 กล่าวว่าเขาจะไม่พอใจจึงปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ยุติธรรม
- 1.4.2 กล่าวว่าเขาจะนำความทุกข์ร้อนมาสู่ตน จึงปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ยุติธรรม
- 1.4.3 กล่าวว่าเขาจะใช้อำนาจหน้าที่กดขี่ตน จึงปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ยุติธรรม
- 1.4.4 กล่าวว่าจะมีภัยมาถึงตัว จึงทำเป็นไม่รู้ไม่เห็น

2. แบบทดสอบวัดอคติ 4 หมายถึง แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งมีรูปแบบเป็นสถานการณ์ที่เกี่ยวกับการมีอคติ หรือการละเว้นจากการมีอคติ ซึ่งประกอบด้วยแบบทดสอบจำนวน 4 ฉบับคือ

- 2.1 แบบทดสอบวัดอคติด้านฉันท์ภาคติ
- 2.2 แบบทดสอบวัดอคติด้านโทสะคติ
- 2.3 แบบทดสอบวัดอคติด้านโมหะคติ
- 2.4 แบบทดสอบวัดอคติด้านภยาคติ

3. คุณภาพของแบบทดสอบ หมายถึง คุณภาพของแบบทดสอบด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ

3.1 อำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบทดสอบ หมายถึง คุณสมบัติของแบบทดสอบที่สามารถจำแนก หรือ แยกผู้ตอบออกเป็นกลุ่มผู้ที่มีอคติ และกลุ่มผู้ที่ไม่มียอคติได้อย่างถูกต้องตามความเป็นจริง ซึ่งอาศัยการทดสอบความแตกต่าง ระหว่างค่าเฉลี่ยโดยใช้ t-test

3.2 ความเชื่อมั่น (Reliability)

3.2.1 ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ หมายถึง คุณสมบัติของแบบทดสอบที่สามารถวัดอคติ 4 ของนักเรียนได้คงที่แน่นอน ซึ่งคำนวณค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient)

3.2.2 ความเชื่อมั่นของผู้ประเมิน หมายถึง ความสอดคล้องของคะแนนจากผู้สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่ประเมินพฤติกรรมของนักเรียนได้สอดคล้องใกล้เคียงกันซึ่งสามารถคำนวณหาความเชื่อมั่นของผู้ประเมินได้โดยใช้สัมประสิทธิ์ของคอนคอร์ดานซ์ (Coefficient of Concordance)

3.3 ความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบทดสอบ หมายถึง คุณสมบัติของแบบทดสอบที่สามารถวัดอคติ 4 ได้ตรงตามที่ได้นิยามไว้ ซึ่งสามารถตรวจสอบความเที่ยงตรงเบื้องต้น โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงผิวเผิน (Face Validity) ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) โดยใช้เทคนิคกลุ่มที่รู้ชื่ออยู่แล้ว (Known Group Technique) ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างนี้ ตรวจสอบโดยใช้ t-test และตรวจสอบความเที่ยงตรงตามสภาพ (Concurrent Validity) โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) โดยนำคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบไปหาความสัมพันธ์กับคะแนนที่ได้จากการประเมินพฤติกรรมนักเรียนของครู-อาจารย์ที่รู้จักนักเรียนดี

4. เกณฑ์ปกติ (Norms) หมายถึง ข้อเท็จจริงทางสถิติ ที่บรรยายการแจกแจงของคะแนนของประชากรที่นิยามไว้อย่างดี ที่ได้จากการสอบแบบทดสอบว่าอยู่ในระดับใดของกลุ่มประชากร ตัวเลขของเกณฑ์ปกติในการวิจัย จะบอกให้เราทราบถึงระดับของความมียอคติ 4 ว่าอยู่ในระดับใด สูง หรือ ต่ำ โดยแสดงในตาราง ซึ่งบอกความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนดิบกับคะแนนมาตรฐานที่ปกติ (Normalized T-Score) ที่แปลงมาจากคะแนนดิบ

5. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้ที่มีคุณูปการต่อการพัฒนาการศึกษาขึ้นไปและพระภิกษุที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการเผยแผ่ศาสนา หรือผู้ที่มีความรู้และศรัทธาในพระพุทธศาสนา ทั้ง
หมดจำนวน 5 ท่าน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเพื่อสร้างเครื่องมือวัดจริยธรรมด้านอคติ 4 เพื่อให้ได้แนวความคิดในเรื่องนี้ จึงขอเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยในครั้งนี้ โดยเริ่มจาก ความหมายของคุณธรรม จริยธรรม องค์ประกอบของจริยธรรม ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม การวัดจริยธรรม เอกสารเกี่ยวกับอคติ 4 และการพัฒนาการสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรม

ความหมายของคุณธรรมและจริยธรรม

ความหมายของคุณธรรมและจริยธรรมนี้ มีความหมายใกล้เคียงกันมาก บางคนก็ใช้ความคำกันไป แต่ถ้าจะพิจารณาโดยละเอียดจะพบว่า คำสองคำนี้มีความหมายแตกต่างกัน ซึ่งมีนักการศึกษา นักจิตวิทยา ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องได้ให้ความหมายไว้มากมาย เช่น

คำว่าคุณธรรมนี้ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Virtue ซึ่งในพจนานุกรมของลองแมน (Longman Dictionary of Contemporary English. 1978 : 1226) ได้ให้ความหมายไว้ 2 ประการ คือ คุณธรรมคือความดี ความสง่า ความมีคุณค่าของอุปนิสัยซึ่งแสดงออกโดยการประพฤติที่ถูกต้อง และอีกความหมายหนึ่งคือ คุณภาพที่ดีของอุปนิสัยของการประพฤติ สำหรับพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพุทธศักราช 2525 (2525 : 87) ให้ความหมายของคุณธรรมไว้ว่า หมายถึง สถานะงามความดี

คำว่าคุณธรรมนี้ ในต่างประเทศได้มีผู้ให้ความหมายไว้มากมาย ที่สำคัญ เช่น ไตตัส (Titus. 1936 : 200) มองคุณธรรมว่าเป็นลักษณะที่ดีของอุปนิสัย เป็นสิ่งที่คนทั่วไปยกย่องและเห็นคุณค่า เป็นการจัดระเบียบให้เป็นนิสัยอันเป็นแรงกระตุ้นทางจิตใจ เป็นเจตคติหรือรูปแบบของการแสดงออกซึ่งคุณงามความดีทางศีลธรรม ซึ่งเหมือนกันกับความหมายของธอร์นไดค์ และบาร์นฮาร์ท (Thorndike and Barnhart. 1957 : 1052) ที่ว่าคุณธรรมเป็นความดีงามบางอย่างในเรื่องเกี่ยวกับศีลธรรม ซึ่งก็ให้ความหมายคล้ายกันกับของ กูด (Good. 1973 : 641) ซึ่งให้ความหมายของคุณธรรมไว้ 2 ประการ คือ ความดีงามของลักษณะนิสัย หรือพฤติกรรมที่ได้กระทำตามแนวนั้นเป็นความเคยชิน ส่วนอีกความหมายหนึ่งมองว่าเป็นคุณภาพของบุคคลที่ได้กระทำตามแนวคิดและมาตรฐานของสังคม ซึ่งเกี่ยวข้องกับความ

ประเพณีและศีลธรรม

สำหรับความหมายของคุณธรรมในประเทศไทยนั้นก็มีผู้ให้ความหมายไว้หลายคน เช่น ดวงเดือน พันธมนารีน (2526 : 23) ให้ความหมายของคุณธรรมว่าเป็นสิ่งที่สังคมเห็นว่าดีงาม ชำเลือง วุฒิจันทร์ (2524 : 7) ให้ความหมายของคุณธรรมว่าเป็นลักษณะของความรู้ลึกนึกคิดทางจิตใจ ซึ่งให้ความหมายใกล้เคียงกับหน่วยศึกษานิเทศก์ (2529 : 1) ซึ่งได้ให้ความหมายว่า คุณธรรม หมายถึง ความเชื่อของบุคคลส่วนใหญ่ที่เชื่อว่าเป็นสิ่งที่ดีงาม ซึ่งเป็นความปรารถนาที่ส่งผลให้เกิดการกระทำที่เป็นประโยชน์และความดีที่แท้จริงต่อสังคม อันได้แก่การรักษาศีล และการประพฤติตนตามห้าข้อธรรม นอกจากนี้พระราชวรมุนี (พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์. 2527 : 34) ให้ความหมายของคุณธรรมไว้ว่า คือ ธรรมที่เป็นคุณความดีงาม สภาพที่เกื้อกูลซึ่งสอดคล้องกับพระวิสุทธิญาณ (กองเผยแผ่ศาสนา. 2504 : 116) ได้ให้ความหมายว่า คุณธรรม หมายถึงความดีงามที่จะต้องเพิ่มพูน หรือ คือเป็นสิ่งพิเศษประจำใจ เช่น ความเสียสละ ความเมตตา กรุณา สำหรับพระวราศักดิ์วราธมโม (2522 : 26) ได้กล่าวว่า คุณธรรม คือมนุษยธรรมที่ทำให้เป็นมนุษย์ เช่น เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา มีสัมมาคารวะ เสียสละ ให้อภัย มีความกตัญญู กตเวทิตะ มีศีล สมาธิ ปัญญา จากความหมายที่กล่าวมาทั้งหมดจึงพอสรุปได้ว่า

คุณธรรมคือ ความรู้ลึกนึกคิด อันดีงามที่สะสมอยู่ในจิตใจของบุคคลอันเกิดจากความคิดที่รู้ว่า อะไรดี อะไรชั่ว อะไรควรประพฤติปฏิบัติ อะไรควรเว้น และเป็นตัวควบคุมให้การประพฤติปฏิบัติเป็นไปในแนวทางที่ถูกต้องและดีงามเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ผู้อื่นและสังคม

ส่วนคำว่า จริยธรรม ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษว่า Morality พจนานุกรมของลองแมน (Longman Dictionary of Contemporary. 1978 : 707) ให้ความหมายของคำว่า จริยธรรมว่าเป็นความถูกต้อง หรือ ความบริสุทธิ์ของพฤติกรรมของการกระทำสิ่งหนึ่ง ๆ ส่วนพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 (2525 : 214) ให้ความหมายของ จริยธรรมว่า ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ ศีลธรรม หรือ กฎศีลธรรม นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้มากมายที่สำคัญ เช่น โคลเบอร์ก (Kohlberg. 1976 : 4 - 5) ให้ความหมายของจริยธรรมว่าจริยธรรมไม่ได้หมายถึงการทำตามสิ่งที่สังคมเห็นว่าดีหรือถูกต้องแต่เป็นสิ่งที่บุคคลควรเลือกกระทำในการตัดสินใจ ชัดแย้งที่เกิดขึ้นสิ่งนั้น คือหลักแห่งความยุติธรรม และเรสต์ (Rest. 1976 : 6) กล่าวว่าจริยธรรมเป็นมโนภาพที่เกี่ยวกับความยุติธรรม ในขณะที่มีปฏิสัมพันธ์กันในสังคมและเกี่ยวข้องกับคุณค่าส่วนตัวของแต่ละคน ซึ่งไม่มีผล

ต่อผู้อื่น เช่น ความรู้สึกส่วนตัวที่จะพัฒนาตนเองให้ถึงจุดสุดยอดแห่งศักยภาพของเขาไม่ถือว่าเป็นคุณค่าทางจริยธรรม (Moral Value) ส่วนไอแซงค์ (Eysenck) ให้ความหมายของจริยธรรมหรือโนธรรมว่าเป็นผลสะท้อนจากการวางเงื่อนไข เช่น การหลีกเลี่ยงการกระทำเนื่องจากความวิตกกังวลว่า จะได้รับการลงโทษจากสังคม ทศณะนี้ใกล้เคียงกันกับที่เบอร์โควิทซ์ (Berkowitz) กล่าวไว้ว่า จริยธรรมเป็นการประเมินการกระทำอันเป็นความเชื่อของสมาชิกในสังคม ที่กล่าวว่าถูกต้อง ส่วนแอลพอร์ต (Allport) กล่าวว่า จริยธรรมเป็นสิ่งที่เหลืออยู่ของการฝึกฝนทางสังคม (Lickona, 1976 : 1 - 4) และเพียร์เจต์ (Piaget, 1960 : 1) กล่าวว่าจริยธรรมเป็นลักษณะของมนุษย์และหน้าที่เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ในการให้ความร่วมมือการจัดเตรียมทางสังคม ความสัมพันธ์ในรูปของการกระทำร่วมกันและสิทธิ

สำหรับในประเทศไทยได้มีผู้ให้ความหมายของคำว่าจริยธรรมไว้มากมายหลายท่าน เช่น ท่านพุทธทาสภิกขุ (2505 : 187) ให้ความหมายไว้ว่าจริยธรรม หมายถึงธรรมที่ควรประพฤติ ตัวแท้ของจริยธรรมเรียกว่ามรรคมีองค์แปด ซึ่งสอดคล้องกับ สุชิน บุญญาภาน (2524 : 55) ซึ่งให้ความหมายของจริยธรรมว่า ธรรมที่ควรประพฤติซึ่งได้แก่พฤติกรรมหรือการกระทำทางกาย วาจา ใจ อันดีงามที่ควรประพฤติปฏิบัติ และก่อ สวัสดิทานิย (2522 : 18) กล่าวว่า จริยธรรมคือประมวลความประพฤติและความนึกคิดในสิ่งที่ดีงาม และเหมาะสม ซึ่งให้ความหมายไว้ใกล้เคียงกันกับ สงบ ลักษณะ (2524 : 29) กล่าวว่าความคิดรวบยอดของคำว่าจริยธรรม (Moral) ที่ยอมรับกันในหมู่นักจิตวิทยาและนักปฏิบัติธรรมมีสองส่วน คือ ส่วนที่เป็นค่านิยม (Value) ที่เป็นลักษณะภายในจิต (Latent Trait) อันคอยชักจูงให้บุคคลเกิดความโน้มน้าวใจที่จะประพฤติในทางที่ดีงามต่าง ๆ ตามค่านิยมจริยธรรมนั้น และความคิดรวบยอดอีกส่วนหนึ่งของจริยธรรม คือ การกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ ได้สอดคล้องกับมาตรฐาน (Standard) ของความดี ความงามทั้งปวงที่สังคมกำหนดยอมรับ และต้องการ จึงอาจสรุปได้ว่าจริยธรรมเป็นแนวทางของการประพฤติดี ประพฤติชอบ ซึ่งคล้ายกับความหมายของ สาทิช บัวศรี (2526 : 20) ที่กล่าวถึงจริยธรรมว่า คือค่านิยมในระดับต่าง ๆ ซึ่งสังคมและบุคคลจำเป็นต้องยึดมั่นถือมั่น และจริยธรรมนี้ย่อมจะนำสันติสุขมาสู่บุคคลและสังคม ซึ่งคล้ายกับความหมายของจริยธรรมที่ ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524 : 2) ได้กล่าวว่าจริยธรรมเป็นคำที่มีความหมายกว้างขวาง ซึ่งหมายถึง ลักษณะทางสังคมหลายลักษณะของมนุษย์ มีขอบเขตรวมทั้งพฤติกรรมทางสังคมประเภทต่าง ๆ ซึ่งลักษณะที่สังคมต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกของสังคมนั้น เป็นพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบให้การสนับสนุน และผู้กระทำส่วนมากเกิดความพอใจ

ว่าเป็นการกระทำที่ถูกต้องเหมาะสม ส่วนอีกประการหนึ่งคือลักษณะที่สังคมไม่ต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกของสังคมเป็นการกระทำที่สังคมลงโทษ หรือพยายามกำจัด และผู้กระทำพฤติกรรมนั้นส่วนมากรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสมผู้มีจริยธรรมสูงจะต้องเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบให้การสนับสนุน

จากความหมายของจริยธรรมในทัศนะของบุคคลต่าง ๆ ดังได้กล่าวมาแล้วพอสรุปได้ว่าจริยธรรม คือ ลักษณะของการแสดงออก การประพฤติปฏิบัติ ในสิ่งที่ดีงามของบุคคลเพื่อบรรลุถึงสภาพชีวิตที่มีคุณค่า อันเป็นประสงค์ของตนเองและสังคม

องค์ประกอบของจริยธรรม

กรมวิชาการ (2523 : 3) กล่าวว่าจริยธรรมของบุคคลประกอบด้วยสิ่งสำคัญ 3 ประการ คือ

1. ส่วนประกอบทางด้านความรู้ (Moral Reasoning) คือความเข้าใจในเหตุผลของความถูกต้องดีงาม สามารถตัดสินแยกความถูกต้องออกจากความไม่ถูกต้องได้ด้วยการคิด
 2. ส่วนประกอบทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก (Moral Attitude and Belief) คือความพึงพอใจ ศรัทธาเลื่อมใส เกิดความนิยมยินดี ที่จะรับจริยธรรมมาเป็นแนวประพฤติปฏิบัติ
 3. ส่วนประกอบทางด้านพฤติกรรมแสดงออก (Moral Conduct) คือ พฤติกรรมการกระทำที่บุคคลตัดสินใจจะกระทำถูก หรือ ผิด ในสถานการณ์แวดล้อมต่าง ๆ เชื่อว่าอิทธิพลส่วนหนึ่งของการกระทำหรือ ไม่กระทำพฤติกรรมแบบใด จะขึ้นกับอิทธิพลของส่วนประกอบทั้ง 2 ส่วนที่กล่าวมาแล้ว และบางส่วนอาจขึ้นกับองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น ลักษณะทางจิตวิทยาบางประการของบุคคลนั้น หรือความรุนแรงของการบีบคั้นของสถานการณ์ที่รุมเร้าบุคคลนั้นอีกด้วย
- ต่อมา ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524 : 2 - 3) ได้เสนอลักษณะทางจริยธรรมของบุคคลว่าประกอบไปด้วยส่วนต่าง ๆ สี่ส่วน ซึ่งเหมือนกับที่ กรมวิชาการได้เสนอไว้ คือ

1. ความรู้เชิงจริยธรรม
2. ทัศนคติเชิงจริยธรรม
3. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม

และได้เพิ่มอีกส่วนหนึ่งขึ้นมา คือ

4. เหตุผลเชิงจริยธรรม ซึ่งหมายถึง การที่บุคคลให้เหตุผลในการตัดสินใจเลือกที่จะกระทำ พฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งในสถานการณ์ เหตุผลดังกล่าวช่วยให้ทราบเหตุผลจูงใจที่

อยู่เบื้องหลัง การกระทำของบุคคลซึ่งบางอย่างอาจขัดกับความรู้สึกของบุคคลส่วนใหญ่ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเหตุผล และสถานการณ์เป็นสำคัญ ดังนั้นในการศึกษาจริยธรรมในเรื่องต่าง ๆ ของบุคคล ก็ควรที่จะศึกษาให้ครอบคลุมทุกส่วน ดังที่กล่าวมาแล้ว

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม

ได้มีนักจิตวิทยา และนักคิดหลายกลุ่มได้ตั้งทฤษฎีที่กล่าวอ้างถึงการเกิดจริยธรรม หรือพัฒนาการทางจริยธรรม ซึ่งก็แตกต่างกันออกไปในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ขอนำเอาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นข้อสนับสนุนในการสร้างแบบทดสอบครั้งนี้ 2 ทฤษฎี คือ

1. ทฤษฎีพัฒนาการทางพุทธิปัญญา (Cognitive Development Theory)
2. ทฤษฎีพัฒนาการทางคุณธรรมและจริยธรรมตามแนวพุทธศาสนา

ทฤษฎีพัฒนาการทางพุทธิปัญญา

ทฤษฎีนี้มีแนวความคิด และความเชื่อเบื้องต้น ดังนี้

1. พัฒนาการทางจริยธรรมมีโครงสร้างพื้นฐานทางพุทธิปัญญา มีองค์ประกอบทางจริยาริพักษ์
2. แรงจูงใจเบื้องต้นเกี่ยวกับจริยธรรม คือ แรงจูงใจเกี่ยวกับการยอมรับ (Acceptance) การมีความสามารถ (Competence) การเคารพตนเองหรือทำใจตนเองอย่างถ่องแท้ (Self-esteem or self actualization) มากกว่าจะเป็นความต้องการทางกาย หรือการลดความวิตกกังวลเกี่ยวกับความกลัว
3. ลักษณะสำคัญของพัฒนาการทางจริยธรรม คือพัฒนาการจะเป็นสากล มีขั้นตอนเหมือนกันทุกวัฒนธรรม
4. กฎเกณฑ์เบื้องต้นของจริยธรรมเกิดจากประสบการณ์ที่ได้จากการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมมากกว่าเกิดจากการสร้างกฎเกณฑ์ภายในตนเอง จึงไม่นิยมขึ้นพัฒนาจากภายใน แต่คิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตน (Self) กับคนอื่น
5. สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางจริยธรรม พิจารณาจากคุณภาพและขอบเขตทั่ว ๆ ไป ของสิ่งแวดล้อมทางพุทธิปัญญา และทางสังคมตลอดช่วงพัฒนาการของเด็กมากกว่าเกิดจากประสบการณ์เฉพาะอย่างจากพ่อแม่ หรือประสบการณ์ที่ได้จากวินัยการลงโทษ หรือรางวัล (Kohlberg. 1976 : 48) ซึ่งบุคคลที่มีบทบาทในทฤษฎีนี้ก็คือเพียเจต์ และ โคลเบอร์ก

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจต์

เพียเจต์ (Piget. 1932) เป็นผู้ริเริ่มทางความคิดว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์นั้นขึ้นอยู่กับความฉลาดในการที่จะรับรู้กฎเกณฑ์และลักษณะต่าง ๆ ทางสังคมนั้นคือพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลนั้นขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางด้านสติปัญญาของบุคคลนั้นเอง เพียเจต์ให้ความเห็นว่า พัฒนาการทางสติปัญญานั้นเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติในตัวเด็ก ในขณะที่เด็กเจริญเติบโตขึ้น จะพัฒนาพร้อมกับความเจริญเติบโตของวุฒิภาวะของเด็กรวมกับการที่เด็กมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ระยะของพัฒนาการทางสติปัญญาเหล่านี้จะเป็นการสะสม และเกิดขึ้นตามลำดับขั้น จะพัฒนาการข้ามขั้นไม่ได้

ทฤษฎีพัฒนาการทางด้านสติปัญญาของเพียเจต์ แบ่งลำดับขั้นตามอายุของเด็กดังต่อไปนี้

1. ขั้นรับรู้จากประสาทสัมผัส และการเคลื่อนไหว (อายุตั้งแต่แรกเกิด - 2 ปี) ซึ่งเริ่มจากการสะท้อนการกระทำทางร่างกายจนกระทั่งเริ่มจำสิ่งต่าง ๆ รู้จักคิดหาวิธีที่จะได้สิ่งที่ต้องการ

2. ขั้นเริ่มคิดด้วยญาณ (อายุ 2-7 ปี) เป็นขั้นที่รู้จักคิดแก้ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องของตนเอง มีพัฒนาการทางภาษาอย่างรวดเร็ว และมีพัฒนาการทางด้านเจตคติ ความคิดและภาษาของเด็ก จะเป็นการแสดงออกที่เป็นความคิดของเด็กเอง การตัดสินใจเลือกจากสิ่งที่เขามองเห็น มีความเห็นเฉพาะอย่างในขณะใดขณะหนึ่ง

3. ขั้นคิดด้วยรูปธรรม (อายุ 7 - 11 ปี) เป็นขั้นที่มีพัฒนาการทางด้านการมีเหตุผล และนำไปใช้ในการแก้ปัญหาได้ แต่ยังไม่สามารถแก้ปัญหาที่ซับซ้อนเกี่ยวกับการใช้ภาษาได้

4. ขั้นคิดตามแบบแผนของตรรกวิทยา (อายุ 11 - 14 ปี) เป็นขั้นที่สามารถแก้ปัญหาเกี่ยวกับการใช้เหตุผล การทดสอบสมมุติฐาน และปัญหาการใช้ภาษาที่ซับซ้อนสามารถวิเคราะห์ความเที่ยงตรงของการให้เหตุผลที่มีทางเป็นไปได้ พัฒนาการคิดอย่างมีแบบแผนแต่ก็ยังคงเป็นความคิดของตนเอง

เพียเจต์ได้ศึกษาพัฒนาการทางด้านจริยธรรมของเด็กด้วย โดยอาศัยพัฒนาการทางสติปัญญา ทั้ง 4 ขั้นมาเป็นเกณฑ์ในการแบ่งขั้นพัฒนาการทางจริยธรรม เขามีความเห็นว่าการพัฒนาการทางด้านจริยธรรมเป็นขบวนการตามลำดับขั้น รวม 3 ขั้น คือ

1. ขั้นก่อนจริยธรรม (อายุตั้งแต่แรกเกิด - 2 ขวบ) เป็นขั้นที่เด็กไม่มีความสามารถในการรับรู้สิ่งแวดล้อมได้อย่างละเอียด มีแต่ความต้องการทางร่างกาย ใช้การตัดสินใจจากสภาพการณ์ภายนอก หรือจากความคิดเห็นของผู้อื่น โดยไม่ได้ใช้ความคิดเห็นของตนเอง

ความคิดเห็นของเด็กที่เกี่ยวกับการทำ ผิด หรือถูก ขึ้นอยู่กับสิ่งที่พ่อแม่หรือผู้ใหญ่อนุญาตให้ทำ หรือห้ามทำ

2. ขั้นผิคำสั่ง หรือขั้นตีความตามกฎเกณฑ์ (อายุ 2 - 8 ปี) ในขั้นนี้เด็กจะสามารถรับรู้สภาพแวดล้อมและบทบาทของตนเองต่อผู้อื่น รู้จักเกรงกลัวผู้อื่น เห็นว่ากฎเกณฑ์ต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติตาม ความคิดเป็นของเด็กในขั้นนี้ เป็นขั้นที่เด็กเริ่มเรียนรู้เรื่องของจิตใจสำคัญกว่าระเบียบกฎเกณฑ์ที่ผู้ใหญ่วางไว้และใช้การตัดสินใจด้วยความคิดเห็นของตนเองเป็นหลัก

3. ขั้นยึดหลักแห่งตน หรือขั้นตีความการกระทำ (อายุ 8 ปี ขึ้นไป) ในขั้นนี้เด็กจะสามารถใช้ความคิดอย่างมีเหตุผลประกอบการตัดสินใจ และตั้งกฎเกณฑ์เป็นของตนเองได้ เด็กจะมีพัฒนาการทางด้านจิตใจมากขึ้น พฤติกรรมของเด็กจะมีผลมาจากพัฒนาการทางด้านจิตใจมากขึ้น (สำนักงานทดสอบทางการศึกษา. 2530 : 85 - 86)

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก

โคลเบอร์ก (Kohlberg) ได้ศึกษารวมตามทฤษฎีของเปียเจต์ (Piaget) และพบความจริงว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์นั้นไม่ได้พัฒนาการถึงจุดสมบูรณ์เพียงอายุ 10 ปี แต่มนุษย์ในสภาพปกติจะมีพัฒนาการจริยธรรมอีกหลายขั้นตอนจากอายุ 11 ปี ถึง 25 ปี (Kohlberg. 1969 : 39) โคลเบอร์กยังเชื่อว่าการวัดขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมนั้นจะต้องใช้การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอย่างเดียวก่อน

โคลเบอร์ก ได้แบ่งเหตุผลเชิงจริยธรรมออกเป็น 6 ขั้น ซึ่งการแบ่งนี้โคลเบอร์กได้มาจากการวิเคราะห์ลักษณะคำตอบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเยาวชนอเมริกัน ดังนี้

ขั้นที่ 1 หลักการหลบหลีกการลงโทษ (Obedience and punishment)

ขั้นที่ 2 หลักการแสวงหารางวัล (Naively egoistic orientation)

ขั้นที่ 3 หลักการทำสิ่งที่คนอื่นเห็นว่าดี (Good boy orientation)

ขั้นที่ 4 หลักการทำตามหน้าที่ (Authority and social order maintaining orientation)

ขั้นที่ 5 หลักการเคารพตนเอง หรือการกระทำตามสัญญา (Contractual legalistic orientation)

ขั้นที่ 6 ใช้หลักอุดมคติสากล (Conscience or Principle Orientation)

จากหลักการพัฒนาทางจริยธรรม 6 ขึ้น นี้โคลเบอร์กได้แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

ระดับที่ 1 คือก่อนกฎเกณฑ์ หมายถึง การตัดสินใจกระทำในสิ่งที่จะเป็นประโยชน์แก่ตนเองโดยไม่คำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้อื่นในขั้นแรกสุด คือการมุ่งที่จะหลบหลีกมิให้ตนเองต้องถูกลงโทษทางกาย เพราะกลัวความเจ็บปวดที่จะได้รับ และยอมทำตามคำสั่งของผู้ใหญ่เพราะเป็นผู้มีอำนาจทางกายเหนือตน ขั้นที่สอง คือ การกระทำในสิ่งที่จะทำความพอใจมาให้ตนเองเท่านั้น เริ่มรู้จักแลกเปลี่ยนกันแบบเด็ก ๆ คือ เขากำมาฉันต้องทำไป เขาให้ฉัน ฉันก็ให้เขา

ระดับที่ 2 ระดับตามกฎเกณฑ์ หมายถึงการกระทำตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มย่อย ๆ ของตน หรือทำตามกฎหมายหรือศาสนา บุคคลที่มีจริยธรรมในระดับที่ 2 นี้ยังต้องการควบคุมจากภายนอก แต่ก็มีความสามารถในการเอาใจเขามาใส่ใจเรา และความสามารถที่จะแสดงบทบาททางสังคมได้ ในขั้นที่ 3 บุคคลยังไม่เป็นตัวเอง ชอบคล้อยตามการชักจูงของผู้อื่น โดยเฉพาะเพื่อน ส่วนขั้นที่ 4 บุคคลมีความรู้สึกถึงบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะที่เป็นหน่วยหนึ่งของสังคม จึงถือว่า ตนมีหน้าที่ทำตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สังคมของตนกำหนด หรือคาดหวัง

ระดับที่ 3 คือระดับเหนือกฎเกณฑ์ หมายถึงการตัดสินใจขัดแย้งต่าง ๆ ด้วยการนำมาคิดหรือตรองซึ่งใจด้วยตนเอง แล้วตัดสินใจไปตามแต่ว่าจะเห็นความสำคัญของสิ่งใดมากกว่ากัน ขั้นที่ 5 คือเห็นความสำคัญของคนหมู่มาก ไม่ทำตนให้ขัดต่อสิทธิอันพึงมีได้ของผู้อื่น สามารถบังคับควบคุมใจตัวเองได้ ส่วนขั้นที่ 6 ซึ่งเป็นขั้นสูงสุด แสดงถึงการมีความรู้สึกละเอินกฎเกณฑ์ของตน และการมีความยึดหยุ่น ทางจริยธรรมเพื่อจุดมุ่งหมายในเป็นปลายอันเป็นอุดมคติที่ยิ่งใหญ่ นอกจากนี้ยังมีหลักประจำใจ ซึ่งตรงกับหลักในพระพุทธศาสนาที่เรียกว่า นิริโอตตัปปะด้วย

ตาราง 1 แสดงการพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก

ขั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	ระดับจริยธรรม
ขั้นที่ 1 หลักการหลบหลีกการถูกลงโทษ (2 - 7 ปี)	1. ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (2 - 10 ปี)
ขั้นที่ 2 หลักการแสวงหารางวัล (7 - 10 ปี)	
ขั้นที่ 3 หลักการทำตามที่มีผู้อื่นเห็นชอบ (10 - 13 ปี)	2. ระดับตามกฎเกณฑ์ (10 - 16 ปี)
ขั้นที่ 4 หลักการทำตามหน้าที่สังคม (13 - 16 ปี)	
ขั้นที่ 5 หลักการทำตามค่านิยมสามัญ (16 ปีขึ้นไป)	3. ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (16 ปีขึ้นไป)
ขั้นที่ 6 หลักการยึดอุดมคติสากล (ผู้ใหญ่)	

(ดวงเดือน พันธมนาวิน. 2524 : 52 - 54)

ทฤษฎีพัฒนาการทางคุณธรรม จริยธรรมตามแนวพุทธศาสนา

ทฤษฎีพัฒนาการทางคุณธรรม จริยธรรม ตามแนวพระพุทธศาสนานี้ได้มีผู้ศึกษาและเขียนไว้ 2 ท่าน คือ สาโรช บัวศรี และ สมบูรณ์ คาลยาชีวิน ซึ่งทั้งสองท่านมีแนวความคิดความเชื่อที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงขอเสนอแนวความคิดในการใช้ พุทธศาสนาเป็น ทฤษฎีพัฒนาการทางคุณธรรมและจริยธรรมดังนี้

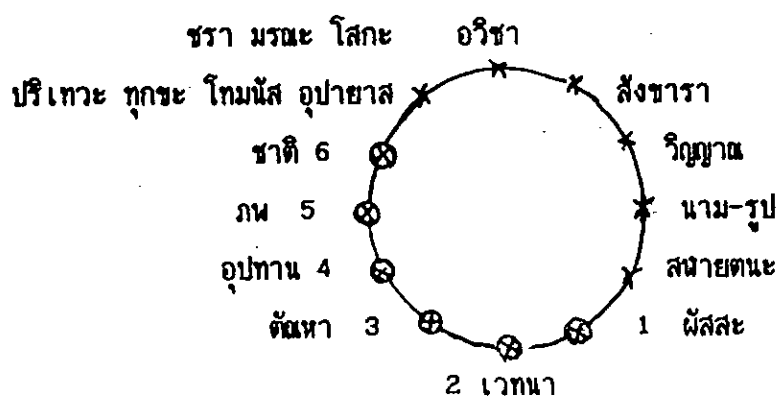
สาโรช บัวศรี (2526 : 9 - 31) ได้กล่าวถึงจริยธรรมไว้ 2 ความหมาย ความหมายแรกมองอย่างแคบ ท่านหมายถึง ศีลธรรม คือการละเว้นจากการฆ่า การเบียดเบียน และคุณธรรม ซึ่งได้แก่การเมตตากรุณา และอีกความหมายหนึ่งซึ่งตีความหมายอย่างกว้าง จริยธรรมจะรวมเอาค่านิยมที่จำเป็นเข้าไว้ ซึ่งอาจจะอยู่ในระดับที่ลดหลั่นลงไปตามระดับของศีล และคุณธรรม ค่านิยมที่จำเป็นดังกล่าวได้แก่ ธรรมนิยม ประเพณี กฎหมาย อุดมการณ์ วินัย และมารยาท ดังนั้นผู้ที่มีจริยธรรม นอกจากจะเป็นผู้มีคุณธรรมและศีลธรรมแล้ว จะต้องรู้เรื่องกฎหมาย วินัย ฯลฯ ด้วย ดังนั้น คุณธรรมและจริยธรรมจึงเป็นค่านิยมเช่นกัน แต่อยู่ในระดับที่สูงกว่า ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่า จริยธรรมก็คือ ค่านิยมในระดับต่าง ๆ ซึ่งสังคมและบุคคลจำเป็นต้องยึดถือ และปฏิบัติ และจริยธรรมนี้จะนำสันติสุขมาให้แก่บุคคลและสังคม หรือสิ่งแวดล้อม ทั้งปวง

ดังนั้นจริยธรรมจึงเกิดขึ้นมาจากค่านิยมก่อน ซึ่งค่านิยมนี้ ก็ได้แก่สภาพหรือการกระทำบางประการที่เราเชื่อถือว่าควรยึดมั่น ถือมั่น

สาโรช บัวศรี ได้กล่าวถึงการเกิดค่านิยมว่า ในการศึกษาเล่าเรียน หรือการเรียนรู้ นั้น น่าจะได้เริ่มต้นจากความจำเป็น (Need) หรือความต้องการ (Desire) จึงจะได้ผลดี ถ้าผู้เรียนยังไม่เกิดความจำเป็น หรือยังมองไม่เห็นความจำเป็นที่เรียนนั้นอย่างเด่นชัดแล้ว การเรียนย่อมเป็นไปด้วยความเหนื่อยหน่ายยิ่ง แต่ถ้าเกิดมีความจำเป็นขึ้นแล้ว ในขั้นต่อไปก็จะเกิดความชอบ (Preference) หรือความสนใจขึ้นมา ความชอบนี้ย่อมจะกระตุ้นให้มีความนิยม หรือเชื่อในคุณค่าของสิ่งนั้น ๆ ซึ่งจะกลายเป็นค่านิยม (Value) ขึ้นมา ค่านิยมนี้จะก่อตัวอยู่ระยะหนึ่งที่น่าพอใจสมควร (Fixed Value) และจะกระตุ้นให้เกิดสภาวะที่รุ่มร้อนอยู่ในใจมุ่งมั่นที่จะดำเนินการซึ่งก็คือสิ่งที่เราเรียกว่าทัศนคติ (Attitude) นั่นเอง เมื่อมีทัศนคติเกิดขึ้นแล้วก็ย่อมจะกระตุ้นให้ผู้เรียนลงมือกระทำการ หรือปฏิบัติ (Action หรือ Doing) การกระทำนี้จะให้เกิดการเรียนรู้ซึ่งเขียนเป็นรูปได้ดังนี้

Need หรือ Desire--> Preference--> Value--> Attitude--> Action (Doing)

ในทางพุทธปรัชญานั้น การเกิดค่านิยม พระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ใน "ปฏิจจสมุปบาท" วัฏฏะแล้ว ดังนั้นจะขอนำมากล่าวโดยย่อดังนี้

ภาพประกอบ 1 แสดงลำดับขั้นของปฏิจจสมุปบาท

1. ผัสสะ ปัจจยา เวทนา คือการได้ประสบ หรือสัมผัสกระตุ้นให้เกิดความรู้สึก
2. เวทนา ปัจจยา ตัณหา คือความรู้สึกกระตุ้นให้เกิดความอยาก (Desire)
3. ตัณหา ปัจจยา อุปาทาน คือ ความอยากกระตุ้นให้เกิดความยึดมั่นถือมั่น (การที่

ไปยึดมันเข้าใน ก็แปลว่า ไปเชื่อว่าเป็นสิ่งที่ดี เป็นสิ่งที่มีค่าในตัวเองซึ่งก็คือคำนิยม)

4. อุปาทาน ปัจจยา ภพ คือความยึดมั่นถือมั่น หรือคำนิยม กระตุ้นให้เกิดภาวะ หรือสภาพที่รุ่มร้อนอยู่ในใจ มุ่งมั่นที่จะปฏิบัติการ ซึ่งก็คือทัศนคตินั้นเอง

5. ภพ ปัจจยา ชาติ คือ ภาวะที่รุ่มร้อนภายในหรือทัศนคติ การกระตุ้นให้เกิดการกระทำที่ปรากฏออกมาภายนอก

จากปฏิจจนสูตรบท ที่กล่าวมาบางตอนนี้ แสดงให้เห็นชัดเจนแล้วว่าการจะเกิดจริยธรรมนั้น เริ่มต้นมาจากคำนิยมก่อน ซึ่งการเกิดคำนิยมตามแนวของพระพุทธศาสนานั้น เริ่มจากการที่ได้ประสบ หรือสัมผัส ซึ่งจะทำให้เกิดความรู้สึกและความรู้สึกนี้ ก็จะกระตุ้นให้เกิดความอยาก ความต้องการที่จะกระทำ ความอยากจะกระตุ้นให้เกิดความเชื่อ เชื่อว่าสิ่งนั้นดี สิ่งนั้นถูกต้อง และเป็นสิ่งที่มีค่า ซึ่งสิ่งนี้เองที่เราเรียกว่าคำนิยม คำนิยมนี้จะกระตุ้นให้เกิดสภาพที่รุ่มร้อนอยู่ในใจ มุ่งมั่นที่จะกระทำการสิ่งหนึ่งสิ่งใดออกไป ซึ่งลักษณะนี้ก็คือการเกิดทัศนคติ และทัศนคตินี้ก็จะกระตุ้นให้บุคคลกระทำการออกมาภายนอก

ส่วนสมบุรณ์ ศาลยาชีวิน (2525 : 21) ได้กล่าวถึงรากฐานของจริยธรรมตามแนวพระพุทธศาสนา ดังนี้ จริยธรรมในความหมายของพระพุทธศาสนา คือ มรรค ซึ่งเป็นวิถีแห่งการสิ้นทุกข์ มรรค ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ศีล สมาธิ ปัญญา นั่นคือ จริยธรรมจะต้องเริ่มจากศีลก่อน หากบังคับการกระทำได้จนติดเป็นนิสัย เป็นความเคยชินแล้ว จะทำให้มีกำลังใจ มีความตั้งใจแน่วแน่ แล้วจะเกิดสมาธิ และจะนำไปสู่ปัญญา คือการมองเห็นทางสว่าง การรู้แจ้งในชีวิตร (อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา) และให้ความรู้แจ้งนั้นนำชีวิตร ดังที่พระราชมุนี ได้กล่าวไว้ว่า จริยธรรม หมายถึง สิ่งที่ทำได้ในทางวินัย จนเกิดความเคยชินขึ้นมา มีกำลังใจ มีความตั้งใจแน่วแน่มีความประทับใจ เรื่องจริยธรรมนี้ต้องอาศัยปัญญา ปัญญาอาจเกิดจากศรัทธาเชื่อถือผู้อื่นไปก่อนก็ได้ ในบางครั้งจริยธรรมก็เกิดโทษ เพราะไม่มีปัญญา และท่านได้เน้นถึงรากฐานทางจริยธรรมที่เรียกว่า ธรรมฉันทะ คือความต้องการธรรมะ พอใจ รัก และปรารถนาในความจริง ความดีงามคือสิ่งที่เปื้อนเนื้อแท้ ของสิ่งทั้งหลาย การที่คนบางคนจะมองเห็นสัจธรรมนั้นจะต้องใช้ปัญญา และในธรรมของพระพุทธเจ้านั้นได้กำหนดเป็น ชุด ๆ ทุกชุดจะมีปัญญาเป็นตัวควบคุม

ดังนั้นตามแนวความคิดของสมบุรณ์ ศาลยาชีวิน พระพุทธศาสนา ได้แสดงลำดับขั้นตอนของการเกิดจริยธรรม โดยเริ่มจาก การปฏิบัติก่อน จนเกิดความเคยชิน เห็นผล จึงทำให้เกิดความพอใจ ศรัทธา และมีจิตใจสงบ บริสุทธ์แน่วแน่ แล้วจะเกิดปัญญา เมื่อเกิดปัญญาแล้ว

จึงมองเห็นสังขาร เมื่อเห็นสังขารแล้วต้องมี ฉันทะ มีความเลื่อมใส ศรัทธา จึงจะนำไปปฏิบัติเป็นแนวทาง

การวัดจริยธรรม

การวัดจริยธรรม เป็นการวัดคุณสมบัติภายในตัวบุคคลที่ไม่สามารถวัดได้ผลเหมือนเครื่องชั่ง หรือการวัดส่วนสูง การวัดจริยธรรมเป็นการวัดการแสดงออกของบุคคลที่มีคุณสมบัติตามที่พึงปรารถนา แล้วอนุมานว่าบุคคลนั้นเป็นผู้มีจริยธรรม หรือไม่มีจริยธรรม ซึ่งการวัดจริยธรรมมักมีปัญหาในด้านขาดการ นิยามที่เด่นชัด ว่าจริยธรรมที่กำลังจะวัดนั้น คืออะไร มีเกณฑ์ของพฤติกรรมอย่างไรบ้างที่จะทำให้เราสังเกตได้ ระหว่างคนที่มีจริยธรรมกับคนที่ไม่มีความจริยธรรมนั้น ดังนั้นในการวัดจริยธรรม จึงจะต้องนิยามจริยธรรมที่เราจะวัดให้ชัดเจนแล้วแยกเป็นพฤติกรรมการแสดงออกต่าง ๆ ให้ครอบคลุม และเป็นปรนัย เพื่อให้ทุกคนได้เข้าใจตรงกัน ซึ่งจะสะดวกต่อการตรวจสอบแหล่งของพฤติกรรมนั้น ๆ ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ขาดวิธีวัดผลที่เชื่อมั่น ในอดีตที่ผ่านมาเราไม่สามารถอธิบายได้ว่าคะแนนนั้น ๆ หมายความว่าอย่างไร คนที่นิสัยไม่ดี ก็อาจได้คะแนนมากถ้าเครื่องมือไม่ดี บางคนก็แสวงหาการตอบจนได้คะแนนมาก ทั้งที่จริงแล้วเป็นคนมีจริยธรรมต่ำ การวัดที่ไม่ดีจะขาดหลักประกันว่าจะวัดได้แน่นอนหรือไม่ ว่าคนนั้นมีจริยธรรม หรือไม่มีจริยธรรม

สงบ สักขะ (2526 : 64) ได้เสนอแนวทางในการเพิ่มความเชื่อมั่นของการวัดจริยธรรม โดยเสนอให้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. กำหนดพฤติกรรมเกณฑ์ในแต่ละจริยธรรมให้เป็นปรนัย ซึ่งพฤติกรรมเกณฑ์ในที่นี้คือ พฤติกรรมการแสดงออกต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับจริยธรรมที่เราจะวัดนี้ เราจะต้องนำมาแสดงให้ชัดเจนให้ทุกคนได้เข้าใจตรงกัน
2. สร้างเครื่องมือและเทคนิควิธีที่สามารถวัดพฤติกรรมเกณฑ์เหล่านั้นได้ ซึ่งในแต่ละพฤติกรรมเกณฑ์อาจใช้เครื่องมือ หรือเทคนิควิธีการวัดที่แตกต่างกัน ต้องเลือกใช้หรือสร้างเครื่องมือให้เหมาะสมและสามารถวัดพฤติกรรมเกณฑ์เหล่านั้นได้จริง
3. วางแผนวัด ตรวจสอบ บันทึกพฤติกรรมอย่างต่อเนื่องครบถ้วน และครอบคลุม
4. แปลผลการวัด และประเมินค่า รวมทั้งนำผลไปใช้ในการพัฒนา

ดังที่ได้กล่าวแล้ว การวัดจริยธรรมเป็นเรื่องที่ยาก และมักจะประสบกับปัญหาต่าง ๆ มากมาย แต่นักวัดผลทางการศึกษาก็นพยายามหาวิธีการและสร้างเครื่องมือชนิดต่าง ๆ ให้ได้

มาตรฐาน และเชื่อมั่นได้ ซึ่งเครื่องมือที่นำมาใช้ในการวัดผลประเมินผลจริยธรรมในปัจจุบันมีดังนี้

1. การสังเกต การสังเกตเป็นการดูอย่างมีจุดมุ่งหมาย โดยไม่ให้ผู้ถูกสังเกตได้รู้ตัว จึงจะทำให้ได้ข้อมูลที่ต้องการสมบูรณ์ การสังเกตอาจใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยเด็กไม่รู้ตัวตามธรรมชาติ เช่น สังเกตพฤติกรรมของเด็กในโรงอาหาร ในสนามเด็กเล่น หรือจะสังเกตเด็กในสถานการณ์เฉพาะที่ครูสร้างขึ้น เช่น มอบหมายให้ทำงานเป็นกลุ่มแล้วสังเกตการปฏิบัติงาน

2. การให้นักเรียนตอบหรือบอกเรื่องราวของตนเอง ซึ่งอาจทำได้หลายอย่าง เช่น

2.1 โดยใช้แบบทดสอบวัด (Paper - Pencil Test) เช่น

2.1.1 แบบสำรวจรายการ (Check List) จะมีลักษณะเป็นข้อความรายการ หรือลักษณะการแสดงออกของจริยธรรมที่เราต้องการวัด แล้วนำไปให้นักเรียนพิจารณาตรวจสอบตัวเอง ว่ามีลักษณะเหล่านั้นหรือไม่

2.1.2 มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จะมีลักษณะเป็นข้อความหรือ ลักษณะของการแสดงออกของจริยธรรมที่เราต้องการวัด เช่นเดียวกับแบบสำรวจรายการ แต่มาตราส่วนประมาณค่า จะให้นักเรียนได้พิจารณาถึงลักษณะต่าง ๆ ของพฤติกรรมเหล่านั้น มีในตัวนักเรียน หรือนักเรียนมีความคิดความเชื่อในเรื่องเหล่านั้น มากที่สุด มาก น้อย น้อยที่สุด หรืออาจจะสามารถวัดออกมาเป็นปริมาณทางตัวเลข

2.1.3 แบบทดสอบวัดเชิงสถานการณ์ เป็นวิธีการวัดจริยธรรมของนักเรียน ซึ่งให้นักเรียนแสดงออกในการตัดสินใจ เลือกปฏิบัติ เลือกแสดงออก ในสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งการกระทำดังกล่าวจะแสดงถึงความนึกคิด ความเชื่อ ที่แสดงถึงการมีจริยธรรมในเรื่องต่าง ๆ เหล่านั้นว่ามีมากน้อยเพียงใด

2.1.4 แบบเปรียบเทียบความชอบเป็นรายคู่ (Pair Comparison Preferred Test) วิธีนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของแนวคิดที่ว่ากระบวนการคิดตัดสินใจของบุคคล จะประกอบด้วยการประเมินทางเลือก (Alternatives) ต่าง ๆ โดยอาศัย ความรู้ ความคิด และความเชื่อต่าง ๆ ก่อนที่จะตกลงใจกระทำพฤติกรรมใดออกมา ในการวัดจริยธรรมจึงสร้างสถานการณ์ซึ่งมีลักษณะเป็นสิ่งที่เราในสถานการณ์ ลักษณะการแสดงพฤติกรรม และหลักการที่เป็นพื้นฐานเบื้องหลังของการแสดงพฤติกรรมนั้น เช่น เหตุผล ความเชื่อ หรือค่านิยม ที่จงใจให้กระทำพฤติกรรมนั้น จะชี้แนะให้เห็นถึงระดับความสูงต่ำของพฤติกรรมโดยวิธีนี้ จะให้นักเรียน

เลือกตัดสินใจกระทำพฤติกรรม หรือการแสดงออกอย่างใดอย่างหนึ่งใน 2 สถานการณ์ที่ให้มา

2.2 การสัมภาษณ์ เป็นการพูดคุยกับนักเรียน โดยมีให้นักเรียนรู้ว่าเรากำลังวัด จริยธรรม ผู้สัมภาษณ์จะใช้คำถามต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนได้แสดงความคิด ความเชื่อ หรือ การแสดงออกในเรื่องต่าง ๆ

2.3 การอภิปรายกลุ่ม เป็นการวัดจริยธรรมโดยให้นักเรียนได้ร่วมกันอภิปรายใน หัวข้อที่เกี่ยวกับจริยธรรมเพื่อทราบแนวความคิด ตลอดจนการแสดงออกต่าง ๆ

3. ให้ผู้อื่นซึ่งบอกเรื่องราวเกี่ยวกับเด็ก อาจใช้สังคมมิติ (Sociometric) การ สัมภาษณ์ หรือใช้แบบสอบถามถามผู้ปกครองและครู ตลอดจนผู้ที่ใกล้ชิดกับนักเรียน

จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่า เราสามารถที่จะวัดพฤติกรรมได้หลายวิธี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ ความเหมาะสม แต่ในปัจจุบันนี้วิธีที่นิยมทำกันและได้ผลดีกว่าวิธีอื่น ๆ คือการใช้แบบทดสอบ ทั้งนี้เนื่องจากเราจำเป็นต้องวัดจริยธรรมกับนักเรียน หรือบุคคลจำนวนมาก ๆ โดยวิธีอื่นนั้นจะ ทำได้ยาก และไม่สะดวก จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะทำการวิจัย สร้างแบบ ทดสอบเพื่อใช้วัดจริยธรรมขึ้น

ในการสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมนี้ โชติ เพชรหิน (2524 : 23 - 28) ได้ เสนอวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรม ไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขึ้นทำความเข้าใจกับจริยธรรมนั้น ๆ ให้ถ่องแท้ โดย

- 1.1 หาความหมายหรือนิยามของจริยธรรม
- 1.2 พฤติกรรมใดบ้างที่แสดงถึงการมีจริยธรรม
- 1.3 พฤติกรรมใดบ้างที่แสดงถึงการไม่มีจริยธรรม

การดำเนินการตามขั้นแรกนี้ จะต้องระลึกว่าจะทำกับกลุ่มอายุเท่าไร แล้วก็ให้กลุ่มนั้น เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาความหมายและพฤติกรรมจริยธรรม ดังนั้นในขั้นนี้อาจให้กลุ่มตัวอย่าง ช่วยตอบแบบสอบถาม

ขั้นที่ 2 รวบรวมความหมายและพฤติกรรมจริยธรรม

2.1 จากคำตอบที่ได้ในขั้นที่ 1 ก็ประมวลความหมายพฤติกรรม ของ จริยธรรมนั้น ๆ โดยแจกแจงความถี่ของคุณลักษณะดังกล่าว แล้วพิจารณาคุณลักษณะที่มีความถี่ สูง ๆ เป็นคุณลักษณะที่ต้องการ

2.2 สร้างนิยามปฏิบัติการ (Operational Definition) โดยใช้ ความหมายและพฤติกรรมที่รวบรวมมาได้ในข้อ 2.1

ขั้นที่ 3 การสร้างเครื่องมือวัด

3.1 นิยามปฏิบัติการในขั้นที่ 2 นำมาใช้เป็นหลักในการสร้างเครื่องมือวัด โดยผู้สร้างจะต้องตระหนักและระลึกเสมอว่าจะดำเนินการตามนิยามนี้

3.2 วางแนวทางในการวัด ว่ารูปแบบที่เหมาะสมสำหรับการวัดจริยธรรมนั้นควรเป็นอย่างไร เช่น ให้พิจารณาวินิจฉัยจากสถานการณ์สมมุติ การตีความหมายจากรูปภาพ เป็นต้น

3.3 สร้างคำถาม หรือข้อความให้ครอบคลุมพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ระบุไว้ในนิยามปฏิบัติการ ปริมาณของข้อคำถาม หรือข้อความควรจะให้มากพอที่จะเป็น ดัชนีบ่งบอกว่าคนที่ได้คะแนนเท่านี้แล้ว แสดงว่ามีจริยธรรมนั้น ๆ เพียงใด

ลักษณะของคำถาม คำตอบ อาจทำได้หลายวิธีเช่น

3.3.1ให้อ่านสถานการณ์สมมุติ แล้วให้ประเมินพฤติกรรมของบุคคลในเรื่องตามความคิดเห็นว่า ถ้าผู้ตอบเป็นบุคคลนั้น จะทำเช่นนั้นหรือไม่

ตัวอย่าง

แม่บอกให้นงนุชซึ่งเรียนอยู่ชั้น ป.4 ไปซื้อขนมอย่างหนึ่งมาให้น้อง โดยให้เงินไป 5 บาท นงนุชเห็นว่าน้องคนเดียวตัวเล็ก คงกินไม่มากก็เลยซื้อขนมมาให้เพียง 4 บาท และเก็บส่วนที่เหลือไว้เอง โดยคิดว่าไม่ต้องขอแม่อีกในวันพรุ่งนี้

คำถาม ก. เป็นการสมควรหรือไม่ที่นงนุชทำเช่นนั้น

ข. ถ้าสมมุติว่าท่านเป็นนงนุช ท่านจะทำเช่นนั้นหรือไม่

คำตอบ ก. สมควร 1211011121 ไม่สมควร

ข. ทำ 1211011121 ไม่ทำ

3.3.2ให้อ่านสถานการณ์แล้วให้เลือกทางปฏิบัติ ซึ่งจะมีเหตุผลประกอบให้

ตัวอย่าง สมมุติว่าท่านกำลังตอบข้อสอบแข่งขัน เพื่อรับการคัดเลือกไปต่างประเทศ ท่านนึกขึ้นได้ว่ามีบันทึยกย่อในกระเป๋าเสื้อเอาไว้ข้างนอก และบันทึกนั้นเป็นประโยชน์ต่อการสอบอย่างมาก กรรมการควบคุมก็ไม่อยู่ ณ ที่นั้น

ก. รีบดูบันทึกนั้น เพราะโอกาสไปต่างประเทศไม่ใช่ของง่าย

ข. ต้องสังเกตดูว่าจะเห็นหรือไม่ ถ้าปลอดภัยจึงค่อยดำเนินการ

ค. ไม่ดูดีกว่า เพราะถ้าสอบได้ก็จะได้ภูมิใจในตนเอง

3.4 ประเมินคุณภาพข้อคำถามขั้นต้น ภายหลังจากที่ได้สร้างข้อคำถามหรือข้อความเสร็จแล้ว ควรจะได้ประเมินคุณภาพขั้นต้น ทั้งในแง่ภาษาที่ใช้ และความเที่ยงตรง (Validity) ของข้อคำถาม ว่าข้อคำถามนั้นวัดคุณลักษณะตามที่ต้องการหรือไม่ ซึ่งอาจให้ผู้ชำนาญการวัดผลเป็นผู้ประเมิน ก็ได้

3.5 ทดลองเครื่องมือวัด การทดลองเครื่องมือวัด มีความสำคัญอย่างยิ่ง สิ่งที่ต้องคำนึงถึงก็คือ จะสร้างขึ้นเพื่อนำไปใช้กับกลุ่มใด สาขาใด หรือใช้ทั่ว ๆ ไป ทั้งนี้เนื่องจะได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างได้เหมาะสม

3.6 การประเมินคุณภาพของเครื่องมือ เมื่อได้สอบวัดกับกลุ่มตัวอย่างข้างต้นแล้วก็นำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรงของเครื่องมือวัด ถ้าหากพบว่ามิสิ่งใดบกพร่องก็จะต้องปรับปรุงแก้ไขจนใช้การได้ ในทางปฏิบัติพบว่า ต้องทดลองเครื่องมือวัดแบบนี้ถึง 3 ครั้ง และสิ่งที่จะต้องระมัดระวังอย่างยิ่งก็คือ ความเที่ยงตรงของเครื่องมือ

3.7 คู่มือเครื่องมือวัด คู่มือนี้ประกอบด้วยสาระสำคัญดังนี้ โครงสร้างของเครื่องมือ วัตถุประสงค์ในการใช้วัด เกณฑ์ปกติ การแปลความหมายของผลการวัดและประโยชน์ของการใช้เครื่องมือวัดนี้

เอกสารเกี่ยวกับอคติ 4

ความหมายของอคติ

ความหมายของอคตินั้น ได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่าน ซึ่งแต่ละท่านจะให้ความหมายไว้คล้าย ๆ กัน เช่น พจนานุกรมพุทธศาสตร์ (พระราชวรมน. 2528 : 174) ได้ให้ความหมายของคำว่าอคติ ว่าเป็นฐานะอันไม่พึงกระทำ ความประพฤตินิเ็ด ความไม่เที่ยงธรรม ความลำเอียง

1. ฉันทาคติ ลำเอียงเพราะชอบ
2. โมหาคติ ลำเอียงเพราะหลงผิด เพราะเขลา
3. โทสาคติ ลำเอียงเพราะชัง
4. ภยาคติ ลำเอียงเพราะกลัว

ท่านพุทธทาสภิกขุ (2528 : 36) ได้กล่าวถึงอคติโดยกล่าวว่า อคติ แปลว่า ไม่ใช่คติ คำว่า คติ ในที่นี้ แปลว่า "หนทางเป็นที่ไป" ในที่นี้ได้แก่ คลองธรรม การที่ไม่เดินไปตาม

คลองธรรม นี้เรียกว่า ความลำเอียง จำแนกตามมูลเหตุที่ทำให้เกิดความลำเอียง 4 อย่างด้วยกัน คือ

1. ลำเอียงเพราะรักใคร่กัน เรียก ฉันทาคติ
2. ลำเอียงเพราะไม่ชอบกัน เรียก โทสาคติ
3. ลำเอียงเพราะเขลา เรียก โมหาคติ
4. ลำเอียงเพราะกลัว เรียก ภยาคติ

ส่วนพระราชนิพนธ์โมลี (2526 : 41) ได้กล่าวถึงอคติว่า อคติ หมายถึง ความลำเอียง การดำเนินการไปผิดทาง การประพฤติกว้างธรรม และประสาท หลักคิลา (2505 : 223) ได้ให้ความหมาย ของอคติ ว่า สิ่งที่ไม่ควรถึง หรือเข้าใจกันว่า ความลำเอียง ผู้ที่ปรารถนาจะทำตนให้เป็นที่ยรักเคารพของคน เมื่อตั้งอยู่ในพรหมวิหารแล้วควรเว้นอคติ 4 ประการคือ

1. ฉันทาคติ ลำเอียงเพราะรักใคร่กัน
2. โทสาคติ ลำเอียงเพราะไม่ชอบกัน
3. ภยาคติ ลำเอียงเพราะกลัว
4. โมหาคติ ลำเอียงเพราะเขลา

นอกจากนี้ สุนทร ๘ รังษี และคณะ (2524 : 70) ก็ได้ให้ความหมายของอคติว่า คือความลำเอียง 4 อย่าง ซึ่งจัดเป็นอุปสรรคแห่งความยุติธรรม จากความหมายของบุคคลต่าง ๆ ที่กล่าวมา ก็พอจะสรุปได้ว่า

อคติ ก็คือการที่บุคคลมีจิตใจเอนเอียง ลำเอียงไปในทางที่ไม่ชอบ ทำให้เกิดความไม่ยุติธรรม ความไม่เที่ยงธรรม ซึ่งมูลเหตุที่ก่อให้เกิดความลำเอียง หรือความไม่เที่ยงธรรมนี้มี 4 อย่าง คือ

1. ฉันทาคติ คือ ความลำเอียงที่เกิดจากการรักใคร่ชอบพอกัน ทำให้เสียความยุติธรรมไปเพราะเห็นแก่หน้าคนที่ตนรัก
2. โทสาคติ คือ ความลำเอียงที่เกิดจากความไม่ชอบกัน การชิงกันทำให้เกิดการกลั่นแกล้ง และทำลายกัน
3. โมหาคติ คือ ความลำเอียงที่เกิดจากความหลง ความโง่เขลา ความไม่รอบคอบ หรือการรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ทำให้เสียความยุติธรรมไป
4. ภยาคติ คือ ความลำเอียงเพราะความกลัว ความโลเล ไม่มั่นคง ไม่เป็น

ตัวของตัวเอง ตกอยู่ภายใต้อำนาจของผู้อื่น กล่าวอันตรายจะมาถึงตน ตลอดจนทรัพย์สินของตน จึงไม่ปฏิบัติหน้าที่โดยยุติธรรม

ในการเรียบเรียงหลักจริยธรรม ซึ่งมีอยู่มากมายในพุทธศาสนานั้นเป็นสิ่งที่ค่อนข้างยาก เพราะมีจำนวนมาก และกระจัดกระจายอยู่ในคัมภีร์ ในสูตรต่าง ๆ เพื่อไม่ให้เป็นการสับสน พระราชวสุทธีโมลี (2526) ได้แบ่งแยกจริยธรรมออกเป็นหมวดต่าง ๆ 3 หมวด คือ

1. หมวดจริยธรรมพื้นฐานของสังคมที่ทำให้สังคมไม่เบียดเบียนกัน อยู่กันด้วยความเห็นอกเห็นใจ มีเมตตาต่อกัน เป็นสังคมที่เสียสละ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันซึ่งจริยธรรมหรือธรรมที่ควรประพฤติปฏิบัติ ก็คือสุจริยธรรม และศีลธรรม ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งในอันที่จะเสริมสร้าง หรือ พัฒนาธรรมจริยา ให้เกิดขึ้นได้ในสังคม การพัฒนาจริยธรรมในสังคมจะเป็นไปไม่ได้เลยหากละเว้นหลักจริยธรรมนี้เสีย เพราะว่าเมื่อคนในสังคมปราศจากความสุจริตหรือขาดศีลธรรมอันดีงามประจำตัว ประจำใจเสียแล้ว การที่จะหวังให้สังคมไม่เบียดเบียนกัน ไม่เอาวัดเอาเปรียบกัน และเสียสละช่วยเหลือกัน แม้กระทั่งให้ประพฤติดุริยธรรมความดีที่สูงกว่านั้นขึ้นไป นั้นย่อมเป็นความหวังที่เป็นไปไม่ได้ยาก ไม่มีหลักประกันอันใดจะทำให้ความหวังนั้นเป็นจริงขึ้นมา

ดังนั้นเมื่อต้องการจะพัฒนาธรรมจริยาในสังคม ก็จำเป็นต้องเริ่มต้นด้วยการปลุกกระดมตนเองและผู้อื่นในสังคมให้ยึดหลักธรรมพื้นฐานนี้ให้เคร่งครัด

2. หมวดจริยธรรมปัจเจกชน เป็นธรรมในการพัฒนาธรรมจริยาของบุคคลแต่ละเพศ ภาวะ และหน้าที่ เป็นหลักธรรมที่มุ่งเน้นให้บุคคลพัฒนาตนเองเป็นหลัก คือ ให้เริ่มต้นตั้งแต่ตัวตัวเองไปก่อน เมื่อตนเองได้รับการพัฒนาธรรมจริยาดิแล้ว ด้วยธรรมจริยาประจำตนยอมนำตนเองอย่างมีคุณภาพ มีความพร้อมที่จะพัฒนาสังคมส่วนรวม และประเทศชาติต่อไป

หลักการพัฒนาเบื้องต้นอย่างหนึ่งก็คือ การพัฒนาตนเองเสียก่อน จึงไปพัฒนาคนอื่นและสิ่งอื่น ๆ ต่อไป ทำนองเดียวกันจึงต้องพัฒนาธรรมจริยาของตนเองให้ดีเสียก่อนจึงจะสามารถพัฒนาธรรมจริยาของผู้อื่นได้ พระพุทธศาสนาได้สอนหลักธรรมเป็นแนวประพฤติปฏิบัติสำหรับคนแต่ละคน ไว้ทุกเพศ ทุกวัย และทุกอาชีพให้สามารถเลือกนำไปปฏิบัติให้เหมาะสมกับเพศ ภาวะ และหน้าที่ของตัว เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง และสังคมส่วนรวม หลักจริยธรรมปัจเจกชนนี้มีแสดงไว้ในที่ต่าง ๆ ทั่วไปในพระไตรปิฎก แต่มีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน เช่น ฆราวาสธรรม ธรรมสำหรับผู้ครองเรือน สัปปริสธรรม ธรรมสำหรับคนดี เป็นต้น ซึ่งในปัจจุบันใช้คำว่า จรรยาบรรณบ้าง จริยศาสตร์บ้าง ดังนั้น จรรยาบรรณก็คือจริยธรรม

สำหรับหลักธรรมสำหรับหมวดจริยธรรมปัจเจกชนที่สำคัญได้แก่

1. พรหมวิหาร 4 คือ

1. เมตตา ความรักใคร่ ปราปรณาจะให้เป็นผู้สุข
2. กรุณา ความสงสาร คิดจะช่วยให้พ้นทุกข์
3. มุทิตา ความพลอยยินดี เมื่อผู้อื่นได้ดี
4. อุเบกขา ความวางเฉย เมื่อผู้อื่นถึงความวิบัติ

2. สังคหวัตถุธรรม 4 คือ

1. ทาน ให้ปันสิ่งของ ๆ ตนแก่คนอื่นที่ควรให้ปัน
2. ปิยะวาจา เจรจาที่อ่อนหวาน
3. อัตตจริยา ประพฤติสิ่งที่ตนเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น
4. สมานัตตตา ความเป็นคนมีตนเสมอ ไม่ถือตัว

3. อคติธรรม 4

1. ฉันทาคติ ลำเอียงเพราะรักใคร่กัน
2. โทสาคติ ลำเอียงเพราะไม่ชอบกัน
3. โมหาคติ ลำเอียงเพราะเขลา
4. ภยาคติ ลำเอียงเพราะกลัว

ฯลฯ

3. หมวดจริยธรรมสังคมทั่วไป เป็นจริยธรรมหลักที่สมาชิกในสังคมจะต้องให้ความร่วมมือปฏิบัติโดยพร้อมเพรียงกัน หรือปฏิบัติร่วมกันโดยไม่มีการยกเว้นว่าจะเป็นใครทั้งนี้เพื่อให้ได้รับผลร่วมกันคือ ความสงบเรียบร้อยในสังคม

พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า ในสังคมมนุษย์และสัตว์ ธรรมเท่านั้นประเสริฐที่สุด ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ปราศจากธรรมเสียแล้ว จะมีอะไรเป็นเครื่องวัดความดีเลวของตน ด้วยพระราชดำรัสนี้เท่ากับว่า ธรรมนั้นแลเป็นตัวกำหนดว่าสังคมดีเลวอย่างไร น่าอยู่ หรือไม่น่าอยู่อย่างไร และเป็นตัวได้ ตัวเสีย ของสังคมอีกด้วย เพราะสังคมจะหันเหไปในทิศทางใด ก็ย่อมอยู่ที่ธรรมอันกำกับอยู่ในตัวบุคคลในสังคมนั้นเอง

จากที่กล่าวมาแล้วจึงพอสรุปได้ว่า อคติ 4 เป็นจริยธรรมในหมวดจริยธรรมปัจเจกชน ซึ่งเป็นหลักธรรมที่ใช้พัฒนาธรรมจริยาของบุคคลให้มีความเที่ยงธรรม ปราศจากความลำเอียง ความเที่ยงธรรมนั้นนับว่าเป็นธรรมจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในโลก ทั้งนี้เพราะอคติได้มี

บทบาทสำคัญที่ทำให้ข้อเท็จจริงทั้งหลายกลายเป็นสิ่งจากหน้ามือเป็นหลังมือ คือผิดจากข้อเท็จจริงที่มันเป็นอยู่ หรือมีอยู่จริง ๆ คนมี อคติจึงเป็นคนไม่ยุติธรรม เพราะทำไปด้วยอำนาจ ความพอใจ ความไม่พอใจ ความเซลา และความกลัวในสิ่งที่ไม่ควรกลัว ซึ่งทำให้ความถูกต้อง หรือความจริงทั้งหลายถูกบิดบัง เปลี่ยนแปลงอคติทั้ง 4 นี้ เป็น อคติที่ควรละ ไม่ควรนำมา ใช้ในชีวิต เพราะจะทำให้เกิดความเสียหายในการประกาศความถูกต้องเที่ยงธรรมใด ๆ จะต้องละเว้นอคติเหล่านี้ โดยเฉพาะในการตัดสินคดีต่าง ๆ ของผู้ที่ทำหน้าที่เป็นเป็นนิติพากษา หรือผู้หลักผู้ใหญ่ในสังคม (กรมศาสนา. 2524 : 72 - 74)

พระประสิทธิ์ สุตคุณ (2526 : 33 - 35) ท่าน ได้กล่าวถึงธรรมที่ทำให้เป็นคนเที่ยงธรรม โดยกล่าวว่า คนเราทุกคนนั้นต้องการความเที่ยงธรรม ความชอบธรรมและความชอบด้วยเหตุผลด้วยกันทั้งนั้น แต่ความเที่ยงธรรม ความชอบธรรม ความยุติธรรมจะเกิดขึ้นได้ นั้น เพราะคนเรามีหลักธรรม คือหลักธรรมที่คนเราไม่ลำเอียง ได้แก่ ความไม่เอนเอียง หรือความเที่ยงธรรม หลักธรรมข้อนี้เป็นสิ่งจำเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับนายแพทย์ ครู ผู้ นิพากษา นักปกครอง บิดา มารดา เพราะว่าบุคคลเหล่านี้ย่อมต้องการความเที่ยงธรรม ความชอบธรรมในตนยิ่งกว่าคนธรรมดา และเหตุที่จะชักพาไม่ให้คนตั้งอยู่ในความเที่ยงธรรมนั้นมีอยู่ 4 ประการ เรียกว่าอคติ นอกจากนี้ นิติย์ สัมมานันท์ (2529 : 50 - 51) ได้กล่าวถึงความยุติธรรมของนักปกครอง นักบริหารว่า ความยุติธรรม หมายถึง ความเที่ยงตรง ไม่ผิดหรือบิดเบือนไปจากความจริง ถ้าเป็นกฎหมายก็จะต้องให้ความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย ถ้าเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรม ก็จะต้องประพฤติปฏิบัติให้ตรงตามความนิยมของสังคมอยู่เสมอ ถ้าต้องเป็นผู้ตัดสินไกล่เกลี่ยกรณีข้อร้อง กล่าวโทษกัน ก็ต้องตัดสินตามตัวบทกฎหมายระเบียบข้อบังคับ หรือประเพณีนิยมโดยไม่มีอคติ 4 เข้ามาประกอบการตัดสินใจเป็นอันขาด

อคติ 4 ประกอบด้วย ความลำเอียงเพราะรัก (ฉันทาคติ) ความลำเอียงเพราะชัง (โทสาคติ) ความลำเอียงเพราะเซลา (โมหาคติ) เช่น ไม่เข้าใจปัญหาข้อมูลผิดพลาด ลงโทษคนผิดตัว และลำเอียงเพราะกลัว (ภยาคติ) เช่น ผู้กระทำความผิดมีอิทธิพลหนุนหลัง เลยกปล่อยไป หรือกลับรูปคดีให้ผิดเป็นถูก ให้ถูกกลับเป็นผิด ด้วยอำนาจความกลัว และปัญหาทางด้านผู้บริหารที่ต้องทำหน้าที่ให้ความยุติธรรมแก่คนอื่น อีกประการหนึ่งคือ การขาดข้อมูลที่แท้จริงในสังคมที่ซับซ้อน ประกอบกับมีคนฉลาดแกมโกง ที่มีกลเม็ดมายาพลิกแพลงบิดเบือนข้อมูล ทำให้ผู้บริหารที่ปราศจากอคติด้านชอบ ไม่ชอบ และมีความกล้าหาญ ที่จะดำรงไว้ซึ่งความยุติธรรม ต้องกลายเป็นคนที่มีโมหาคติเพราะตามไม่ทันคนเจ้าเล่ห์

ในเรื่องอคติ 4 นี้ในคู่มือสอนจริยศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (กรมการศาสนา. 2521 : 95 - 101) ได้กล่าวถึงอคติ 4 ดังนี้

1. ฉันทาคติ มาจากคำว่า ฉันทะ กับ อคติ ฉันทะ แปลว่า ความพอใจ ความรักใคร่ และความชอบพอ อคติ แปลว่า ผิดทางหรือลำเอียง ดังนั้น ฉันทาคติจึงหมายถึง การลำเอียงเพราะความรักใคร่ พพอใจ ก่อให้เกิดการแบ่งพวก ขาดความยุติธรรมในตัวเองและสังคม เพราะลู่อ่านางแก่ความรักใคร่พอใจ ผู้ใหญ่บางท่านโอบอุ้มลูกน้องหรือบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดสนิทสนมในทางที่ผิด ทั้งที่บุคคลซึ่งตนรักทำผิดสมควรลงโทษก็ไม่ลงโทษ หรือคนที่ตนรักไม่สมควรยกย่องสรรเสริญ ไม่สมควรพิจารณาความดีความชอบเลื่อนขั้น เลื่อนยศ และเลื่อนตำแหน่งหน้าที่ก็ยกย่องทำลงไปเพราะความรักเป็นที่ตั้ง ครุบางคน นักเรียนสอบตกในวิชาที่ตนสอน ก็ให้สอบผ่านไปได้ เพราะมีความลำเอียงว่าเป็นศิษย์ของตนเองบ้าง ลูกของเพื่อนบ้าง ผู้ใหญ่ที่แท้จริงและครูที่แท้ ต้องมีความยุติธรรมเสมอ

2. โทสาคติมาจากคำว่า โทสะ กับอคติ โทสะ แปลว่า ความโกรธ หรือ ความชิงอคติ แปลว่า ผิดทาง หรือลำเอียง ดังนั้น โทสาคติ จึงหมายถึง ความเกลียดชัง หรือ ความไม่ชอบพอ ก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้เกลียดชัง บางคนเห็นหน้ากันหน้าเดียวก็พาลเกลียดเขาเสียแล้ว ทำให้ผู้ถูกเกลียดเป็นแพะรับบาปไปโดยไม่รู้สาเหตุ เช่น อาจารย์มีศิษย์ 2 คน เมื่อวิชาศิษย์ 2 คนนั้นทำความผิดกรณีเดียวกันอาจารย์ควรลงโทษเท่ากัน แต่กลับตรงกันข้าม ลงโทษคนที่รักน้อย และลงโทษคนที่ชังมาก ดังนี้เรียกว่าลู่อ่านางโทสาคติ โทสาคตินี้เกิดจากกิเลส 3 อย่าง คือ ราคะ ความพอใจ ความคิดอยู่ในสัตว์บุคคลและวัตถุ โทสะ ความโกรธ โมหะ ความหลง ผู้ที่หวังความเจริญให้เกิดแก่ตน ควพหมั่นอบรมตนเองให้มีความเมตตาอารี ไม่พยายามสะสมศัตรู คือความเกลียดให้เกิดมีขึ้น ซึ่งจะเป็นโทษแก่ผู้ประพฤติดังปฏิบัติ

3. โมหาคติ มาจากคำว่า โมหะ กับ อคติ โมหะ แปลว่า ความหลงและความโง่เขลา เบาปัญญา อคติ แปลว่า ลำเอียง หรือผิดทาง ดังนั้น โมหาคติ จึงหมายถึง ความลำเอียงเพราะความหลง และความโง่เขลาเบาปัญญา ความโง่เขลาหรือความหลงนี้ เป็นความมืดมนเพราะกิเลสที่เกิดขึ้นกับใจ ทำจิตใจให้มอดมอดมองไม่เห็น กิเลสที่ทำให้มืดมนนี้คือ ราคะ โทสะ ครอบงำจิตใจไม่ให้บรรลุดความดี เสมือนดวงจันทร์ในข้างแรม ย่อมมองเห็นทางไม่ชัด ส่วนการจะทำจิตใจให้หลุดพ้นจากกิเลส อันเป็นเหตุแห่งความหลง ต้องบำเพ็ญปัญญาให้เกิดมีขึ้น เพราะปัญญาเป็นทรัพย์ติดตัวคอยเป็นพาหนะ คือดวงประทีปส่องทางชีวิตให้สว่าง เปรียบเสมือนดวงจันทร์ข้างขึ้นคอยชี้วัดความมืด ปัญญาคือความรอบรู้ คือรู้เหตุ รู้ผล รู้ดี รู้ชั่ว เมื่อรู้

เช่นนี้เกิดเป็นความยุติธรรม ดังพุทธภาษิตที่ว่า ปัญญา โลกสมิ บชฺชโชโต แปลว่า ปัญญาเป็นแสงสว่างในโลกเหมือนผู้ฝึกภาษาตัดสินคดี ต้องไต่สวน สืบสวนหาเหตุผล พยานบุคคลพยานเอกสาร แล้วตัดสินคดีด้วยความยุติธรรม หากผู้ฝึกภาษาตัดสินคดีแตกต่างจากนี้ ก็กลายเป็นตัดสินด้วยความเขลาเบาปัญญา

4. ภัยาคติ มาจากคำว่า ภัย กับ อคติ แปลว่า ภัยอันตราย หรือ ความกลัว อคติ แปลว่า ผิดทาง หรือความลำเอียง เมื่อรวมกัน หมายถึงความลำเอียงเพราะความกลัว เป็นมโนธรรมที่เกิดขึ้นทางจิตใจและแสดงพฤติกรรมออกมาทางกาย วาจา และใจ ความลำเอียงนี้เป็นการเอียงออกนอกทาง หรือผิดทาง คือ ผิดทำนองคลองธรรมนั่นเอง ผิดหลักทางสังคม ลำเอียงเพราะความกลัว คือกลัวจะมีภัยมาถึงตน จึงปฏิเสธหน้าที่โดยยุติธรรม เช่น ตำรวจเห็นคนทำผิดกฎหมายสมควรจับกุมก็ไม่จับกุม เพราะคิดว่าผู้ทำความผิดนั้นเป็นคนมีอำนาจก่อนที่จะเกรงกลัวอำนาจหรือกลัวเรื่องอื่นนั้น คนเราควรใช้สิทธิระลึกนึกคิดให้รอบคอบ และไตร่ตรองให้ถ่องแท้และใช้ปัญญาพิจารณาหาความรอบรู้ในสิ่งที่เกิดขึ้นว่า เกรงกลัวเพราะเหตุอะไร แล้วตัดสินใจอย่างเที่ยงธรรม ความกลัวทั้งหลายจะเบาบาง และจางหายไปเอง

พัฒนาการของการสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม

การศึกษาเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมนั้นมีมานานแล้วในต่างประเทศบุคคลที่มีชื่อเสียงในการสร้างทฤษฎีเกี่ยวกับจริยธรรมและการวัดจริยธรรมที่สำคัญก็คือ เฟียเจต์ โคลเบอร์ก และเรสท์ บุคคลดังกล่าวเข้ามามีบทบาทในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับจริยธรรมในประเทศไทยเป็นอย่างมาก

Piaget ได้ศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาเนื้อหาทางความคิดของเด็ก แล้วเทียบคำตอบของเด็กตามลำดับขั้นของพัฒนาการทางความคิดเชิงจริยธรรม ทำให้ทราบว่า เด็กคนใดมีพัฒนาการทางจริยธรรมสูงกว่าใคร แต่ไม่ได้วัดว่าใครมีจริยธรรมมากใครมีจริยธรรมน้อย เฟียเจต์ใช้วิธีการเล่าเรื่องให้เด็กฟังครั้งละ 2 เรื่อง ซึ่งมีเนื้อเรื่องแตกต่างกัน แล้วให้เด็กตอบในลักษณะของการเลือก (ดวงเดือน พันธมนาวิน. 2528 : 60 - 61) ดังตัวอย่าง เช่น

เรื่องที่ 3

ก. มีเด็กหญิงเล็ก ๆ คนหนึ่ง เธอตั้งใจจะช่วยแม่ตัดเสื้อ โดยต้องการให้แม่ประหลาดใจที่เธอสามารถทำได้ แต่เนื่องจากเธอไม่รู้วิธีการใช้กรรไกรจึงทำให้เสื้อที่เธอใส่

ขาดเป็นรูปโต

ข. มากาเร็ดเป็นเด็กหญิงคนหนึ่ง วันหนึ่งขณะที่แม่ไม่อยู่บ้านเธอเอากรรไกรมาเล่น และเนื่องจากไม่รู้วิธีใช้ จึงทำให้เลื้อยของเธอขาดเป็นรูเล็กน้อย

จากปัญหาการทำผ้าขาดเป็นรูนี้ เนียเจต์ตั้งคำถามกับเด็กที่เขาศึกษาว่า "ใครน่าตำหนิกว่ากัน" ถ้าท่านเป็นแม่ของเด็กน่าจะลงโทษใครมากกว่ากัน "ทำไม"

ต่อมาโคลเบอร์ก (Kohlberg, 1976 : 12) ได้นำวิธีการวัดตามแนวเนียเจต์ โดยใช้วิธีการวัดแบบสะท้อนภาพ (Projective Technique) ซึ่งโคลเบอร์กได้นำวิธีการนี้ มาใช้วัดระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กและผู้ใหญ่ โดยเขาใช้วิธีการเล่าเรื่องให้ผู้ถูกวัดฟังทีละคน เรื่องเหล่านี้เป็นเหตุการณ์ขัดแย้งระหว่าง ความต้องการของบุคคลกับกฎเกณฑ์ของหมู่คณะ หรือสังคม ตัวอย่าง เรื่องขัดแย้งทางจริยธรรม เช่น ผู้ผลิตสินทรัพย์ขโมยยารักษาโรคมะเร็งมาให้ภริยา ดังตัวอย่างสถานการณ์

ในยุโรป สตรีคนหนึ่งกำลังจะตายด้วยโรคมะเร็ง แพทย์แนะนำว่ามียาสินหนึ่งซึ่งค้นพบโดยเภสัชกรเมืองเดียวกันที่สามารถช่วยชีวิตเธอไว้ได้ เภสัชกรผู้นั้นคิดราคายา 200 เหรียญ คือคิดเอา กำไร 10 เท่า ของราคาทุน สามียของผู้ป่วยชื่อ เฮนรี่ พยายามไปยืมเงินจากทุกคนที่เขารู้จัก แต่เมื่อรวมกันแล้วก็ได้เพียงครึ่งหนึ่งของราคายา เขาบอกเภสัชกรว่าภรรยาของเขา กำลังจะตายและขอร้องให้เภสัชกรลดราคายาลงหรือขอผลัดไปจ่ายวันหลัง แต่เภสัชกรตอบว่าไม่ได้ เขาต้องได้เงินจากยานี้เต็มจำนวนดังนั้นเฮนรี่จึงสิ้นหวัง และตัดสินใจเข้าไปขโมยยาจากร้านเพื่อช่วยชีวิตภรรยาของเขา

จากเนื้อเรื่อง โคลเบอร์กให้ตอบคำถามว่า "เฮนรี่ทำอย่างนั้นผิดหรือถูก" ที่คุณคิดว่าผิด หรือถูกนั้น เป็นลักษณะความผิดถูกตามกฎเกณฑ์ที่เป็นสากลทั่วไปยอมรับหรือถูกผิดตามความเห็นของท่าน "ถ้าท่านคิดว่าจำเป็นต้องขโมย มีอะไรเป็นพื้นฐานของความคิดนี้" ถ้าผู้ถูกวัดจะต้องให้เหตุผลในการที่ได้ตัดสินใจให้ตัวเองในเรื่องกระทำหรือไม่กระทำอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น เหตุผลที่ผู้ตอบให้เกี่ยวกับเรื่อง 6 ถึง 9 เรื่อง จะถูกนำมาวิเคราะห์เนื้อหาโดยผู้ชำนาญการ เพื่อจัดเป็นจริยธรรมขั้นที่ 1 ถึง 6 ตามทฤษฎีพัฒนาการของการใช้เหตุผลของจริยธรรมของโคลเบอร์ก

และบุคคลที่มีบทบาทในการสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมอีกคนหนึ่งก็คือเรสท์ (Rest) เรสท์และคนอื่น ๆ ได้พยายามปรับปรุงจากสถานการณ์ และคำถามปลายเปิดของโคลเบอร์กเป็นแบบจัดหาคำตอบให้เลือก โดยเห็นว่าวิธีการที่มีผู้ใช้อยู่เดิมนั้นตัวเลือกมีลักษณะของการ

จงใจให้ยอมรับเหตุผลในชั้นต่าง ๆ แต่ในการหาเหตุผลเชิงจริยธรรม ขึ้นกับการวิเคราะห์ปัญหาที่เกี่ยวข้องในเรื่องนั้น ๆ เรสท์และคณะจึงได้คิดวิธีการวัดชื่อ The Defining Issue Test (D.I.T.) แบบทดสอบนี้ประกอบด้วยเรื่องต่าง ๆ 6 เรื่อง แต่ละเรื่องจะถามถึงการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของผู้ที่ตอบปัญหานั้น ๆ รูปแบบของการตอบแบ่งเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นการประเมินค่าความสำคัญ (Rating) มีคำถาม 12 ข้อย่อย

ตอนที่ 2 เป็นการจัดอันดับความสำคัญ (Ranking) โดยการพิจารณา

ข้อความทั้ง 12 ข้อ จากตอนที่ 1 อีกครั้ง แล้วจัดอันดับข้อที่สำคัญที่สุด 4 ข้อ โดยคำตอบตอนที่ 1 และ 2 จะมีความสัมพันธ์กัน ในการศึกษาตามแนวของเรสท์นี้ วณี ออมทรัพย์ และคณะได้นำแบบทดสอบ D.I.T. มาแปลเป็นภาษาไทย อาศัยโครงเรื่องเหมือนเดิมเปลี่ยนชื่อสถานการณ์ให้เป็นแบบไทย แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่นได้ .65 มีค่าความเที่ยงตรงเท่ากับ .768

ในการสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมจริยธรรมของไทย ที่ผ่านมา เราจะพบว่าผู้วิจัยสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมในเรื่องต่าง ๆ หลาย ๆ คุณธรรม เพื่อใช้ในการศึกษาคุณธรรมและจริยธรรมกับตัวแปรต่าง ๆ ประมาณ ปี พ.ศ. 2527 การวิจัยเกี่ยวกับจริยธรรมของประเทศไทยได้รับความสนใจจากนักวิจัยมากขึ้น โดยเฉพาะนักวัดผลได้หันมาสนใจ ศึกษาสร้าง และพัฒนาแบบทดสอบวัดจริยธรรมมากขึ้นและหันมาศึกษาคุณธรรม จริยธรรม แต่ละเรื่องโดยละเอียด โดยสมนึก คูเมือง (2527: 32 - 33) ได้สร้างแบบทดสอบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการประหยัด และอดออม โดยสร้างเป็นสถานการณ์สมมติจำนวน 56 สถานการณ์ แบ่งเป็น 2 ฉบับ ฉบับแรกเป็นสถานการณ์ข้อความมี 28 สถานการณ์ และฉบับที่ 2 เป็นสถานการณ์รูปภาพ มี 28 สถานการณ์ ในสถานการณ์หนึ่งจะมีตัวเลือก 4 ตัวเลือก ตัวอย่างเช่น

จุมเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้รับทุนเรียนดีจากครูประจำชั้น 500 บาท นักเรียนคิดว่า จุมควรจะทำอย่างไรกับเงินจำนวนนี้

1. ก. ฝากพ่อหรือแม่ไว้ เมื่อต้องการใช้จึงไปขอ
ข. เก็บไว้กับตัวเอง จะได้ใช้ได้อย่างสะดวก
2. ก. ไปฝากธนาคารออมสิน
ข. ไม่ฝากธนาคารออมสิน
3. ก. นำเงินไปซื้อของเล่นที่ชอบ
ข. นำเงินไปซื้ออุปกรณ์การเรียนที่ยังไม่มี
4. ก. แบ่งเงินส่วนหนึ่งเลี้ยงฉลองกับเพื่อน

ข. แบ่งเงินส่วนหนึ่งช่วยเหลือเพื่อนที่ขัดสน

การตรวจให้คะแนนแต่ละข้อย่อยเป็น 0 และ 1 คะแนน ในแต่ละสถานการณ์ได้จากการเอาคะแนนข้อย่อยทั้ง 4 ข้อ มารวมกัน แบบทดสอบที่สร้างขึ้นนี้ นำไปหาคุณภาพกับกลุ่มตัวอย่าง 356 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นที่คำนวณโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟามีค่าเท่ากับ .8969 และ .8959 และคำนวณ โดยวิธีแบ่งครึ่งได้ค่าความเชื่อมั่น .8244 และ .8094 ตามลำดับ มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง หาโดยใช้ เทคนิคกลุ่มที่รู้จักอยู่แล้ว ได้ค่าที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนิตา ด้านวิริยกุล (2527 : 47 - 51) ได้สร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต แบบข้อความและสถานการณ์ เช่น

1. แบบข้อความมี 46 ข้อ ดังตัวอย่าง

ข้าพเจ้าไม่จำเป็นต้องอ่านและทำความเข้าใจกับบทเรียนล่วงหน้ามาก่อน

ก. ใช่

ข. ไม่ใช่

ค. ไม่แน่ใจ

2. แบบสถานการณ์มี 22 สถานการณ์ ดังตัวอย่าง

เมื่อครูมอบหมายให้ทำรายงาน ลัดดาจะค้นคว้าหาความรู้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อประกอบการเขียนรายงาน ถ้าเป็นนักเรียนจะทำอย่างลัดดาหรือไม่

ก. ทำ

ข. ไม่ทำ

ค. ไม่แน่ใจ

การให้คะแนนเรียงตามลำดับคือ 3, 1, 2 แบบทดสอบนี้ทดสอบกับกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 871 คน หาความเชื่อมั่นโดยวิธีแบ่งครึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นแต่ละตอนและรวมทั้งฉบับมีค่าตั้งแต่ .6605 ถึง .6625 หาค่าความเที่ยงตรงเชิงสภาพได้เท่ากับ .685 และในปีต่อมา ไสว ช่อมงคลอุดม (2528 : 64 - 66) ได้สร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 ในรูปของ สถานการณ์สมมุติที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรมทั้ง 4 ด้าน ด้านละ 10 สถานการณ์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สถานการณ์ที่ 1 ใครเก่งกว่ากัน

ปัญญาและ ประยูร เป็นเด็กนักเรียนเก่งทั้งคู่ เรียนอยู่ห้องเดียวกัน และมักจะผลัดกันได้ที่ 1 เรื่อยมา วันหนึ่งปัญญา แก่ใจภัยปัญหาคณิตศาสตร์ไม่ออก จึงไปถามประยูร แต่ประยูรพยายามบ่ายเบี่ยงไม่ยอมอธิบายให้ ทั้ง ๆ ที่ตนเองเข้าใจใจภัยคณิตศาสตร์ข้อนั้นดี

1. นักเรียนเห็นด้วยกับการกระทำของประยูรหรือไม่

ก. เห็นด้วย

ข. ไม่เห็นด้วย

- ค. ยังตัดสินใจไม่ได้
- 2. ถ้านักเรียนเป็นประยูรจะอธิบายโจทย์ข้อนั้นให้แก่ปัญญหาหรือไม่
 - ก. อธิบาย (ทำต่อข้อ 3(1))
 - ข. ไม่อธิบาย (ทำต่อข้อ 3(2))
 - ค. ไม่แน่ใจ (ผ่านไปทำสถานการณ์ที่ 2)
- 3. ถ้าอธิบายเพราะเหตุใด
 - ก. เพราะหวังว่าสักวันหนึ่งคงจะได้ฟังปัญญหาบ้าง
 - ข. เพราะใคร ๆ ก็ยอมรับว่าคนไม่หวังวิชาเป็นคนน่ารัก
 - ค. ถือว่าเป็นวิทยาทานได้บุญดี
- 4. ถ้าไม่อธิบายเพราะเหตุใด
 - ก. เกรงว่าปัญญหาจะสอบได้คะแนนดีกว่าตอนสอบปลายภาค
 - ข. ไม่ใช่น้ำที่ที่จะช่วยเหลือคู่แข่ง
 - ค. คนเราควรพึ่งตนเองมากกว่าจะไปพึ่งคนอื่น

คุณภาพของแบบทดสอบหาจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 695 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีสอบซ้ำของแต่ละด้าน และรวมทุกด้านมีค่าตั้งแต่ .892 ถึง .953 และมีค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา มีค่าตั้งแต่ .609 ถึง .890 และมีค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยใช้เทคนิคกลุ่มที่รู้ชื่ออยู่แล้ว 10.071 ถึง 15.908 และพรรณี อุ่นศรีเพ็ญ (2529 : 57 - 58) ได้สร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมจริยธรรมมีองค์แปดด้านคือ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ข้อคำถามที่เป็นสถานการณ์ทั่วไปที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน แบบทดสอบที่สร้างขึ้นมี 3 ด้าน คือ ด้านสัมมาวาจา ด้านสัมมากรรม และด้านสัมมาอาชีวะ จำนวนด้านละ 20 สถานการณ์ ตัวอย่างแบบทดสอบ เช่น

ด้านสัมมาวาจา

๐) วิภาเป็นคนชอบนินทาคนอื่นอยู่เรื่อย ๆ วันหนึ่งบังเอิญวิภาเอาเรื่องของจิตรามาแล้วในทางเสียหาย แต่ลืมไปว่าจิตราซึ่งเป็นเพื่อนรัก และสนิทกับจิตรามานั่งอยู่ด้วย ถ้าท่านเป็นจิตราท่านจะทำอย่างไร

- ก. บอกจิตราให้เลิกยุ่งกับวิภาเพราะเคยได้ยินเขาในทางเสียหายบ่อย ๆ
- ข. บอกจิตราให้รู้เรื่องที่ถูกนินทา
- ค. ไม่บอกจิตราในเรื่องที่ตนได้ยินได้ฟัง

การหาคุณภาพของแบบทดสอบได้นำไปทดสอบกับนักเรียน 403 คนได้ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 2.017 ถึง 12.987 มีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ .694 ถึง .893 และมีค่าความเที่ยงตรงซึ่งหาได้โดยใช้เทคนิคกลุ่มที่รู้ชั้อยู่แล้ว มีค่าความเที่ยงตรงสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และในเรื่อง อริยมรรค มีองค์แปดนี้ต่อมาจุฬารินทร์ เติมกว่าเก่า (2530) ก็ได้สร้างแบบทดสอบวัด จริยธรรม มีองค์แปดขึ้นอีกโดยสร้างด้านปัญญา แบบทดสอบที่สร้างขึ้นเป็นสถานการณ์ เช่นเดียวกับที่ พรรณี อุนคริเ่งได้สร้างไว้ แบบทดสอบอริยมรรคมีองค์แปดด้านปัญหานี้ มี 2 ด้าน ด้านละ 35 สถานการณ์ รวม 70 ข้อ ใช้เวลาในการทำ 50 นาที ตัวอย่างแบบทดสอบเช่น

๐) ครูลัดดา เป็นครูที่นักเรียนรัก และเชื่อใจมาก วันหนึ่งครูลัดดาบอกกับฉัตรว่า "เมื่อคืนเห็นผีกระสือที่ข้างบ้าน" ถ้าท่านเป็นฉัตรจะเชื่อครูลัดดาหรือไม่

- ก. เชื่อครูลัดดาบอก เพราะครูลัดดาเป็นคนน่าเชื่อถือ
- ข. คำบอกของครูลัดดาไม่น่าเชื่อถือ เพราะไม่มีพยานหลักฐาน
- ค. ไม่เชื่อเรื่องที่ครูลัดดาบอกว่าเป็นจริง เพราะผีกระสือไม่น่ามีตัวตน

โดยให้ 2 คะแนน เมื่อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับที่ถูกต้อง ถ้าเป็นความคิดเห็นที่ถูกต้อง แต่ยังไม่ถูกต้องเพียงพอให้ 1 คะแนน และถ้าเป็นความคิดเห็นที่ไม่ถูกต้องให้ 0 คะแนน แบบทดสอบนี้ นำมาทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 952 คน มีค่าอำนาจจำแนกซึ่งหาโดยใช้ t-test มีค่าตั้งแต่ 3.734 ถึง 13.779 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าความเชื่อมั่น .878 ถึง .884 และมีค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ซึ่งหาโดยใช้เทคนิคกลุ่มที่รู้ชั้อยู่แล้ว พบว่ามีความเที่ยงตรงสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และในปีเดียวกันนี้ ชาญวิทย์ สุวรรณ (2530 : 54 - 55) ก็ได้สร้างแบบทดสอบวัดอริยมรรคมีองค์แปดด้านสมาธิซึ่งเป็นด้านสุดท้าย โดยสร้างเป็นสถานการณ์สมมุติที่เกี่ยวกับคุณธรรม อริยมรรคมีองค์แปดด้านสุดท้าย โดยสร้างเป็นสถานการณ์สมมุติเกี่ยวกับคุณธรรม อริยมรรคมีองค์แปดด้านสมาธิซึ่งมี 3 ด้าน คือ ด้าน^{สมาธิ}สัมมาวาจาณะ ด้านสัมมาสติ และด้านสัมมาสมาธิ ด้านละ 20 ข้อ รวมทั้งฉบับ 60 ข้อ ตัวอย่างแบบทดสอบเช่น

๐) ปาริชาติ มีความปรารถนาว่าในอนาคตเธอจะต้องเป็นครูให้ได้ แต่คุณพ่อ คุณแม่ เห็นว่าการที่จะเป็นครูนั้นสอบเข้าลำบากมากถ้าไม่เก่งจริง ถ้าท่านเป็นปาริชาติ ท่านจะทำอย่างไร

- ก. ตั้งใจเรียน และขยันให้มากขึ้นเพื่อที่จะสอบเข้าเป็นครูให้ได้

ข. เรียนไปตามปกติ มีความขยันขันแข็ง แต่ถ้าสอบเป็นครูไม่ได้ก็เปลี่ยนไปเป็นอย่างอื่น

ค. เลิกความคิดที่จะเป็นครู เพราะเป็นอย่างอื่นที่ง่ายกว่า ดีกว่า

การหาคุณภาพของแบบทดสอบ หาได้จากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 1153 คน หาความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา มีค่าตั้งแต่ .79 ถึง .83 มีค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบที่หาโดยวิธีกลุ่มที่รู้ชัดอยู่แล้ว พบว่ามีค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าความเที่ยงตรงเชิงสภาพของแบบทดสอบ โดยหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนจากการสังเกต กับคะแนนจากแบบทดสอบ โดยหาสหสัมพันธ์ ของเพียร์สัน มีค่าตั้งแต่ .914 ถึง .928 แบบทดสอบวัดจริยธรรม คุณธรรมยังได้รับความสนใจจากนักวัดผลมากโดยเฉพาะในปี 2530 นี้มีผู้สร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรม คุณธรรมด้านต่าง ๆ ตามแนวพุทธศาสนาถึง 3 เรื่อง และคุณธรรมที่ผู้วิจัยสนใจอีกเรื่องหนึ่งก็คือ ด้านสัปปริสธรรม โดยกันยารัตน์ ประเคนรี (2530 : 47 - 50) ได้สร้างแบบทดสอบด้านสัปปริสธรรมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างในจังหวัดนครปฐม จำนวน 810 คน ลักษณะของแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเป็นข้อความที่เป็นสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง กับคุณธรรมด้านสัปปริสธรรม จำนวน 7 ด้าน คือ การรู้จักเหตุ การรู้จักผล การรู้จักตน การรู้จักประมาณ การรู้จักการ การรู้จักชุมชน การรู้จักบุคคล จำนวน 70 ข้อ ตัวอย่างแบบทดสอบ เช่น

(๐) มานพเป็นเด็กเกียจคร้าน และไม่ส่งการบ้านเป็นประจำ วันหนึ่งครูเรียกให้มานพเอาการบ้านไปส่งให้ครูตรวจ แต่มานพไม่ได้ทำมาส่งครูจึงทำโทษให้ยืนหน้าชั้นเรียน ถ้าเป็นนักเรียนจะทำอย่างไร

ก. โกรธและไม่ทำการบ้านส่งครูต่อไป

ข. อายเพื่อน และลอกการบ้านเพื่อนส่งครูตามหน้าที่

ค. ละอายใจ และจะพยายามไม่ให้เกิดเหตุการณ์อย่างนี้อีก

การตรวจให้คะแนนให้ 2 คะแนน สำหรับคำตอบที่แสดงถึงการมีคุณธรรมที่ถูกต้อง ได้ 1 คะแนนสำหรับคำตอบที่แสดงการมีคุณธรรมเล็กน้อย หรือปานกลาง และ 0 คะแนนสำหรับคำตอบที่ไม่ถูกต้อง คุณภาพของแบบทดสอบทั้ง 7 ฉบับ มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง .737 ถึง .836 และความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .910 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และในปีต่อมา ประจักษ์ พูลสวัสดิ์ (2531 : 153 - 164) ได้สร้างแบบทดสอบตามแนวพุทธศาสนา

โดยสร้างแบบทดสอบวัดเบญจศีลสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อใช้ทดสอบวัดเบญจศีลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ว่ามีเบญจศีลอยู่ในระดับใด เพื่อประโยชน์ต่อบิดามารดา และผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาจริยธรรม โดยสร้างแบบทดสอบในรูปสถานการณ์สมมติให้ผู้ตอบตอบตามความรู้สึก ความคิดเห็นหรือ การกระทำทั้งหมด 100 ข้อ โดยแบ่งเป็นด้าน ๗

ด้านศีลข้อ 1 เว้นจากการทำลายชีวิตสัตว์ 20 ข้อ

ด้านศีลข้อ 2 เว้นจากการถือเอาทรัพย์สินของผู้อื่น 20 ข้อ

ด้านศีลข้อ 3 เว้นจากการประพฤตินิดทางกาม 20 ข้อ

ด้านศีลข้อ 4 เว้นจากการพูดไม่ตรงกับความจริง 20 ข้อ

ด้านศีลข้อ 5 เว้นจากการดื่มน้ำเมา 20 ข้อ

ตัวอย่าง

(๐) เพื่อน ๆ ของศักดิ์ชัยชวนไปร่วมขโมยส้มโอที่อร่อยมากในสวนที่ไม่มีคนเฝ้าดูแล ถ้าท่านเป็นศักดิ์ชัย จำทำอย่างไร

ก. ไปด้วย คงสนุกดี

ข. ขอตุ๋นทางดีกว่า

ค. ไม่ไปดีกว่า อาจถูกจับได้

โดยนำไปหาคุณภาพกับกลุ่มตัวอย่าง 810 คน มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 3.333 ถึง 13.846 จึงมีค่าอำนาจจำแนกสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกข้อ และมีค่าความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีแบ่งครึ่ง โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟามีค่า .695 ถึง .913 มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง โดยวิธี เทคนิคกลุ่มรู้ชัดเจนแล้วมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการที่ได้ศึกษาการสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมและจริยธรรม และผลงานการวิจัยต่าง ๆ ปรากฏว่ายังไม่มีคนสร้างแบบทดสอบวัดคตติ 4 มาก่อนเลย จากการศึกษาจึงพบว่าการสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมที่ผ่านมา จะพบว่า มีรูปแบบของข้อสอบ 2 ชนิด คือ แบบสถานการณ์ และแบบข้อความ มีจำนวนข้อสอบตั้งแต่ 18 ถึง 80 ข้อ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้วิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) และคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (KR.20) ส่วนมากจะหาโดยวิธีแรก และมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง .559 ถึง .974 สำหรับการหาความเที่ยงตรงของแบบทดสอบนั้น จะหาความเที่ยงตรงเชิงหน้า (Face Validity) หาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างด้วยเทคนิคกลุ่มที่รู้ชัดเจนแล้ว (Known Group

Technique) และหาความเที่ยงตรงตามสภาพ (Concurrent Validity) โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) โดยนำคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบไปหาความสัมพันธ์กับคะแนนที่ได้จากการสังเกต

ผู้วิจัยสนใจที่จะสร้างแบบทดสอบวัดอคติ 4 โดยสร้างเป็นสถานการณ์ข้อความด้านละ 20 ข้อ 4 ด้าน รวมเป็น 80 ข้อ โดยแบบทดสอบที่สร้างขึ้นจะต้องมีค่าอำนาจจำแนกมากกว่า 1.75 ขึ้นไป มีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบมากกว่า .50 มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง มีค่าความเที่ยงตรงตามสภาพตั้งแต่ .40 ขึ้นไปโดยที่การประเมินพฤติกรรมนักเรียนของผู้ประเมิน (Rater) เพื่อนำมาใช้หาค่าความเที่ยงตรงตามสภาพจะต้องมีความเชื่อมั่นตั้งแต่ .90 ขึ้นไป โดยค่าสถิติที่ได้จะต้องมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 หรือน้อยกว่า

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ เป็นนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดนครปฐม จำนวน 2877 คน จากโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและมีสอนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 16 โรงเรียน มีห้องเรียน 75 ห้องเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ เป็นนักเรียนชายและหญิง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดนครปฐม ซึ่งเลือกมาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) มีนักเรียนแต่ละคนเป็นหน่วยการสุ่ม ซึ่งดำเนินการดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ซึ่งเทียบจากตารางขนาดกลุ่มตัวอย่าง ต้องใช้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา 353 คน (Yamane. 1976 ; อ้างจาก ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2528 : 260)

ขั้นที่ 2 สุ่มโรงเรียนในแต่ละอำเภอ โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) มาจำนวน 10 โรงเรียน

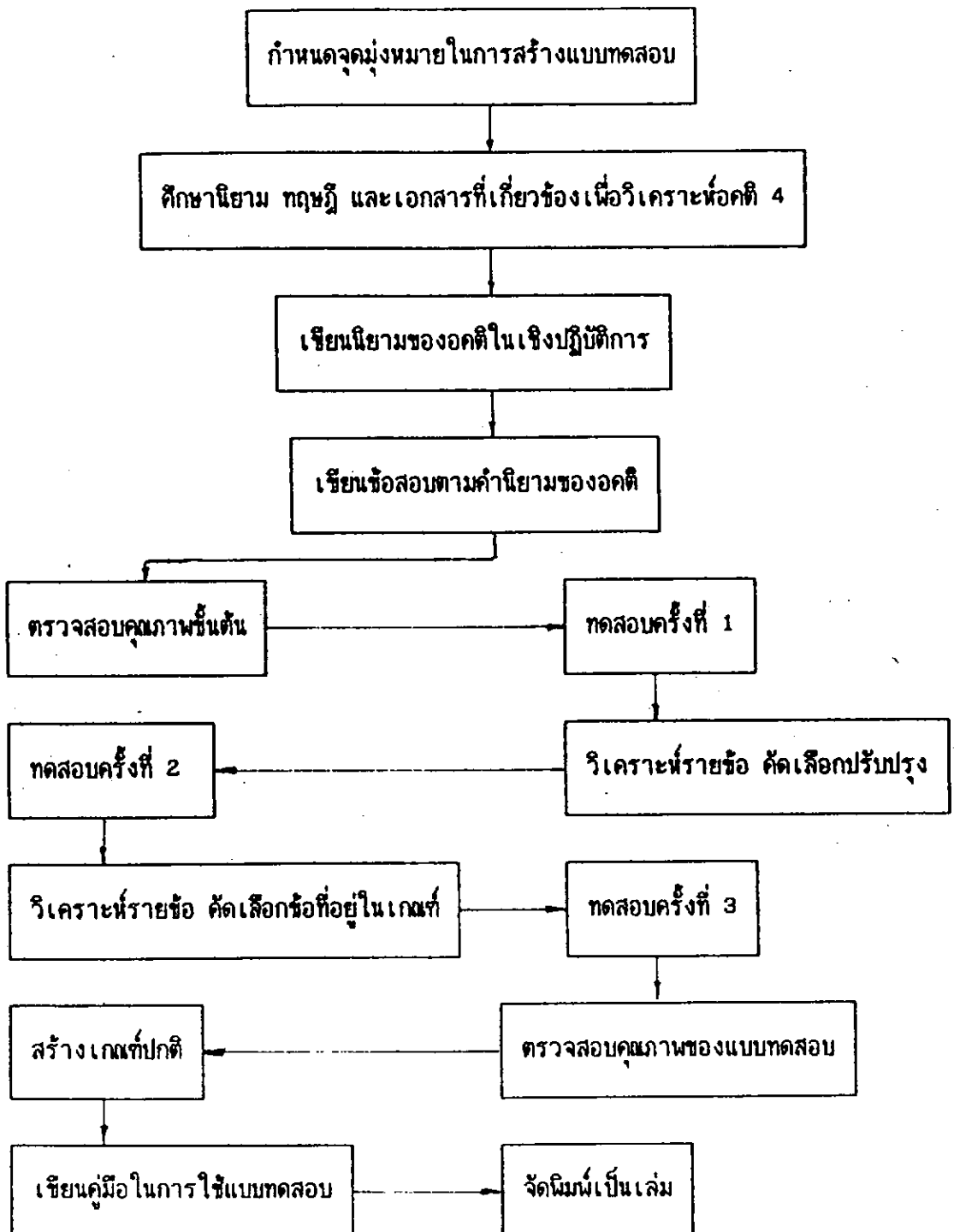
ขั้นที่ 3 สุ่มนักเรียนจากโรงเรียนที่สุ่มได้ในขั้นที่ 2 โดยใช้ตารางเลขสุ่มจะได้กลุ่มตัวอย่าง ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 2

ตาราง 2 รายชื่อของโรงเรียนและจำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างและครั้งที่ใช้ในการทดลอง

โรงเรียน	อำเภอ	จำนวนนักเรียนในการสอบ		
		ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3
พระปฐมวิทยาลัย	เมืองนครปฐม		40	85
ราชินีบุรณะ	เมืองนครปฐม		36	83
ศรีวิชัยวิทยา	เมืองนครปฐม	53		82
สระกระเทียมวิทยาคม	เมืองนครปฐม	26	33	31
กำแพงแสนวิทยา	กำแพงแสน		58	70
คงทองวิทยา	ดอนตูม		41	33
ภัทรญาณวิทยา	นครชัยศรี	35	37	71
บางเลนวิทยา	บางเลน		45	31
วัดไร่ขิงวิทยา	สามพราน	42	40	34
สามพรานวิทยา	สามพราน	44	45	75
รวม		200	375	595

วิธีดำเนินการสร้างแบบทดสอบข้อคิด 4

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบทดสอบตามลำดับขั้นดังนี้

ภาพประกอบ 2 แสดงลำดับขั้นในการสร้างแบบทดสอบ

การสร้างแบบทดสอบวัดอคติ 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามภาพประกอบ 2 ดังรายละเอียด ดังนี้

1. การกำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบทดสอบ
 - 1.1 เพื่อสร้างแบบทดสอบวัดอคติ 4 สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6
 - 1.2 เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดอคติ 4 ที่สร้างขึ้น
 - 1.3 เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติ สำหรับตีความหมายของคะแนนจากผลการสอบวัดอคติ 4 ที่สร้างขึ้น
2. ศึกษานิยาม ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อวิเคราะห์อคติ 4 ในเชิงพฤติกรรม
 - 2.1 ศึกษาทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง
 - 2.2 รวบรวมนิยามของอคติ
 - 2.3 หาพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีอคติทั้ง 4
3. เขียนนิยามของอคติ 4 ในรูปนิยามปฏิบัติการซึ่งสรุปจากนิยามที่ค้นคว้ามาจากเอกสารต่าง ๆ
4. เขียนข้อสอบตามนิยามของอคติ 4
 - 4.1 ลักษณะของแบบทดสอบเป็นแบบสถานการณ์ (Situation) ซึ่งเป็นสถานการณ์สมมติโดยทั่ว ๆ ไป มี 3 ตัวเลือก
 - 4.2 สร้างสถานการณ์ให้ครอบคลุมคุณธรรมและจริยธรรมด้านอคติ 4 ทั้ง 4 ด้าน ด้านละ 25 สถานการณ์ รวมเป็น 100 สถานการณ์
 - 4.3 การให้คะแนนในแต่ละข้อให้ 0 คะแนน ถ้าแสดงถึงการไม่มีอคติให้ 1 คะแนน เมื่อแสดงถึงการมีอคติบ้างเล็กน้อยและให้ 2 คะแนน เมื่อแสดงถึงการมีอคติอย่างมาก หรือมีการประพฤติ ปฏิบัติไม่ถูกต้อง ไม่มีคุณธรรม
5. ตรวจสอบคุณภาพขั้นต้นด้วยความเที่ยงตรงเชิงพิณิจ (Face Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ ทางด้านจริยธรรม และทางการวัดผลทางการศึกษา นิยามตรวจสอบแบบทดสอบแต่ละข้อว่า วัดอคติ 4 ได้จริงตามที่นิยามไว้ หรือไม่
6. ทดสอบครั้งที่ 1 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปทดสอบกับนักเรียนชายและหญิงจำนวน 200 คน
7. วิเคราะห์ข้อสอบเป็นรายข้อ จากการสอบครั้งที่ 1 เพื่อ
 - 7.1 หาจุดอ่อน หรือจุดบกพร่องของแบบทดสอบ เช่น คำชี้แจงในการใช้ภาษาใน

ข้อความ ตัวเลือก ความเหมาะสมของการวางรูปแบบ การดำเนินการสอบและเวลาในการสอบ

7.2 หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้ t -test เพื่อคัดเลือกข้อสอบที่ดี คือข้อที่มี t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป ตามเกณฑ์ของเอดเวิร์ด (Edwards. 1957 : 153) ซึ่งในการสอบครั้งนี้ข้อสอบมีค่าอำนาจจำแนกต่ำกว่าเกณฑ์ 5 ข้อ

7.3 คัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจตามเกณฑ์ไว้ และพิจารณาตัดข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกต่ำออกจึงเหลือแบบทดสอบในแต่ละด้าน ด้านละ 20 ข้อ รวมสี่ด้าน 80 ข้อ

8. ทดสอบครั้งที่ 2 นำแบบทดสอบที่คัดเลือกได้จากการสอบในครั้งที่ 1 จำนวน 80 ข้อ ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 373 คน พร้อมทั้งนำแบบฟอร์มการประเมินพฤติกรรมความมีอคติทั้ง 4 ด้าน ไปให้อาจารย์ที่รู้จักนักเรียนดีประเมินพฤติกรรมความมีอคติของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำมาหาความเที่ยงตรงตามสภาพ

9. นำผลการสอบในครั้งที่ 2 มาหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ หาค่าความเชื่อมั่น และค่าความเที่ยงตรง

10. ทดสอบครั้งที่ 3 นำแบบทดสอบที่ได้จากการคัดเลือกได้ในการทดสอบครั้งที่ 1 ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 595 คน แล้วนำมาหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ค่าความเชื่อมั่น ค่าความเที่ยงตรงอีกครั้งหนึ่ง และคำนวณหาค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ (Percentile Rank) แล้วเปรียบเทียบกับค่าทีปกติ (Normalized T-Score)

11. เขียนคู่มือในการใช้แบบทดสอบและจัดทำเป็นรูปเล่ม ซึ่งประกอบด้วย

- 11.1 โครงสร้างของแบบทดสอบ
- 11.2 วัตถุประสงค์ในการใช้แบบทดสอบ
- 11.3 วิธีดำเนินการสอบ
- 11.4 ค่าสถิติและคุณภาพของแบบทดสอบ
- 11.5 เกณฑ์ปกติ
- 11.6 การแปลความหมายของคะแนนจากผลการวัด

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เป็นแบบทดสอบวัดอคติในรูปของสถานการณ์สมมุติที่เกี่ยวข้องกับการมีอคติ หรือไม่มีอคติทั้ง 4 ด้าน ด้านละ 20 สถานการณ์ รวมทั้งฉบับมี 80 สถานการณ์ ในแต่ละสถานการณ์จะมีตัวเลือกให้ 3 ตัวเลือก

การให้คะแนนในแต่ละตัวเลือก จะให้ 0 คะแนนเมื่อแสดงถึงการไม่มีอคติใด ๆ ให้ 1 คะแนน เมื่อแสดงถึงการมีอคติบ้างเล็กน้อย และให้ 2 คะแนนเมื่อแสดงถึงการมีอคติอย่างมาก หรือมีการประพฤติ ปฏิบัติที่ไม่ถูกต้อง ไม่มีคุณธรรม

ตัวอย่างแบบทดสอบ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเรื่องต่อไปนี้แต่ละสถานการณ์ แล้วเลือกตอบให้ตรงหรือใกล้เคียงกับความรู้สึก การแสดงออกของนักเรียนในแต่ละเรื่องให้มากที่สุดเพียงข้อเดียว คำตอบของนักเรียนจะไม่มีข้อใดถูก หรือผิดอย่างแท้จริง และจะไม่กระทบกระเทือนต่อผลการเรียนของนักเรียน จึงขอให้นักเรียนตอบตามความเป็นจริงให้มากที่สุด โดยทำเครื่องหมาย X กับตัวอักษร ก, ข หรือ ค ตามที่นักเรียนเลือกตอบ ลงในกระดาษคำตอบ

ตัวอย่างแบบทดสอบด้านมนุษยชาติ

(๐) สมศรีเป็นหัวหน้าห้องและเป็นเพื่อนสนิทกับวนิดา ได้รับมอบหมายงานกลุ่มมาให้ทุกคนช่วยกันทำ โดยตกลงกันว่าจะมาทำกันในวันเสาร์ เมื่อใกล้ถึงวันนัดทำงานวนิดาได้มาบอกกับสมศรีว่าตนจะไปเที่ยวชายทะเลกับพ่อแม่ มาช่วยทำด้วยไม่ได้ ให้เพื่อน ๆ ที่เหลือช่วยกันทำไปก่อน ขณะทำงานกลุ่มเพื่อนคนหนึ่งได้ถามถึงวนิดาซึ่งไม่มาช่วยทำงาน ถ้านักเรียนเป็นสมศรีนักเรียนจะอย่างไร

- ก. บอกเพื่อนว่าวนิดาป่วย มาช่วยทำงานด้วยไม่ได้
- ข. บอกเพื่อนไปตามความจริงว่าวนิดาไปเที่ยวชายทะเล กับพ่อแม่
- ค. บอกเพื่อนว่าตนก็ไม่รู้เหมือนกันว่า ทำไมวนิดาถึงไม่มาช่วยกันทำงาน

ตัวอย่างแบบทดสอบด้านโทษาคติ

(๐) ธวัช ฝากงานประสิทธิ์ส่ง แต่ประสิทธิ์ลืมส่งให้ ธวัชจึงถูกหักคะแนนที่ส่งงานเข้าต่อมาเพื่อน ๆ หลายคนรวมทั้งประสิทธิ์ด้วย ได้นำงานฝากธวัชให้ช่วยส่งให้ ถ้านักเรียนเป็นธวัชนักเรียนจะอย่างไร

- ก. แกล้งลืมเอางานของประสิทธิ์ไปส่งบ้างเป็นการแก้แค้น
- ข. ไม่รับฝากงานของประสิทธิ์ ให้ประสิทธิ์ไปส่งเอาเอง
- ค. เอางานไปส่งให้ทุกคนไม่สนใจว่าประสิทธิ์เคยทำให้ตนต้องถูกหักคะแนน

ตัวอย่างแบบทดสอบด้านโนภาคติ

(๐) เลือกกีฬาของจอยหายไป จิมซึ่งไม่ถูกกับแดงมาบอกจอยว่า สงสัยว่าแดงจะขโมย เลือกกีฬาของจอยไป เพราะเห็นในกระเป๋าของแดงมีเลือกกีฬาอีกตัวหนึ่ง ถ้านักเรียนเป็นจอย นักเรียนจะอย่างไร

- ก. ไปถามแดงว่า เห็นเลือกกีฬาของตนบ้างไหม
- ข. รีบไปบอกอาจารย์ว่า แดงขโมยเลือของตนไป
- ค. ตรงเข้าไปกระชากเลือในกระเป๋าของแดงมา แล้วบอกว่าเป็นของตน

ตัวอย่างแบบทดสอบด้านภษาคติ

(๐) ชุมพลเป็นนักเรียนที่มีอายุมากที่สุดในห้อง ทุกคนต่างก็เกรงใจ ในการทำงาน กลุ่ม ชุมพลมักจะหลบเลี่ยงไม่ช่วยเพื่อนทำงานกลุ่ม เมื่อเพื่อนต่อว่าก็แสดงความไม่พอใจพาลหาเรื่องด้วย ถ้านักเรียนเป็นหัวหน้ากลุ่มทำงาน นักเรียนจะอย่างไร

- ก. บอกให้อาจารย์ทราบเรื่องนี้
- ข. ให้เพื่อน ๆ ช่วยกันทำงานให้ชุมพลด้วย
- ค. ขอร้องให้ชุมพลช่วยทำงานบ้าง บางส่วน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลมาทำการวิเคราะห์นั้น ผู้วิจัยดำเนินงานเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ติดต่อโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง ขออนุญาตผู้บริหารโรงเรียนเพื่อกำหนดวัน และเวลาในการนำแบบทดสอบไปทำการทดสอบ
2. เตรียมแบบทดสอบให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่สอบในแต่ละครั้ง วางแผนในการดำเนินการสอบ ซึ่งผู้วิจัยเป็นคนดำเนินการสอบเอง
3. อธิบายให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเข้าใจวัตถุประสงค์ และประโยชน์ที่จะได้รับการจากการทำแบบทดสอบ
4. อธิบายให้นักเรียนในกลุ่มตัวอย่างเข้าใจวิธีการทำแบบทดสอบวัดอคติ 4 และวิธีตอบก่อนลงมือทำ
5. นำผลการสอบมาตรวจให้คะแนน วิเคราะห์ข้อสอบและปรับปรุงข้อสอบจากการทดสอบครั้งที่ 1

6. นำแบบทดสอบวัดอคติ 4 ซึ่งผ่านการวิเคราะห์ปรับปรุงและคัดเลือกมาแล้วไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ

7. นำแบบทดสอบไปทดสอบครั้งที่ 3 เพื่อนำมาใช้ในการหาเกณฑ์ปกติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบ คือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์ข้อคำถามเป็นรายข้อ (Item Analysis) เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก โดยใช้ t-test แบบเทคนิค 25 เปอร์เซนต์ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2524 : 187 ; อ้างอิงมาจาก Edwards. 1957 : 152 - 154)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2 + S_L^2}{n}}}$$

เมื่อ t	แทนค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ
$\bar{X}_H$	แทนคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มได้คะแนนสูง
$\bar{X}_L$	แทนคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มได้คะแนนต่ำ
S_H^2	แทนความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนสูง
S_L^2	แทนความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนต่ำ
n	แทนจำนวนผู้ตอบแบบทดสอบในแต่ละกลุ่ม

3. ความเชื่อมั่น

3.1 ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ หาโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) (อนันต์ ศรีโสภณ. 2520 : 56)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum 6_i^2}{6_x^2} \right\}$$

เมื่อ α	แทนค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
6_i	แทนค่าความแปรปรวนของข้อสอบแต่ละข้อ

$$\frac{S_x^2}{n} \quad \begin{array}{l} \text{แทนค่าความแปรปรวนของข้อสอบทั้งฉบับ} \\ \text{แทนจำนวนข้อสอบ} \end{array}$$

3.2 ความเชื่อมั่นของผู้ประเมิน หาโดยใช้สูตรสหสัมพันธ์ของเค็นดัลล์ (Kendall) ที่เรียกว่าสัมประสิทธิ์ของคอนคอแดนซ์ (Coefficient of Concordance = W) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2527 : 176)

$$W = \frac{12S}{K^2(n^3 - n)}$$

เมื่อ	W	คือสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของการจัดอันดับ
	S	คือผลรวมทั้งหมดของอันดับคะแนนของสิ่งของแต่ละอันที่เบี่ยงเบนออกจากคะแนนอันดับเฉลี่ย
	K	คือจำนวนผู้จัดอันดับ
	n	คือจำนวนสิ่งของที่ถูกจัดอันดับ

4. ความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ ที่นำมาหาคือ ความเที่ยงตรงตามสภาพและความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

4.1 ความเที่ยงตรงตามสภาพ หาโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Correlation Coefficient) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2522 : 167 - 168)

$$r_{xy} = \frac{N\sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{\left\{ N\sum X^2 - (\sum X)^2 \right\} \left\{ N\sum Y^2 - (\sum Y)^2 \right\}}}$$

เมื่อ	r_{xy}	แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบทดสอบ
	X	แทน คะแนนที่ได้จากการตอบแบบทดสอบของนักเรียน
	Y	แทน คะแนนที่ได้จากการสังเกต
	N	แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

4.2 หาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ของแบบทดสอบโดยใช้เทคนิคกลุ่มที่รู้คำตอบอยู่แล้ว (Known Group Technique) ในการเปรียบเทียบใช้ t-test (สุนันท์ คลังโกสม. 2524 : 289)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t แทน distribution ของ t

S_1^2 , S_2^2 แทนความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1 (ไม่มีอคติ) และกลุ่มที่ 2 (มีอคติ) ตามลำดับ

$\bar{X}_1$, $\bar{X}_2$ แทนค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

n_1 , n_2 แทน จำนวนคนในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

5. หาคะแนนเกณฑ์ปกติ (Norms) โดยหาคะแนน ที-ปกติ จากการหาเปอร์เซ็นต์ไทล์ (Percentile Rank) แล้วนำค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ได้ ไปเปิดตารางสำหรับเปลี่ยนเป็น คะแนน ที-ปกติ (Normalized T-Score) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2522 : 148 - 153)

6. หาค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ (Percentile Rank) โดยใช้สูตร (สมบุรณ์ ชิตพงษ์ และสำเริง บุญเรืองรัตน์. 2524 : 92)

$$PR = \frac{100}{n} (cf + \frac{1}{2}f)$$

เมื่อ PR แทน ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์

f แทน ความถี่ของช่วงคะแนน

cf แทน ความถี่สะสม

N แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

7. หาค่าคะแนนที-ปกติ (T-Score) โดยนำค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ไปเปิดตารางสำหรับ เปลี่ยนเป็นคะแนนที-ปกติ (Garrett. 467)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

- N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
- n แทน จำนวนข้อของแบบทดสอบ
- $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
- S แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- S^2 แทน ค่าความแปรปรวน
- CV แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจาย
- SE μ แทน ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัด
- r_{xx} แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
- t แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณา t - distribution
- X_1 แทน คะแนนจากแบบทดสอบวัดอคติ ด้านนักทาคติ
- X_2 แทน คะแนนจากแบบทดสอบวัดอคติ ด้านโทสาคติ
- X_3 แทน คะแนนจากแบบทดสอบวัดอคติ ด้านโมหาคติ
- X_4 แทน คะแนนจากแบบทดสอบวัดอคติ ด้านภยาคติ
- X_5 แทน คะแนนรวมจากแบบทดสอบวัดอคติทั้ง 4 ด้าน

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นตอน ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 การประเมินคุณภาพของแบบทดสอบขั้นต้น

1.1 รายละเอียดเบื้องต้นของแบบทดสอบ

1.2 ความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity)

ตอนที่ 2 การทดลองแบบทดสอบครั้งที่ 1

- 2.1 รายละเอียดของแบบทดสอบ
- 2.2 การวิเคราะห์ข้อสอบรายข้อ
- 2.3 การปรับปรุงและคัดเลือกข้อสอบไปใช้

ตอนที่ 3 การตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบครั้งที่ 2

- 3.1 รายละเอียดของแบบทดสอบ
- 3.2 การวิเคราะห์ข้อสอบรายข้อ
- 3.3 ความเชื่อมั่นของผู้ประเมิน
- 3.4 ความเที่ยงตรงตามสภาพ
- 3.5 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

ตอนที่ 4 การตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบครั้งที่ 3 และการหาคะแนนเกณฑ์ปกติ (Norms) ของแบบทดสอบแต่ละด้าน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การประเมินคุณภาพของแบบทดสอบขั้นต้น

- 1.1 รายละเอียดเบื้องต้นของแบบทดสอบ

แบบทดสอบวัดอคติ 4 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 นี้แบ่งออกเป็น 4 ด้านคือ

- 1.1.1 แบบทดสอบวัดอคติด้านทัศนคติ
- 1.1.2 แบบทดสอบวัดอคติด้านโทสาคติ
- 1.1.3 แบบทดสอบวัดอคติด้านโมหาคติ
- 1.1.4 แบบทดสอบวัดอคติด้านภยากติ

- 1.2 ความเที่ยงตรงเชิงนิมิต (Face Validity)

ในการประเมินคุณภาพของแบบทดสอบวัดอคติ 4 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวัดผล ด้านจิตวิทยาและพระภิกษุรวม 5 ท่าน ได้พิจารณาแบบทดสอบเป็นรายข้อ ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 103 ข้อ พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขด้านภาษาของแบบทดสอบเพื่อให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ผลจากการพิจารณาแบบทดสอบของผู้เชี่ยวชาญ มีความเห็นสอดคล้องกันเป็นรายข้อตั้งแต่ 60 เปอร์เซ็นต์ขึ้นไป ได้ข้อสอบที่ผ่านการพิจารณาขั้นต้นจำนวน 100 ข้อ

ตอนที่ 2 การทดลองแบบทดสอบครั้งที่ 1

2.1 รายละเอียดของแบบทดสอบประกอบด้วย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สอบ จำนวน ข้อของแบบทดสอบ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์ของการกระจาย ค่าความเชื่อมั่น และค่าความคลาดเคลื่อนของแบบทดสอบ ค่าแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 ค่าสถิติพื้นฐาน ค่าความเชื่อมั่น และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของแบบทดสอบ ครั้งที่ 1

แบบทดสอบ	N	n	$\bar{X}$	S	CV	r_{cc}	SE _{mean}
X_1	200	25	14.490	5.990	41.338	.734**	± 3.089
X_2	200	25	9.120	7.015	76.883	.837**	± 2.832
X_3	200	25	11.370	7.658	67.057	.829**	± 3.166
X_4	200	25	16.260	7.535	46.449	.784**	± 3.511

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏว่าแบบทดสอบวัดอคติ 4 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งมี 4 ด้าน ด้านละ 25 ข้อ แบบทดสอบวัดอคติด้านฉันท์าคติมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ 14.490 และแบบทดสอบวัดอคติด้านโทสาคติมีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือ 9.120 แบบทดสอบวัดอคติด้านโทสาคติ มีค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจายสูงสุดคือ 76.883 และแบบทดสอบวัดอคติด้านฉันท์าคติมีค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจายต่ำสุดคือ 41.338 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดอคติด้านโทสาคติมีค่าความเชื่อมั่นสูงสุดคือ .837 รองลงมา ก็คือแบบทดสอบวัดอคติด้านโมหาคติ แบบทดสอบวัดอคติด้านภยาคติ และต่ำสุดก็คือแบบทดสอบวัดอคติด้านฉันท์าคติ ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้ง 4 ด้าน มีค่าความเชื่อมั่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน

2.2 การวิเคราะห์ข้อสอบรายข้อ

ผู้วิจัยได้นำผลการทดลองครั้งที่ 1 มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ

โดยใช้เทคนิค 25 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งมีกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ กลุ่มละ 50 คนแล้วทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยโดยใช้ t -test ได้ผลการวิเคราะห์ดังตาราง 4, 5, 6 และ 7

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดอคติ
ด้านทัศนคติจากการทดลองครั้งที่ 1

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2		
1	.860	.480	.140	.120	6.568	คัดเลือกไว้
2	1.060	.656	.220	.331	5.975	คัดเลือกไว้
3	1.360	.310	.820	.147	5.642	คัดเลือกไว้
4	1.066	.416	.600	.560	3.291	คัดเลือกไว้
5	1.240	.902	.060	.096	8.348	คัดเลือกไว้
6	.960	.358	.740	.192	2.096	ตัดออก
7	.380	.315	.220	.171	1.620	ตัดออก
8	1.700	.490	.320	.497	9.819	คัดเลือกไว้
9	1.040	.238	.920	.073	1.519	ตัดออก
10	1.040	.198	.580	.243	4.892	คัดเลือกไว้
11	.300	.290	.080	.113	2.448	คัดเลือกไว้
12	.540	.688	.200	.360	2.348	ตัดออก
13	.560	.486	.200	.240	2.986	คัดเลือกไว้
14	.620	.835	.040	.078	4.289	คัดเลือกไว้
15	.880	.625	.180	.147	5.629	คัดเลือกไว้
16	.500	.690	.020	.019	4.029	คัดเลือกไว้
17	1.280	.601	.260	.272	7.714	คัดเลือกไว้
18	1.140	.520	.260	.272	6.988	คัดเลือกไว้

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2		
19	.540	.408	.120	.145	3.990	คัดเลือกไว้
20	.200	.280	.060	.056	1.706	คัดออก
21	1.260	.552	.320	.497	6.486	คัดเลือกไว้
22	1.260	.272	.640	.230	6.182	คัดเลือกไว้
23	.860	.680	.080	.113	6.189	คัดเลือกไว้
24	.720	.441	.340	.264	3.197	คัดเลือกไว้
25	.640	.710	.020	.019	5.131	คัดเลือกไว้

จากตาราง 4 ผลการวิเคราะห์รายข้อปรากฏว่า แบบทดสอบวัดอคติด้านนันทาคติ จำนวน 25 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.519 ถึง 9.819 มีข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกต่ำกว่า 1.75 ตามเกณฑ์ของเอดเวิร์ด (Edwards, 1957 : 153) 3 ข้อ คือ 7, 9 และ 20 และได้พิจารณาข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกต่ำออก 2 ข้อ คือ ข้อ 6 และข้อ 12 ดังนั้นจึงเหลือข้อสอบที่นำไปใช้จริง 20 ข้อมีค่า t ตั้งแต่ 2.448 ถึง 9.819

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดคคติ
ด้านโทสาคติ จากการทดลองสอบครั้งที่ 1

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2		
1	.340	.504	0	0	3.386	ตัดออก
2	.940	.316	0	0	8.468	คัดเลือกไว้
3	.460	.408	0	0	5.092	คัดเลือกไว้
4	.780	.531	.100	.090	6.101	คัดเลือกไว้
5	.460	.568	0	0	4.315	คัดเลือกไว้
6	.800	.800	.020	.019	6.094	คัดเลือกไว้
7	.740	.512	.200	.160	4.657	คัดเลือกไว้
8	.580	.383	.040	.038	6.029	คัดเลือกไว้
9	.580	.643	.040	.078	4.496	คัดเลือกไว้
10	.880	.665	.380	.315	3.571	ตัดออก
11	.620	.095	0	0	5.683	คัดเลือกไว้
12	.580	.723	.040	.078	4.266	ตัดออก
13	.500	.490	.040	.038	4.476	คัดเลือกไว้
14	.860	.720	.080	.153	5.751	คัดเลือกไว้
15	.960	.598	.180	.187	6.225	คัดเลือกไว้
16	1.040	.798	0	0	8.232	คัดเลือกไว้
17	.880	.665	.040	.038	7.084	คัดเลือกไว้
18	.900	.690	0	0	7.661	คัดเลือกไว้
19	1.020	.779	.100	.170	6.677	คัดเลือกไว้
20	1.000	.720	0	0	8.333	คัดเลือกไว้
21	.480	.486	.120	.225	3.018	ตัดออก

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2		
22	.780	.771	.040	.078	5.678	คัดเลือกไว้
23	1.080	.633	0	0	9.598	คัดเลือกไว้
24	1.120	.705	.160	.134	7.410	คัดเลือกไว้
25	1.060	.336	1.060	.056	0	ตัดออก

จากตาราง 5 ผลการวิเคราะห์รายข้อปรากฏว่าแบบทดสอบวัดอคติด้านโทสาคติ จำนวน 25 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0 - 9.598 มีข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกต่ำกว่า 1.75 ตามเกณฑ์ของเอดเวิร์ด (Edwards, 1957 : 153) หนึ่งในข้อคือข้อ 25 และได้พิจารณาข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกต่ำออกอีก 4 ข้อ คือข้อ 1, 10, 12 และ 21 จึงเหลือข้อสอบที่นำไปใช้จริง 20 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 4.315 ถึง 9.598

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดอคติ
ด้านโมหาคติ จากการทดลองสอบครั้งที่ 1

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2		
1	.980	.819	.020	.019	7.410	คัดเลือกไว้
2	.840	.814	0	0	6.581	คัดเลือกไว้
3	.960	.758	.300	.210	4.742	ตัดออก

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2		
4	.860	.800	0	0	6.797	คัดเลือกไว้
5	.800	.720	0	0	6.666	คัดเลือกไว้
6	.720	.561	.240	.182	3.934	ตัดออก
7	1.000	.800	0	0	7.905	คัดเลือกไว้
8	.940	.576	.760	.262	1.389	ตัดออก
9	.880	.545	.260	.192	5.103	ตัดออก
10	.820	.747	0	0	6.706	คัดเลือกไว้
11	.880	.745	.260	.192	4.526	ตัดออก
12	1.320	.659	0	0	11.510	คัดเลือกไว้
13	.880	.585	0	0	8.131	คัดเลือกไว้
14	1.120	.585	.320	.257	8.624	คัดเลือกไว้
15	.900	.730	.100	.130	6.099	คัดเลือกไว้
16	.660	.584	0	0	6.104	คัดเลือกไว้
17	.960	.678	0	0	8.241	คัดเลือกไว้
18	.860	.520	.120	.105	6.134	คัดเลือกไว้
19	1.080	.753	.020	.019	8.524	คัดเลือกไว้
20	1.040	.598	.040	.038	8.861	คัดเลือกไว้
21	.780	.611	.040	.078	6.299	คัดเลือกไว้
22	.720	.681	0	0	6.166	คัดเลือกไว้
23	.900	.530	0	0	8.741	คัดเลือกไว้
24	1.060	.816	.080	.073	7.945	คัดเลือกไว้
25	.700	.770	0	0	5.640	คัดเลือกไว้

จากตาราง 6 ผลการวิเคราะห์รายข้อปรากฏว่าแบบทดสอบวัดอคติด้านโมหาคติจำนวน 25 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.389 ถึง 11.510 มีข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกต่ำกว่า 1.75 ตามเกณฑ์ของเอดเวิร์ด (Edwards, 1957 : 153) หนึ่งในข้อคือข้อ 8 และได้พิจารณาข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกต่ำออกอีก 4 ข้อ คือข้อ 3, 6, 9 และ 11 จึงเหลือข้อสอบที่นำไปใช้จริง 20 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 5.640 ถึง 11.510

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดอคติ
ด้านยาคติ จากการทดลองสอบครั้งที่ 1

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2		
1	.720	.441	.040	.038	6.940	คัดเลือกไว้
2	1.120	.625	.020	.019	9.683	คัดเลือกไว้
3	1.080	.633	.260	.432	5.615	ตัดออก
4	1.420	.523	.400	.440	7.347	คัดเลือกไว้
5	1.040	.838	.220	.211	5.658	คัดเลือกไว้
6	1.240	.502	.420	.443	5.961	ตัดออก
7	1.100	.570	.060	.096	9.008	คัดเลือกไว้
8	.780	.571	.100	.090	5.911	ตัดออก
9	.840	.694	0	0	7.127	ตัดออก
10	1.100	.650	.140	.160	7.540	คัดเลือกไว้
11	1.360	.510	.220	.251	9.234	ตัดออก
12	.980	.579	.240	.422	5.227	คัดเลือกไว้
13	1.060	.536	.220	.331	6.375	คัดเลือกไว้
14	1.100	.730	.680	.457	2.725	ตัดออก
15	1.080	.633	.140	.200	7.278	คัดเลือกไว้

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2		
16	1.040	.638	.660	.464	2.558	ตัดออก
17	1.300	.610	.400	.480	6.095	คัดเลือกไว้
18	.880	.585	.380	.275	3.809	คัดเลือกไว้
19	.840	.694	.020	.019	6.861	คัดเลือกไว้
20	.880	.785	.580	.283	2.051	ตัดออก
21	1.120	.585	.520	.409	4.252	คัดเลือกไว้
22	1.100	.530	.500	.290	4.685	คัดเลือกไว้
23	1.260	.552	.100	.130	2.225	คัดเลือกไว้
24	.700	.690	.240	.262	3.332	ตัดออก
25	1.060	.616	.280	.321	5.694	ตัดออก

จากตาราง 7 ผลการวิเคราะห์รายข้อปรากฏว่าแบบทดสอบวัดอคติด้านนัยชาติจำนวน 25 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 2.051 ถึง 9.683 ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกมากกว่า 1.75 ตามเกณฑ์ของเอดเวิร์ด (Edwards. 1957 : 153) จึงคัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกต่ำออก 5 ข้อ คือข้อ 14, 16, 20, 23 และ 24 ออกเหลือไว้เพียง 20 ข้อ มีค่า t ตั้งแต่ 3.809 ถึง 9.683

ตอนที่ 3 การตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบครั้งที่ 2

นำแบบทดสอบที่ผ่านการคัดเลือกในการสอบครั้งที่ 1 ด้านละ 20 ข้อไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง 375 คน ใช้เวลาในการสอบ 50 นาที

3.1 รายละเอียดของแบบทดสอบ

รายละเอียดของแบบทดสอบ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเชื่อมั่น

และค่าความคลาดเคลื่อนของแบบทดสอบค่าแสดงในตาราง 8

ตาราง 8 ค่าสถิติพื้นฐาน ค่าความเชื่อมั่น และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานจากการทดสอบเพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบในครั้งที่ 2

แบบทดสอบ	N	n	$\bar{X}$	S	CV	r_{tt}	SE _{mean}
X_1	375	20	11.064	4.464	40.347	.657**	± 2.720
X_2	375	20	5.752	5.692	98.956	.843**	± 2.252
X_3	375	20	5.077	5.808	114.398	.835**	± 2.357
X_4	375	20	10.595	5.732	54.100	.746**	± 2.884
X_5	375	80	32.530	17.012	52.296	.903**	± 5.276

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่าแบบทดสอบวัดอคติสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งมี 4 ด้านด้านละ 20 ข้อ แบบทดสอบด้านด้านทาคติมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ 11.064 และแบบทดสอบวัดโมหาคติมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ 5.077 แบบทดสอบวัดอคติด้านโมหาคติมีค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจายสูงสุดคือ 114.398 แบบทดสอบวัดอคติด้านด้านทาคติมีค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจายต่ำสุดคือ 40.347 แบบทดสอบวัดอคติด้านโทสาคติมีค่าความเชื่อมั่นสูงสุดคือ .843 แบบทดสอบวัดอคติด้านด้านทาคติมีค่าความเชื่อมั่นต่ำสุดคือ .657 โดยแบบทดสอบวัดอคติ 4 รวมทั้งฉบับมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 32.530 มีค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจาย 52.296 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .903 ซึ่งค่าความเชื่อมั่นทุกค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2 การวิเคราะห์ข้อสอบรายข้อ

จากการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบ ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ มีกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ 93 คนได้ผลการวิเคราะห์ดังตาราง 9, 10, 11 และ 12

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดอคติ
ด้านทัศนคติ จากการทดสอบครั้งที่ 2

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2		
1	.741	.750	.182	.235	5.430	
2	1.204	.248	.913	.078	4.892	
3	1.537	.485	.903	.608	5.858	
4	.967	.869	.096	.087	8.585	
5	.860	.292	.247	.315	7.585	
6	.946	.222	.741	.212	2.986	
7	.301	.317	.010	.010	4.884	
8	.591	.607	.258	.342	3.299	
9	.720	.782	.021	.042	7.423	
10	.892	.655	.096	.108	8.779	
11	.430	.546	.021	.021	5.238	
12	1.193	.672	.172	.206	10.507	
13	1.322	.455	.290	.335	11.200	
14	.387	.366	.053	.050	4.977	
15	1.462	.399	.301	.360	12.860	
16	1.075	.327	.860	.163	2.959	
17	.838	.758	.096	.130	7.594	
18	.655	.354	.193	.156	6.239	
19	.526	.593	.032	.052	5.934	
20	.634	.578	.129	.112	5.876	

จากตาราง 9 ผลการวิเคราะห์รายข้อปรากฏว่า แบบทดสอบวัดอคติด้านเน้นทาคติ จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกมากกว่า 1.75 ตามเกณฑ์ของเอ็ดเวิร์ด (Edwards, 1957 : 153) โดยมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 2.959 ถึง 12.860 ข้อ 15 มีค่าอำนาจจำแนกสูงสุด และข้อ 16 มีค่าอำนาจจำแนกต่ำสุด

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดอคติ ด้านโทสาคติจากการทดสอบครั้งที่ 2

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2		
1	.731	.777	.053	.050	7.183	
2	.279	.373	0	0	4.415	
3	.903	.517	.236	.202	10.275	
4	.408	.456	0	0	5.837	
5	.612	.602	0	0	7.613	
6	.645	.508	.075	.069	8.186	
7	.537	.356	.010	.010	8.403	
8	.333	.437	0	0	4.865	
9	.709	.528	.043	.041	8.524	
10	.548	.376	.010	.010	8.332	
11	.881	.770	.021	.042	9.200	
12	.924	.542	.129	.112	9.483	
13	.548	.462	.021	.042	7.147	
14	.774	.733	.021	.021	8.362	
15	.559	.547	.010	.010	7.085	
16	1.086	.680	.053	.050	11.651	

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2		
17	.817	.708	.021	.021	8.990	
18	.602	.669	0	0	7.105	
19	1.193	.693	.032	.031	13.166	
20	.967	.568	.118	.104	9.994	

จากตาราง 10 ผลการวิเคราะห์รายข้อปรากฏว่า แบบทดสอบวัดอคติด้านโทสาคติ
ทั้ง 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกมากกว่า 1.75 ตามเกณฑ์ของเอดเวิร์ด (Edwards. 1957
: 153) โดยมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 4.415 ถึง 13.166 ข้อ 19 มีค่าอำนาจจำแนกสูงสุด
และข้อ 2 มีค่าอำนาจจำแนกต่ำสุด

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดอคติ
ด้านโมหาคติ จากการทดสอบครั้งที่ 2

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2		
1	.709	.356	0	0	11.461	
2	.537	.678	.010	.010	6.121	
3	.440	.547	0	0	5.745	
4	.430	.589	0	0	5.403	

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2		
5	.817	.880	0	0	8.401	
6	.387	.452	0	0	5.549	
7	.655	.634	0	0	7.942	
8	.623	.664	.021	.042	6.904	
9	.903	.668	.139	.120	8.293	
10	.817	.773	.010	.010	8.786	
11	.666	.738	.021	.042	7.041	
12	.623	.664	.018	.010	7.192	
13	.709	.636	.118	.125	6.534	
14	.967	.826	.010	.010	10.085	
15	.731	.626	0	0	8.907	
16	.774	.755	.021	.043	8.120	
17	.591	.607	.010	.010	7.123	
18	.860	.700	0	0	9.910	
19	.806	.801	.032	.052	8.081	
20	.505	.529	.021	.021	6.288	

จากตาราง 11 ผลการวิเคราะห์รายข้อปรากฏว่า แบบทดสอบวัดโมหาคติทั้ง 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกมากกว่า 1.75 ตามเกณฑ์ของเอดเวิร์ด (Edwards, 1957 : 153) โดยมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 5.403 ถึง 11.461 โดยข้อ 1 มีค่าอำนาจจำแนกสูงสุดและข้อ 4 มีค่าอำนาจจำแนกต่ำสุด

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกรองแบบทดสอบ

วัดอคติด้านภายาคติ จากการทดสอบครั้งที่ 2

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2		
1	.537	.571	0	0	6.865	
2	.698	.683	0	0	8.155	
3	.978	.773	.107	.203	8.496	
4	1.161	.543	.397	.347	7.805	
5	.795	.700	.021	.021	8.796	
6	1.215	.598	.333	.265	9.155	
7	.763	.632	.021	.021	8.853	
8	.720	.567	.032	.031	8.581	
9	.645	.616	.010	.010	7.736	
10	1.161	.651	.215	.276	9.480	
11	.978	.709	.204	.162	7.996	
12	.946	.631	.086	.078	9.853	
13	1.139	.679	.387	.344	7.175	
14	.903	.560	.043	.041	10.699	
15	1.129	.563	.397	.261	7.770	
16	1.118	.620	.838	.823	2.243	
17	.741	.664	.053	.050	7.847	
18	1.075	.413	.354	.293	8.270	
19	.559	.526	.032	.031	6.807	
20	1.107	.676	.225	.217	8.942	

จากตาราง 12 ผลการวิเคราะห์รายข้อปรากฏว่า แบบทดสอบวัดภวาคติทั้ง 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกมากกว่า 1.75 ตามเกณฑ์ของเอดเวิร์ด (Edwards, 1957 : 153) โดยมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 2.243 ถึง 10.699 ข้อ 14 มีค่าอำนาจจำแนกสูงสุดและข้อ 16 มีค่าอำนาจจำแนกต่ำสุด

3.3 ความเชื่อมั่นของผู้ประเมิน

ผู้วิจัยได้นำแบบประเมินพฤติกรรมความมีอคติ 4 ไปให้ผู้รู้จักนักเรียนได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ผู้สอน และอาจารย์แนะแนว ประเมินพฤติกรรมความมีอคติของนักเรียนแต่ละด้าน โรงเรียนละ 12 คน จำนวน 3 โรงเรียน แล้วนำคะแนนที่ได้จากการประเมินพฤติกรรมของนักเรียนจากผู้ประเมินทั้ง 3 คน ในแต่ละโรงเรียนมาหาค่าความเชื่อมั่นของผู้ประเมินโดยใช้สูตรสหสัมพันธ์ของเค็นดัลล์ (Kendall) และหาค่าความเชื่อมั่นเฉลี่ยของผู้ประเมิน โดยแปลงค่าความเชื่อมั่นที่หาตามวิธีของ Kendall ของแต่ละโรงเรียนให้เป็นค่า z (Fisher's z) ก่อน แล้วคำนวณหาค่า Fisher's z เฉลี่ยแล้วจึงเปิดตาราง Fisher's z กลับมาเป็นค่าความเชื่อมั่นอีกทีหนึ่ง ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นของผู้ประเมินในแต่ละด้านค่าแสดงในตาราง 13

ตาราง 13 ค่าความเชื่อมั่นของผู้ประเมินในแต่ละโรงเรียน

โรงเรียน	N	ความเชื่อมั่นของผู้ประเมิน			
		X_1	X_2	X_3	X_4
วัดไร่ขิงวิทยา	12	.904**	.941**	.907**	.943**
สระกระเทียมวิทยาคม	12	.923**	.918**	.911**	.949**
กำแพงแสนวิทยา	12	.929**	.912**	.959**	.942**
เฉลี่ย	36	.920**	.925**	.930**	.940**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 13 ค่าความเชื่อมั่นของผู้ประเมินด้านภยาคติมีความเชื่อมั่นสูงสุดโดยมีความเชื่อมั่นเฉลี่ยเท่ากับ .940 และความเชื่อมั่นของผู้ประเมินด้านจิตยาคติมีความเชื่อมั่นต่ำสุดโดยมีความเชื่อมั่นเฉลี่ยเท่ากับ .920 ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของผู้ประเมินทุกค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.4 ความเที่ยงตรงตามสภาพ (Concurrent Validity)

ผู้วิจัยได้นำคะแนนจากการสอบวัดอคติของนักเรียนแต่ละด้าน และคะแนนจากการประเมินพฤติกรรมของนักเรียนแต่ละด้านจำนวน 36 คน มาหาค่าความเที่ยงตรงตามสภาพโดยนำคะแนนจากการสอบวัดอคติในแต่ละด้านและคะแนนพฤติกรรมความมีอคติแต่ละด้าน มาหาค่าสหสัมพันธ์โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ซึ่งมีค่าความเที่ยงตรงตามสภาพของแบบทดสอบวัดอคติ 4 แต่ละด้าน ดังแสดงในตาราง 14

ตาราง 14 ความเที่ยงตรงตามสภาพของแบบทดสอบแต่ละด้าน

ความเที่ยงตรง	N	แบบทดสอบ				
		X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅
ตามสภาพ	36	.672**	.794**	.693**	.799**	.817**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 14 ความเที่ยงตรงตามสภาพของแบบทดสอบวัดอคติ 4 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แบบทดสอบวัดอคติ 4 ด้านภยาคติมีความเที่ยงตรงตามสภาพสูงสุดคือ .799 รองลงมาคือแบบทดสอบวัดอคติด้านโทสาคติแบบทดสอบวัดอคติด้านโมหาคติและแบบทดสอบวัดอคติด้านฉันทาคติมีความเที่ยงตรงตามสภาพต่ำสุดคือ .672 และมีค่าความเที่ยงตรงตามสภาพทั้งฉบับเท่ากับ .817 ซึ่งค่าความเที่ยงตรงตามสภาพแต่ละด้านมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.5 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ของแบบ

ทดสอบ

ผู้วิจัยได้นำคะแนนผลการสอบในแต่ละด้านของแบบทดสอบมาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยใช้เทคนิคกลุ่มที่รู้จักอยู่แล้ว (Known Group Technique) โดยทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มที่มีอคติมากกับกลุ่มที่มีอคติน้อยในแต่ละด้านนักเรียนที่รู้จักว่าเป็นกลุ่มผู้ที่มีอคติมากหรือน้อยในแต่ละด้าน เป็นนักเรียนที่มีคะแนนจากการประเมินพฤติกรรมความมีอคติของ ครูผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์แนะแนว ค่าแสดงใน ตาราง 15

ตาราง 15 ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดอคติ 4 แยกเป็นรายด้าน

แบบทดสอบ	กลุ่มที่รู้จัก	N	$\bar{X}$	S^2	t
X_1	ด้านทาคติมาก	75	14.733	18.875	13.544**
	ด้านทาคติน้อย	82	7.182	8.125	
X_2	โทสาคติมาก	52	13.019	52.035	9.030**
	โทสาคติน้อย	80	3.525	8.274	
X_3	โมหาคติมาก	64	12.375	51.203	9.647**
	โมหาคติน้อย	85	3.117	10.268	
X_4	ภยาคติมาก	90	14.022	25.399	12.789**
	ภยาคติน้อย	96	5.906	11.564	
X_5	อคติมาก	52	56.327	201.135	15.428**
	อคติน้อย	96	23.124	73.273	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 15 จะเห็นว่าแบบทดสอบวัดอคติ 4 ทั้ง 4 ด้านมีค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างอย่างเชื่อมั่นได้ไม่ว่าจะวิเคราะห์เป็นรายด้าน หรือวิเคราะห์ทั้งฉบับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยแบบทดสอบวัดอคติ 4 ทั้งฉบับมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างสูงสุดคือ 15.428 และรองลงมาคือแบบทดสอบวัดอคติด้านอำนาจคตินี้ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง 13.544 แบบทดสอบวัดอคติด้านภยาคตินี้ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างเท่ากับ 12.789 แบบทดสอบวัดอคติด้านโมหาคตินี้ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง 9.647 และแบบทดสอบวัดอคติด้านโทสาคตินี้ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างต่ำสุดมีความเที่ยงตรงเท่ากับ 9.030

ตอนที่ 4 การตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบครั้งที่ 3 และการหาคะแนนเกณฑ์ปกติ (Norms) ของแบบทดสอบแต่ละด้าน

การทดสอบในครั้งที่ 3 นี้ เป็นการตรวจสอบคุณภาพครั้งสุดท้ายและเพื่อสร้างคะแนนเกณฑ์ปกติ (Norms)

4.1 รายละเอียดของแบบทดสอบ

รายละเอียดของแบบทดสอบประกอบด้วย จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้สอบจำนวนข้อของแบบทดสอบ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเชื่อมั่น และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของแบบทดสอบ ค่าแสดงในตาราง 16

ตาราง 16 ค่าสถิติพื้นฐาน ค่าความเชื่อมั่น และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานจากการทดสอบเพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบในครั้งที่ 3

แบบทดสอบ	N	n	$\bar{X}$	S	CV	r_{tt}	SE _{mean}
X_1	595	20	11.478	4.983	43.413	.686**	± 2.792
X_2	595	20	7.391	6.690	90.515	.859**	± 2.512
X_3	595	20	7.003	7.118	101.642	.863**	± 2.634
X_4	595	20	12.722	6.353	49.937	.764**	± 3.086
X_5	595	80	38.598	20.172	52.262	.920**	± 5.686

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 16 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่าแบบทดสอบวัดอคติ 4 ด้านภยาคติ มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ 12.722 แบบทดสอบวัดอคติด้านโมหาคติมีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือ 7.003 และมีค่าคะแนนเฉลี่ยทั้งฉบับเท่ากับ 38.598 แบบทดสอบด้านโมหาคติมีค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจายสูงสุดคือ 101.642 แบบทดสอบวัดอคติด้านฉันทาคติมีค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจายต่ำสุดคือ 43.413 และมีค่าสัมประสิทธิ์ของการกระจายทั้งฉบับเท่ากับ 52.262 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบแต่ละด้าน แบบทดสอบวัดอคติด้านโมหาคติมีความเชื่อมั่นสูงสุดคือ .863 รองลงมาคือแบบทดสอบวัดอคติด้านโทสาคติมีความเชื่อถือ .859 แบบทดสอบวัดอคติด้านภยาคติมีความเชื่อมั่น .764 และแบบทดสอบวัดอคติด้านฉันทาคติมีความเชื่อมั่นต่ำสุดคือ .686 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .920 ซึ่งค่าความเชื่อมั่นทุกค่าเชื่อมั่นได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.2 การวิเคราะห์ข้อสอบรายข้อ

จากการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบครั้งที่ 3 ผู้วิจัยได้นำข้อสอบมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ มีกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำกลุ่มละ 149 คน ได้ผลการวิเคราะห์ดังตาราง 17, 18, 19 และ 20

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ

วัดอคติด้านฉันทาคติจากการสอบครั้งที่ 3

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2		
1	.885	.691	.214	.276	8.329	
2	1.187	.313	.903	.071	4.619	
3	1.456	.583	.838	.685	6.690	
4	1.033	.891	.120	.186	10.737	
5	.899	.412	.442	.461	5.958	
6	1.033	.274	.791	.178	4.386	

ตาราง 17 (ต่อ)

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2		
7	.362	.405	.006	.006	6.775	
8	.684	.685	.255	.337	5.182	
9	.843	.868	.040	.052	10.245	
10	.946	.601	.114	.114	12.010	
11	.422	.525	.006	.006	6.960	
12	1.107	.646	.161	.215	12.443	
13	1.315	.444	.234	.273	15.569	
14	.543	.489	.040	.038	8.454	
15	1.409	.510	.348	.428	13.363	
16	1.080	.288	.724	.253	5.898	
17	.946	.789	.020	.160	11.604	
18	.697	.412	.174	.144	8.569	
19	.563	.594	.073	.135	6.997	
20	.744	.713	.060	.056	9.521	

จากตาราง 17 ผลการวิเคราะห์รายข้อปรากฏว่า แบบทดสอบวัดอคติด้านทัศนคติทั้ง 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกมากกว่า 1.75 ตามเกณฑ์ของเอ็ดเวิร์ด (Edwards, 1957 : 153) โดยมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 4.386 ถึง 15.569 ข้อ 13 มีค่าอำนาจจำแนกสูงสุด และข้อ 6 มีค่าอำนาจจำแนกต่ำสุด

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ
ด้านโทสะคติจากการสอบครั้งที่ 3

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2		
1	.818	.806	.060	.056	9.966	
2	.422	.472	.033	.059	6.518	
3	1.053	.627	.134	.116	13.010	
4	.671	.583	.020	.019	10.234	
5	.845	.654	.013	.013	12.436	
6	.805	.599	.114	.101	10.082	
7	.758	.518	.046	.044	11.568	
8	.523	.517	.033	.059	7.873	
9	.971	.580	.033	.032	11.821	
10	.724	.494	.073	.122	10.119	
11	.919	.691	.040	.052	12.446	
12	.906	.595	.214	.168	9.656	
13	.818	.537	.046	.085	11.939	
14	1.174	.667	.053	.064	15.993	
15	.832	.783	.020	.019	11.058	
16	.785	.616	.013	.026	11.747	
17	.838	.739	.033	.059	10.593	
18	.805	.774	.194	.156	7.726	
19	1.167	.689	.013	.013	16.803	
20	1.060	.633	.067	.062	14.528	

จากตาราง 18 ผลการวิเคราะห์รายข้อปรากฏว่าแบบทดสอบวัดอคติด้านโทสาคติ ทั้ง 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกมากกว่า 1.75 ตามเกณฑ์ของเอดเวิร์ด (Edwards, 1957 : 153) โดยมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 6.518 ถึง 16.803 ข้อ 19 มีค่าอำนาจจำแนกสูงสุด ข้อ 2 มีค่าอำนาจจำแนกต่ำสุด

ตาราง 19 ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบด้านโมหาคติ จากการทดสอบครั้งที่ 3

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2		
1	.785	.571	.006	.006	12.500	
2	.771	.793	.006	.006	10.440	
3	.785	.678	0	0	11.632	
4	.791	.835	0	0	10.572	
5	.973	.791	0	0	13.355	
6	.704	.624	.013	.013	10.569	
7	.946	.574	.006	.006	15.049	
8	.724	.669	.006	.006	10.662	
9	1.067	.747	.161	.135	11.775	
10	.939	.768	.006	.006	12.936	
11	.812	.676	0	0	12.056	
12	.906	.716	.006	.006	12.913	
13	.778	.642	.093	.085	9.798	
14	1.147	.716	.006	.006	16.378	
15	1.046	.621	.013	.013	15.830	
16	.966	.743	.020	.033	13.105	

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2		
17	.744	.673	.006	.006	10.928	
18	1.013	.617	0	0	15.745	
19	.906	.648	.013	.026	13.257	
20	.832	.716	.013	.013	11.697	

จากตาราง 19 ผลการวิเคราะห์รายข้อปรากฏว่าแบบทดสอบวัดอคติด้านโมหาคติทั้ง 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกมากกว่า 1.75 ตามเกณฑ์ของเอดเวิร์ด (Edwards. 1957 : 153) โดยมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 9.708 ถึง 16.378 ข้อ 14 มีค่าอำนาจจำแนกสูงสุด และข้อ 13 มีค่าอำนาจจำแนกต่ำสุด

ตาราง 20 ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน ค่าอำนาจของแบบทดสอบด้านภยาคติ
จากการทดสอบครั้งที่ 5

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2		
1	.697	.559	.093	.125	8.921	
2	1.007	.758	.013	.013	13.824	
3	1.040	.696	.134	.223	11.541	
4	1.201	.697	.523	.329	8.178	

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	หมายเหตุ
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2		
5	.825	.681	.147	.139	9.149	
6	1.195	.613	.308	.293	11.386	
7	.979	.623	.114	.168	11.784	
8	.933	.666	.080	.074	12.116	
9	.960	.629	.093	.152	11.991	
10	1.322	.621	.140	.188	16.059	
11	1.161	.658	.275	.226	11.506	
12	1.046	.662	.187	.152	11.623	
13	1.034	.676	.543	.489	5.554	
14	1.047	.609	.228	.270	10.664	
15	1.214	.611	.436	.313	9.885	
16	1.174	.721	.543	.355	7.432	
17	.987	.711	.134	.156	11.194	
18	1.100	.426	.342	.251	11.246	
19	.678	.580	.087	.093	8.794	
20	1.181	.752	.275	.199	11.353	

จากตาราง 20 ผลการวิเคราะห์รายข้อปรากฏว่าแบบทดสอบวัดอคติด้านภยาคติทั้ง 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกมากกว่า 1.75 ตามเกณฑ์ของเอดเวิร์ด (Edwards.1957 : 153) โดยมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 7.432 ถึง 16.059 ข้อ 10 มีค่าอำนาจจำแนกสูงสุด และข้อ 16 มีค่าอำนาจจำแนกต่ำสุด

4.3 ความเที่ยงตรงตามสภาพ (Concurrent Validity)

ในการทดสอบครั้งที่ 3 นี้ผู้วิจัยได้นำคะแนนจากการสอบวัดอคติของนักเรียน และคะแนนจากการประเมินพฤติกรรมของนักเรียนซึ่งได้จากการประเมินของอาจารย์ที่ปรึกษาและนักเรียนซึ่งเป็นหัวหน้าห้องแล้วนำมาหาค่าสหสัมพันธ์โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ซึ่งมีค่าความเที่ยงตรงตามสภาพของแบบทดสอบวัดอคติ 4 แต่ละด้านค่าแสดงในตาราง 21

ตาราง 21 ความเที่ยงตรงตามสภาพของแบบทดสอบแต่ละด้าน

ค่าความเที่ยงตรง	N	แบบทดสอบ				
		X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅
ตามสภาพ	42	.731**	.795**	.746**	.794**	.787**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 21 ความเที่ยงตรงตามสภาพของแบบทดสอบวัดอคติ 4 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แบบทดสอบวัดอคติแต่ละด้าน ด้านโทสาคติมีค่าความเที่ยงตรงตามสภาพสูงสุด .794 รองลงมาคือแบบทดสอบวัดอคติด้านภยาคติ แบบทดสอบวัดอคติด้านโมหาคติ แบบทดสอบวัดอคติด้านฉันทาคติ มีค่าความเที่ยงตรงตามสภาพต่ำสุดคือ .731 และมีความเที่ยงตรงตามสภาพทั้งฉบับเท่ากับ .787 โดยค่าความเที่ยงตรงทุกค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.4 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ของแบบทดสอบจากการทดสอบครั้งที่ 3

ผู้วิจัยได้นำคะแนนผลการสอบในแต่ละด้านของแบบทดสอบมาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง โดยใช้เทคนิคกลุ่มที่รู้ชัดอยู่แล้วอีกครั้งหนึ่ง โดยทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มที่มีอคติมากกับกลุ่มที่มีอคติน้อยในแต่ละด้าน ดังแสดงในตาราง 22

ตาราง 22 ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดอคติ 4 แยกเป็นรายด้าน

แบบทดสอบ	กลุ่มที่รู้ชุด	N	$\bar{X}$	S^2	t
X_1	ด้านทาคติมาก	70	16.342	14.596	14.238**
	ด้านทาคติน้อย	70	7.800	10.597	
X_2	โทสาคติมาก	70	16.150	27.113	16.384**
	โทสาติน้อย	70	4.100	15.632	
X_3	โมหาคติมาก	70	15.600	43.325	14.547**
	โมหาคติน้อย	70	2.814	10.751	
X_4	ภยาคติมาก	70	17.228	33.633	11.022**
	ภยาคติน้อย	70	7.428	21.702	
X_5	อคติมาก	70	62.442	205.103	19.953**
	อคติน้อย	70	22.200	79.417	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 22 จะเห็นได้ว่าแบบทดสอบวัดอคติ 4 ทั้ง 4 ด้านมีค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างอย่างเชื่อมั่นได้ทั้งการวิเคราะห์เป็นรายด้าน และการวิเคราะห์ทั้งฉบับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยแบบทดสอบวัดอคติ 4 ทั้งฉบับ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างสูงสุดคือ 19.953 และรองลงมาคือแบบทดสอบวัดอคติด้านโทสาคติ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง 16.384 แบบทดสอบวัดอคติด้านโมหาคติมี ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง 14.547 แบบทดสอบวัดอคติด้านฉันทาคติ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง 14.238 แบบทดสอบวัดอคติด้านภยาคติ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างต่ำสุดคือ 11.022

ตาราง 22 ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดอคติ 4 แยกเป็นรายด้าน

แบบทดสอบ	กลุ่มที่รู้จัด	N	$\bar{X}$	S^2	t
X_1	ฉันทาคติมาก	70	16.342	14.596	14.238 ^{**}
	ฉันทาคติน้อย	70	7.800	10.597	
X_2	โทสาคติมาก	70	16.150	27.113	16.384 ^{**}
	โทสาคติน้อย	70	4.100	15.632	
X_3	โมหาคติมาก	70	15.600	43.325	14.547 ^{**}
	โมหาคติน้อย	70	2.814	10.751	
X_4	ภยาคติมาก	70	17.228	33.633	11.022 ^{**}
	ภยาคติน้อย	70	7.428	21.702	
X_5	อคติมาก	70	62.442	205.103	19.953 ^{**}
	อคติน้อย	70	22.200	79.417	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 22 จะเห็นได้ว่าแบบทดสอบวัดอคติ 4 ทั้ง 4 ด้านมีค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างอย่างเชื่อมั่นได้ทั้งการวิเคราะห์เป็นรายด้าน และการวิเคราะห์ทั้งฉบับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยแบบทดสอบวัดอคติ 4 ทั้งฉบับ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างสูงสุดคือ 19.953 และรองลงมาคือแบบทดสอบวัดอคติด้านโทสาคติ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง 16.384 แบบทดสอบวัดอคติด้านโมหาคติมี ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง 14.547 แบบทดสอบวัดอคติด้านฉันทาคติ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง 14.238 แบบทดสอบวัดอคติด้านภยาคติ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างต่ำสุดคือ 11.022

4.5 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบแต่ละด้าน

แบบทดสอบวัดอคติ 4 สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 เมื่อนำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 595 คน มีค่าสหสัมพันธ์ภายในของแต่ละด้านดังแสดงในตาราง 23

ตาราง 23 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบวัดอคติ 4 สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 แต่ละด้าน

แบบทดสอบ	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5
X_1	-	.511**	.387**	.456**	.694**
X_2		-	.614**	.504**	.851**
X_3			-	.575**	.500**
X_4				-	.790**
X_5					-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 23 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า แบบทดสอบวัดอคติ 4 สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 แต่ละด้านมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ .387 ถึง .614 แบบทดสอบวัดอคติด้านฉันทาคติกับด้านโมหาคติมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในต่ำสุดคือ .387 แบบทดสอบวัดอคติด้านโมหาคติกับด้านภยาคติมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในสูงสุดคือ .614 แบบทดสอบวัดอคติแต่ละด้านกับแบบทดสอบทั้งฉบับมีความสัมพันธ์กันในทางบวกทุกคู่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในตั้งแต่ .500 ถึง .851 แบบทดสอบวัดอคติด้านโมหาคติกับแบบทดสอบวัดอคติทั้งฉบับมีค่าสหสัมพันธ์ภายในต่ำสุดเท่ากับ .500 ส่วนแบบทดสอบวัดอคติด้านโทสาคติกับแบบทดสอบวัดอคติทั้งฉบับมีค่าสหสัมพันธ์ภายในสูงสุดคือ .851

4.6 คะแนนเกณฑ์ปกติ (Norms) ของแบบทดสอบแต่ละด้านเมื่อสามารถวัดได้ว่านักเรียนคนใดได้คะแนนที่ปกติเท่าใดหลังให้พิจารณาตัดสินตามเกณฑ์ดังนี้

(ชวาล แพร่วัฒน. 2520 : 53)

ตั้งแต่ T 65 และสูงกว่า แปลว่า มียอดที่ดินสูงมาก

ตั้งแต่ T 55 - T 65 แปลว่า มียอดที่ดินสูง

ตั้งแต่ T 45 - T 55 แปลว่า มียอดที่ดินพอสมควร

เฉพาะ T 50 แปลว่า มียอดที่ดินในระดับปานกลาง

ตั้งแต่ T 35 - T 45 แปลว่า มียอดที่ดินต่ำ

ตั้งแต่ T 35 และต่ำกว่า แปลว่า มียอดที่ดินต่ำมาก

ถ้าผู้สอบได้คะแนนตรงจุดแบ่งพอดี คือ T 35, T 45, T 55 และ T 65 ให้เลื่อนผู้สอบนั้นไปอยู่ในกลุ่มสูงถัดไปเสมอ

ผู้วิจัยได้นำคะแนนจากแบบทดสอบวัดคคติ 4 สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 มาสร้างเกณฑ์ปกติซึ่งเป็นเกณฑ์ท้องถิ่น (Local Norms) โดยแยกเป็นเพศชาย เพศหญิง และรวมทั้งสองเพศ และคะแนนรวม ดังแสดงในตาราง 24, 25 และ 26

ตาราง 24 เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดคคติ 4 สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6
สำหรับนักเรียนชาย หญิง

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ							
	X ₁		X ₂		X ₃		X ₄	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
40	100	100	87	95	85	93	92	95
39	98	100	86	94	84	92	91	93
38	96	100	85	92	83	91	89	92
37	94	100	84	91	82	90	87	90
36	93	99	83	90	81	88	86	89
35	91	97	81	88	80	87	85	87

ตาราง 24 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ							
	X_1		X_2		X_3		X_4	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
34	89	95	80	87	79	86	83	86
33	87	93	79	86	78	85	81	84
32	85	91	78	85	77	84	80	82
31	84	89	77	84	75	82	78	81
30	82	87	76	82	74	81	76	80
29	80	85	74	81	73	80	75	78
28	78	83	73	80	72	79	73	76
27	76	81	72	79	71	78	72	75
26	75	79	71	77	70	77	70	73
25	73	77	70	76	68	75	69	72
24	71	75	69	75	67	74	67	70
23	69	74	68	74	66	73	65	69
22	68	72	66	72	65	72	64	67
21	66	70	65	71	64	71	62	65
20	64	68	64	70	63	70	61	64
19	62	66	63	69	61	69	59	62
18	60	64	61	67	60	67	58	61
17	59	62	60	66	59	66	56	59
16	57	60	59	65	58	65	55	58
15	55	58	58	64	57	64	53	56

ตาราง 24 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนเก็บปกติ							
	X_1		X_2		X_3		X_4	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
14	54	56	57	62	56	63	51	55
13	52	55	56	61	55	62	50	53
12	50	53	55	60	54	60	48	52
11	48	51	53	59	52	59	47	50
10	46	49	52	57	51	58	45	48
9	44	47	51	56	50	57	44	47
8	43	45	50	55	49	56	42	45
7	41	43	49	54	48	55	40	44
6	39	41	47	52	47	54	39	42
5	37	39	46	51	45	52	37	40
4	35	37	45	50	44	51	36	39
3	34	35	44	49	43	50	34	37
2	32	33	43	47	42	49	32	36
1	30	31	42	46	41	47	31	34
0	28	30	40	45	40	46	30	33
$\bar{X}$	12.150	10.886	9.286	5.718	9.129	5.126	13.939	11.648
S	5.338	4.566	7.423	5.432	7.811	5.832	6.580	5.943
N	297	316	279	316	297	316	297	316

จากตาราง 24 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดอคติ 4 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สำหรับนักเรียนชายนั้นคะแนนที่ปกติมีนิสัยดังนี้ แบบทดสอบวัดอคติด้านนันทาคติตั้งแต่ T 28 ถึง T 100 ด้านโทสาคติตั้งแต่ T 40 ถึง T 87 ด้านโมหาคติตั้งแต่ T 40 ถึง T 85 และ ด้านภยากติตั้งแต่ T 30 ถึง T 92 ส่วนนักเรียนหญิงนั้นคะแนนที่ปกติมีนิสัยดังนี้ แบบทดสอบวัดอคติด้านนันทาคติตั้งแต่ T 30 ถึง T 100 ด้านโทสาคติตั้งแต่ T 45 ถึง T 95 ด้านโมหาคติตั้งแต่ T 46 ถึง T 93 และด้านภยากติมีนิสัยตั้งแต่ T 33 ถึง T 95

ตาราง 25 เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดคตติ 4 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
ทั้งนักเรียนชายและหญิง

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ			
	X_1	X_2	X_3	X_4
40	100	90	89	97
39	99	89	88	95
38	97	87	87	94
37	95	86	85	92
36	94	85	84	90
35	92	84	83	88
34	90	82	82	87
33	89	81	81	85
32	87	80	80	83
31	85	79	79	81
30	83	78	77	80
29	81	77	76	78
28	80	75	75	76
27	78	74	74	74
26	76	73	73	73
25	74	72	72	71
24	73	71	71	69
23	71	70	69	67
22	69	69	68	65
21	67	67	67	64
20	65	66	66	62
19	64	65	65	60

ตาราง 25 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ			
	X_1	X_2	X_3	X_4
18	62	64	64	59
17	60	62	62	57
16	59	61	61	55
15	57	60	60	53
14	55	59	59	52
13	53	58	58	50
12	51	57	57	48
11	50	55	55	47
10	48	54	54	45
9	46	53	53	43
8	44	52	52	41
7	43	51	51	40
6	41	50	50	38
5	39	49	48	36
4	37	47	47	34
3	35	46	46	33
2	34	45	45	31
1	32	44	44	29
0	30	42	43	27
$\bar{X}$	11.478	7.391	7.003	12.722
S	4.983	6.690	7.118	6.353
N	595	595	595	595

จากตาราง 25 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดอคติ 4 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั้งสองเพศคือเพศชายและหญิงรวมกัน คะแนนที่ปกติ มีนัย ดังนี้ แบบทดสอบวัดอคติด้านทัศนคติคะแนนที่ปกติ มีนัยตั้งแต่ T 30 ถึง T 100 ด้านโทสาคติ คะแนนที่ปกติ มีนัยตั้งแต่ T 42 ถึง T 90 ด้านไมหาคติคะแนนที่ปกติ มีนัยตั้งแต่ T 43 ถึง T 89 และด้านภยาคติคะแนนที่ปกติ มีนัยตั้งแต่ T 27 ถึง T 97

ตาราง 26 เกณฑ์ปกติคะแนนรวมของแบบทดสอบวัดอคติ 4 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ		
	ชาย	หญิง	รวมทั้งชายและหญิง
160	100	100	100
159	99	100	99
158	99	100	99
157	98	100	98
156	98	100	98
155	97	100	98
154	97	100	97
153	97	100	97
152	96	100	96
151	96	100	96
150	95	100	96
149	95	100	95
148	94	100	95
147	94	100	94
146	93	100	94
145	93	100	93

ตาราง 26 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ		
	ชาย	หญิง	รวมทั้งชายและหญิง
144	92	100	93
143	92	100	93
142	92	100	92
141	91	99	92
140	91	99	91
139	90	99	91
138	90	98	91
137	90	98	90
136	89	97	90
135	89	97	90
134	88	96	89
133	88	96	89
132	87	95	88
131	87	95	88
130	86	94	87
129	86	94	87
128	86	93	87
127	85	93	86
126	85	93	86
125	84	92	85
124	84	92	85
123	83	91	85

ตาราง 26 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ		
	ชาย	หญิง	รวมทั้งชายและหญิง
122	83	91	84
121	82	90	84
120	82	90	83
119	82	89	83
118	81	89	83
117	81	88	82
116	81	88	82
115	80	88	82
114	80	87	81
113	80	87	81
112	79	86	80
111	79	86	80
110	78	85	79
109	78	85	79
108	77	84	79
107	77	84	78
106	76	83	78
105	76	83	77
104	75	82	77
103	75	82	76
102	74	81	76
101	74	81	76

ตาราง 26 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ		
	ชาย	หญิง	รวมทั้งชายและหญิง
100	73	80	75
99	73	80	75
98	72	80	74
97	72	79	74
96	71	79	74
95	71	78	73
94	71	78	73
93	70	77	72
92	70	77	72
91	70	76	72
90	69	76	71
89	69	75	71
88	68	75	70
87	68	75	70
86	67	74	70
85	67	74	69
84	66	73	69
83	66	73	68
82	65	72	68
81	65	72	68
80	65	71	67
79	64	71	67

ตาราง 26 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ		
	ชาย	หญิง	รวมทั้งชายและหญิง
78	64	70	66
77	63	70	66
76	63	70	66
75	63	69	65
74	62	69	65
73	62	68	64
72	61	68	64
71	61	67	64
70	60	67	63
69	60	66	63
68	60	66	62
67	59	65	62
66	59	65	61
65	58	64	61
64	58	64	61
63	57	63	60
62	57	63	60
61	57	62	60
60	56	62	59
59	56	62	59
58	55	61	58
57	55	61	58

ตาราง 26 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ		
	ชาย	หญิง	รวมทั้งชายและหญิง
56	54	60	58
55	54	60	57
54	53	59	57
53	53	59	56
52	53	58	56
51	52	58	55
50	52	58	55
49	51	57	55
48	51	57	54
47	50	56	54
46	50	56	53
45	50	55	53
44	49	55	53
43	49	54	52
42	48	54	52
41	48	53	51
40	47	53	51
39	47	52	51
38	46	52	50
37	46	52	50
36	46	51	50
35	45	51	49

ตาราง 26 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ		
	ชาย	หญิง	รวมทั้งชายและหญิง
34	45	50	49
33	44	50	49
32	44	49	48
31	44	49	48
30	43	48	47
29	43	48	47
28	42	47	46
27	42	47	46
26	41	46	45
25	41	46	45
24	40	45	45
23	40	45	44
22	40	44	44
21	39	44	43
20	39	44	43
19	38	43	42
18	38	43	42
17	38	42	42
16	37	42	41
15	37	41	41
14	36	41	40
13	36	41	40

ตาราง 26 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ		
	ชาย	หญิง	รวมทั้งชายและหญิง
12	35	40	40
11	35	40	39
10	34	39	39
9	34	39	39
8	34	38	38
7	33	38	38
6	33	37	37
5	32	37	37
4	32	36	36
3	31	36	36
2	31	35	36
1	30	35	35
$\bar{X}$	44.806	33.117	38.598
S	21.467	17.181	20.172
N	279	316	595

จากตาราง 26 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า เกณฑ์ปกติคะแนนรวมของแบบทดสอบวัดอคติ 4 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 นั้น คะแนนที่ของนักเรียนชาย คะแนนที่ปกติมีนัยตั้งแต่ T 30 ถึง T 100 นักเรียนหญิงคะแนนที่ปกติ มีนัยตั้งแต่ T 35 ถึง T 100 และคะแนนที่ปกติของคะแนนรวมทั้งชายและหญิงมีนัยตั้งแต่ T 35 ถึง T 100

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อสร้างแบบทดสอบวัดอคติ 4 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีคุณภาพ
2. เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดอคติ 4 ที่สร้างขึ้น
3. เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติ (Norms) สำหรับตีความหมายของคะแนนจากผลการสอบวัดอคติ 4 ที่สร้างขึ้น

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2532 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดนครปฐมจำนวน 1170 คน ใช้ทดลองเครื่องมือครั้งที่ 1 จำนวน 200 คน ครั้งที่ 2 จำนวน 375 คน และใช้ในการหาคุณภาพและสร้างเกณฑ์ปกติในครั้งที่ 3 อีก 595 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) โดยมีนักเรียนแต่ละคนเป็นหน่วยการสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เป็นแบบทดสอบวัดอคติ 4 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ชนิดสถานการณ์แบบเลือกตอบเพื่อวัดพฤติกรรมที่แสดงออกเมื่อประสบกับสถานการณ์นั้น ๆ ซึ่งมีทั้งหมด 80 ข้อ และผู้วิจัยสร้างขึ้น

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมาทำการวิเคราะห์นั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

1. วางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละโรงเรียน
2. ติดต่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล
3. ติดต่อผู้บริหารโรงเรียนที่เลือกใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตนำแบบทดสอบ

ไปสอบ และนัดหมาย วัน เวลา ที่จะทำการสอบ

4. เตรียมแบบทดสอบให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่จะสอบในแต่ละครั้ง วางแผนในการดำเนินการสอน โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอบเอง

5. อธิบายให้นักเรียนในกลุ่มตัวอย่างเข้าใจวัตถุประสงค์และผลประโยชน์ที่จะได้รับการทำแบบทดสอบ

6. อธิบายให้นักเรียนที่เข้าสอบทุกคนเข้าใจวิธีทำแบบทดสอบและวิธีตอบแบบทดสอบ ก่อนลงมือสอบ

7. นำผลการสอบมาวิเคราะห์เป็นรายข้อและทั้งฉบับดังนี้

7.1 การทดสอบครั้งที่ 1 เพื่อวิเคราะห์ ปรับปรุง และคัดเลือกข้อสอบ

7.2 การทดสอบครั้งที่ 2 เพื่อวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบทดสอบในด้านอำนาจ จำแนก ความเชื่อมั่น ความเที่ยงตรง

7.3 การทดสอบครั้งที่ 3 เพื่อวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบทดสอบในด้านอำนาจ จำแนก ความเชื่อมั่น ความเที่ยงตรง อีกครั้งหนึ่งและเพื่อสร้างเกณฑ์ปกติ

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบทดสอบวัดอคติ 4 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้จากการทดสอบครั้งที่ 1 สรุปได้ดังนี้

แบบทดสอบวัดอคติ 4 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 100 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0 - 11.510 ไม่ผ่านเกณฑ์ 5 ข้อ ซึ่งแยกเป็นรายด้านดังนี้ ด้านจิตทาคติ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.519 ถึง 9.819 ไม่ผ่านเกณฑ์ 3 ข้อ ด้านโทสาคติมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0 ถึง 9.598 ไม่ผ่านเกณฑ์ 1 ข้อ ด้านโมหาคติมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.389 ถึง 11.510 ไม่ผ่านเกณฑ์ 1 ข้อ และด้านภยาคติมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 2.051 ถึง 9.683 ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ

2. ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบทดสอบวัดอคติ 4 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้จากการทดสอบครั้งที่ 2 สรุปได้ดังนี้

แบบทดสอบวัดอคติ 4 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้จากการคัดเลือกข้อที่ถึงเกณฑ์และมีค่าอำนาจจำแนกสูงจากการทดสอบครั้งที่ 1 ไว้เพียง 80 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 2.431 ถึง 13.166 ผ่านเกณฑ์ทุกข้อแยกเป็นรายด้านดังนี้ ด้านจิตทาคติมีค่า

อำนาจจำแนกตั้งแต่ 2.959 ถึง 12.860 ด้านโทสาคติมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 4.415 ถึง 13.166 ด้านโมหาคติมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 5.408 ถึง 11.461 และด้านภยาคติมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 2.243 ถึง 10.699

3. ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบทดสอบวัดอคติ 4 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้จากการทดสอบครั้งที่ 3 สรุปได้ดังนี้

แบบทดสอบวัดอคติ 4 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากการทดสอบในครั้งที่ 3 นี้มีค่าอำนาจจำแนกสูงกว่าเกณฑ์ทุกข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 4.386 ถึง 16.803 ซึ่งแยกเป็นรายข้อดังนี้คือ ด้านฉันท์ทาคติมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 4.386 ถึง 15.569 ด้านโทสาคติมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 6.518 ถึง 16.803 ด้านโมหาคติมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 9.798 ถึง 16.378 และด้านภยาคติมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 7.432 ถึง 16.059

4. ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดสอบโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเป็นรายด้านและรวมทั้งฉบับได้ค่าความเชื่อมั่นดังนี้

ด้านฉันท์ทาคติความเชื่อมั่น .686 ด้านโทสาคติความเชื่อมั่น .859 ด้านโมหาคติความเชื่อมั่น .863 ด้านภยาคติความเชื่อมั่น .764 และรวมทั้งฉบับมีความเชื่อมั่น .920 แต่ละค่าเชื่อมั่นได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. ค่าความเชื่อมั่นของผู้ประเมิน จากการวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของผู้ประเมินจำนวน 3 ท่านที่ประเมินพฤติกรรมความมีอคติของนักเรียนในแต่ละด้านโดยใช้สูตรสหสัมพันธ์ของเคนดัลล์และหาค่าความเชื่อมั่นเฉลี่ยของผู้ประเมินโดยแปลงค่าความเชื่อมั่นที่ได้ให้เป็นค่า z (Fisher's z) ก่อนแล้วคำนวณหาค่า Fisher's z เฉลี่ย แล้วจึงเปิดตารางกลับมาเป็นค่าความเชื่อมั่นอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งความเชื่อมั่นเฉลี่ยของผู้ประเมินพฤติกรรมนักเรียนด้านฉันท์ทาคติเท่ากับ .920 ด้านโทสาคติเท่ากับ .925 ด้านโมหาคติเท่ากับ .930 และด้านภยาคติเท่ากับ .940

6. ความเที่ยงตรงตามสภาพของแบบทดสอบแต่ละด้าน และรวมทั้งฉบับโดยหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนจากการทดสอบกับคะแนน จากการประเมินพฤติกรรมของอาจารย์ที่รู้จักนักเรียนดีจำนวน 3 ท่าน ผลปรากฏว่าแบบทดสอบวัดอคติด้านฉันท์ทาคติความเที่ยงตรงเชิงสภาพ .731 ด้านโทสาคติความเที่ยงตรงตามสภาพ .795 ด้านโมหาคติความเที่ยงตรงตามสภาพ .746 ด้านภยาคติความเที่ยงตรงตามสภาพ .794 และรวมทั้งฉบับมีความเที่ยงตรง

ตามสภาพ .787 ซึ่งทุกค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

7. ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบ หาโดยใช้เทคนิคกลุ่มที่รู้ชัดอยู่แล้ว (Known Group Technique) โดยทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มที่มีออกดีมากกับน้อยของแต่ละด้านผลปรากฏว่าแบบทดสอบวัดออกจิต้านด้านทาคติมีความเที่ยงเชิงโครงสร้างเป็น 12.238 ด้านโทสาคติ 16.384 ด้านโมหาคติ 14.547 ด้านภยาคติ 11.022 รวมทั้งฉบับเป็น 19.953 ซึ่งทุกค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

8. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบในแต่ละด้านของแบบทดสอบวัดออกจิต 4 ทุกค่ามีค่าเป็นบวก โดยมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ .387 ถึง .614 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบทดสอบระหว่างแบบทดสอบแต่ละด้านกับแบบทดสอบทั้งฉบับมีค่าเป็นบวกทุกค่า โดยมีค่าตั้งแต่ .500 ถึง .851 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

9. เกณฑ์ปกติ (Norms) ของแบบทดสอบวัดออกจิต 4 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในแต่ละด้านนั้น ผู้วิจัยได้สร้างเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบโดยใช้คะแนนที่ โดยแยกเป็น เพศชาย เพศหญิง และรวมทั้งสองเพศของแบบทดสอบแต่ละด้าน ผลปรากฏว่า แบบทดสอบวัดออกจิตด้านด้านทาคติของนักเรียนชายมีช่วงคะแนนที่ตั้งแต่ T 28 ถึง T 100 ของนักเรียนหญิงตั้งแต่ T 30 ถึง T 100 และรวมทั้งสองเพศตั้งแต่ T 30 ถึง T 100 แบบทดสอบวัดออกจิตด้านโทสาคติของนักเรียนชายมีช่วงคะแนนที่ตั้งแต่ T 40 ถึง T 87 ของนักเรียนหญิงตั้งแต่ T 45 ถึง T 95 และรวมทั้งสองเพศตั้งแต่ T 42 ถึง T 90 แบบทดสอบวัดออกจิตด้านโมหาคติของนักเรียนชายมีช่วงคะแนนที่ตั้งแต่ T 40 ถึง T 85 ของนักเรียนหญิงตั้งแต่ T 46 ถึง T 93 และรวมทั้งสองเพศตั้งแต่ T 43 ถึง T 89 แบบทดสอบวัดออกจิตด้านภยาคติของนักเรียนชายมีช่วงคะแนนที่ตั้งแต่ T 30 ถึง T 92 ของนักเรียนหญิงตั้งแต่ T 33 ถึง T 95 และรวมทั้งสองเพศตั้งแต่ T 27 ถึง T 97 และคะแนนปกติของคะแนนรวมแยกชายและหญิง ซึ่งคะแนนปกติของนักเรียนชายมีช่วงคะแนนที่ตั้งแต่ T 30 ถึง T 100 นักเรียนหญิงมีช่วงคะแนนที่ตั้งแต่ T 35 ถึง T 100 และคะแนนที่ของคะแนนรวมทั้งชายและหญิงมีนัยตั้งแต่ T 35 ถึง T 100

อภิปราย

จากการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อต้องการสร้างแบบทดสอบวัดออกจิต 4 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีคุณภาพซึ่งอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ

จากการทดสอบในครั้งที่ 1 จำนวน 100 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0 ถึง 11.510 มีค่าอำนาจจำแนกไม่ถึงเกณฑ์ 5 ข้อ ทั้งนี้สาเหตุก็เนื่องมาจากความกำกวมของภาษาที่ใช้ในการเขียนสถานการณ์ สถานการณ์วาทกรรมทำให้สับสน นักเรียนไม่มีประสบการณ์ในสถานการณ์นั้นทำให้ตัดสินใจเลือกตอบไม่ได้ ลักษณะตัวเลือกที่บ่งชี้ในทางที่ดีหรือไม่ดีชัดเจนไป เวลาที่ใช้ในการสอบไม่พอดี ในการคัดเลือกและรวบรวมเป็นฉบับใหม่ จึงตัดข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกไม่ถึงเกณฑ์ออกและได้พิจารณาตัดในข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกต่ำออกด้วย จึงเหลือไปทดสอบในครั้งที่ 2 เพียง 80 ข้อ ได้ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 2.431 ถึง 13.166 ซึ่งผ่านเกณฑ์ทุกข้อ ข้อสอบเกือบทุกข้อมีค่าอำนาจจำแนกสูงกว่าการทดสอบในครั้งที่ 1 ทั้งนี้เพราะข้อสอบได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้นและกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนเพิ่มขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำแบบทดสอบทั้งหมดไปทดสอบในครั้งที่ 3 ปรากฏว่าค่าอำนาจจำแนกมีค่าตั้งแต่ 4.386 ถึง 16.803 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกข้อ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ของเอดเวิร์ด (Edwards, 1957 : 153) ที่กำหนดค่าอำนาจจำแนก (๗) ที่สมควรมีค่ามากกว่า 1.75 จึงแสดงให้เห็นว่ากลุ่มสูงและกลุ่มต่ำมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญจริงในแต่ละข้อคำถามนั้น ๆ ซึ่งค่าอำนาจจำแนกที่ได้มีค่าใกล้เคียงกับแบบทดสอบวัดเบญจมบพิตรซึ่งสร้างโดย ประจักษ์ พูลสวัสดิ์ (2531 : 153 - 164) มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 3.333 ถึง 13.846 แบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านสัปปุริสธรรมซึ่งสร้างโดย กันยารัตน์ ประเคนรี (2530 : 47 - 50) มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 6.617 ถึง 16.947 นอกจากนี้ยังมีค่าอำนาจสูงกว่าแบบทดสอบวัดคุณธรรมจริยธรรมมืองค้แปดด้านศีล ซึ่งสร้างโดย พรณี อุ่มศรีเพ็ง (2529 : 57 - 58) มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 2.017 ถึง 12.987 และมีค่าอำนาจจำแนกสูงกว่าแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความรับผิดชอบซึ่งสร้างโดย วัฒนา สิงห์สัมฤทธิ์ (2527 : 78) จึงกล่าวได้ว่าแบบทดสอบวัดคคต 4 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่สร้างขึ้นมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อที่ใช้ได้และสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

ผู้วิจัยได้หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดคคต 4 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แยกเป็นรายด้านและรวมทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) จากการทดสอบครั้งที่ 1 แบบทดสอบจำนวน 100 ข้อ ปรากฏว่ามีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ .734 ถึง .837 การทดสอบในครั้งที่ 2 แบบทดสอบจำนวน 80 ข้อ ปรากฏว่ามีค่าความเชื่อมั่นเป็นรายด้านมีค่าตั้งแต่ .607 ถึง .843 และความเชื่อมั่นทั้งฉบับเป็น .903 ในการทดสอบครั้งที่ 3 แบบทดสอบ 80 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นรายด้านตั้งแต่ .686 ถึง .863 และทั้งฉบับเป็น

.920 ซึ่งเพื่อพิจารณาค่าความเชื่อมั่นจากการทดสอบทั้ง 3 ครั้ง ค่าความเชื่อมั่นเป็นรายด้านจากการทดสอบในครั้งแรก มีค่าความเชื่อมั่นสูงกว่าการทดสอบในครั้งที่ 2 และ 3 ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากจำนวนข้อของแบบทดสอบที่ลดลง ส่วนการทดสอบในครั้งที่ 2 และ 3 นั้นมีค่าความเชื่อมั่นใกล้เคียงกัน ซึ่งถ้าพิจารณาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับจะมีค่าความเชื่อมั่นที่สูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 ของ ไสว ชัยมงคลอุดม (2528 : 79) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ .607 ถึง .890 แบบทดสอบวัดเบญจศีล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของ ประจักษ์ พูลสวัสดิ์ (2531 : 153 - 164) มีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ .695 ถึง .913 แบบทดสอบวัดคุณธรรม อริยมรรคมีองค์แปดด้านศีลซึ่งสร้างโดย พรรณี อุ่นศรีเพ็ญ (2529 : 104) มีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ .694 ถึง .893 ส่วนแบบทดสอบมาตรฐานของต่างประเทศ เช่น California Test of Personality ซึ่งสร้างโดยโทรว์ มีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ .59 ถึง .83 (Thorpe : 1953) Edward's Personal Preference schedual ซึ่งสร้างโดย เอ็ดเวิร์ดมีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ .60 ถึง .87 (Edwards : 1957) และ Gordon Personal Profile Inventory ซึ่งสร้างโดยกอร์ดอนมีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ .79 ถึง .87 (ไสว ชัยมงคลอุดม 2528 : 106; อ้างอิงมาจาก Gordon : 1978) จะพบว่ามีความเชื่อมั่นใกล้เคียงกันกับแบบทดสอบวัดอคติ 4 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของผู้วิจัย จึงอาจกล่าวได้ว่าแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าความเชื่อมั่นที่เชื่อถือได้

3. ค่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ

3.1 ค่าความเที่ยงตามสภาพ ผู้วิจัยหาความเที่ยงตรงตามสภาพโดยหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนจากการทดสอบกับคะแนนพฤติกรรมซึ่งได้จากการประเมินของอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ผู้สอน หรืออาจารย์แนะแนว ปรากฏว่าแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความเที่ยงตรงอยู่ระหว่าง .751 ถึง .795 ซึ่งสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า แสดงว่าแบบทดสอบวัดอคติ 4 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สามารถวัดได้ตรงตามสภาพความเป็นจริงซึ่งเป็นไปตามคำกล่าวของ คอรอนบาค (Cronbach. 1960 : 103 - 104) ที่ว่าแบบทดสอบที่สามารถแสดงถึงสภาพความเป็นจริงของผู้เข้าสอบได้สอดคล้องกับการสังเกตพฤติกรรมของผู้เชี่ยวชาญแล้ว แบบทดสอบนั้นย่อมมีค่าความเที่ยงตรงตามสภาพสูง เนื่องจากข้อมูลทั้งสองได้จัดกระทำในเวลาเดียวกันและจากการศึกษาแบบทดสอบ Behavior in School Inventory ซึ่งสร้างโดย

Yongman พบว่ามีความเที่ยงตรงตามสภาพ .53 (สุรัชย์ โคคิยะกุล.2526 : 107; อ้างอิงมาจาก Yongman.1973 : unpage) แบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านสัปปริสรธรรมของ กันยารัตน์ ประเคนรี (2530 : 110) มีความเที่ยงตรงตามสภาพตั้งแต่ .434 ถึง .575 แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความเมตตากรุณา ซึ่งสร้างโดย สนวน สีโทขวลิต มีความเที่ยงตรงตามสภาพตั้งแต่ .487 ถึง .709 จะเห็นว่าแบบทดสอบวัดอคติ 4 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีความเที่ยงตรงตามสภาพใกล้เคียงกันกับแบบทดสอบดังกล่าวแล้ว จึงกล่าวได้ว่าแบบทดสอบที่สร้างขึ้นนี้มีความเที่ยงตรงตามสภาพอย่างเชื่อถือได้

3.2 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

ผู้วิจัยหาค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยใช้เทคนิคกลุ่มที่รู้จักอยู่แล้ว (Known Group Technique) ซึ่งกลุ่มที่รู้จักได้จากการประเมินพฤติกรรมนักเรียน โดยให้ครูอาจารย์ที่รู้จักดีประเมินว่านักเรียนมีอคติแต่ละด้าน มากกับน้อยมาทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยโดยใช้ t-test ปรากฏว่าแบบทดสอบวัดอคติด้านนั้นภาคีมีค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง 14.238 ด้านโทสาคติ 16.384 ด้านโมหาคติ 14.547 ด้านภยาคติ 11.022 และรวมทั้งฉบับ 19.954 ซึ่งทุกค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากการศึกษาแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 ซึ่งสร้างโดย ไสว ช่อมงคลอุดม (2528 : 107) มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างตั้งแต่ 10.071 ถึง 15.908 แบบทดสอบวัดคุณธรรม 4 ประการ ตามพระบรมราโชวาทของรัชกาลที่ 9 ซึ่งสร้างโดย มะลิวัลย์ ปารุงการ (2530 : 101) มีค่าตั้งแต่ 6.050 ถึง 11.543 แบบทดสอบวัดคุณธรรมอริยมรรคมีองค์แปดด้านปัญญาซึ่งสร้างโดย วุฒิรินทร์ เนิมกว่าเก่า (2530 : 101) มีค่าตั้งแต่ 4.679 ถึง 8.166 จึงอาจกล่าวได้ว่าแบบทดสอบวัดอคติ 4 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสามารถจำแนกผู้ที่มีอคติมากกับผู้มีอคติน้อยได้ หรืออาจกล่าวได้ว่าแบบทดสอบที่สร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

4. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลผลปรากฏว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบวัดอคติ 4 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แต่ละด้านมีค่าตั้งแต่ ^{.384} .378 ถึง .614 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบทดสอบแต่ละด้านกับแบบทดสอบทั้งฉบับมีค่าตั้งแต่ .500 ถึง .851 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่าซึ่งใกล้เคียงกับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบวัดคุณธรรมอริยมรรคมีองค์แปดด้านศีล ซึ่งสร้างโดย พรณี อุ่นศรีเพ็ญ (2529 : 84) มีค่า

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในตั้งแต่ .381 ถึง .889 แบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านสิ่งแวดล้อม 4 ซึ่งสร้างโดย ไสว ช่อมงคลอุดม (2528 : 84) มีค่าตั้งแต่ .465 ถึง .619 จะเห็นได้ว่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบกับสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบทดสอบแต่ละด้านกับแบบทดสอบทั้งฉบับมีค่าเป็นบวก และมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่าแสดงว่านักเรียนที่มีอคติด้านหนึ่ง ก็จะมีอคติด้านอื่นด้วย หรือนักเรียนที่มีอคติด้านหนึ่งน้อยก็จะมีอคติด้านอื่นน้อยด้วย ส่วนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างแบบทดสอบแต่ละด้านกับทั้งฉบับ มีค่าเป็นบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ค่อนข้างสูงนั้นแสดงว่า แบบทดสอบวัดอคติแต่ละด้านของแบบทดสอบวัดองค์ประกอบใหญ่เดียวกันคือ ความมีอคติ

5. เกณฑ์ปกติ

ผู้วิจัยได้สร้างเกณฑ์ปกติในรูปของคะแนนที่ปกติ (Normalized T-score) เพื่อใช้เปรียบเทียบความมีอคติในแต่ละด้านให้เป็นหน่วยเดียวกัน เนื่องจากการกระจายของคะแนนไม่ครอบคลุมทุกช่วง ในการสร้างเกณฑ์ปกติจึงต้องขยายขอบเขตของคะแนนกับในบางช่วงคะแนน

การประเมินผลการสอบ ถ้าต้องการทราบระดับความมีอคติของนักเรียนเป็นรายบุคคลว่าอยู่ในเกณฑ์สูงหรือต่ำเพียงใด ให้พิจารณาตามเกณฑ์ดังนี้

ตั้งแต่ T 65 และสูงกว่า แปลว่า มีอคติด้านนั้นสูงมาก

ตั้งแต่ T 55 - T 65 แปลว่า มีอคติด้านนั้นสูง

ตั้งแต่ T 45 - T 55 แปลว่า มีอคติด้านนั้นพอสมควร

เฉพาะ T 50 แปลว่า มีอคติด้านนั้นระดับปานกลางของกลุ่ม

ตั้งแต่ T 35 - T 45 แปลว่า มีอคติด้านนั้นต่ำ

ตั้งแต่ T 35 และต่ำกว่า แปลว่า มีอคติด้านนั้นต่ำมาก

ถ้าผู้สอบได้คะแนนตรงจุดแบ่งพอดีคือ T 35, T 45, T 55, T 65 ให้เลื่อนขึ้นไปอยู่ในกลุ่มสูงถัดไปเสมอ ซึ่งเกณฑ์ดังกล่าวนี้ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากเกณฑ์ของ ชาวล แพร่ตกุล (2520 : 53) เพื่อให้เหมาะสมกับแบบทดสอบของผู้วิจัย

ดังนั้น ถ้ามีผู้สอนแบบทดสอบวัดอคติ ด้านฉันทาคติ ได้คะแนนดิบ 15 คะแนน ถ้าเป็นเพศชายก็จะตรงกับคะแนนที่ปกติ T 55 จัดว่ามีอคติด้านฉันทาคติสูง ถ้าเป็นก็จะตรงกับคะแนนที่ปกติ T 58 ซึ่งก็จัดว่ามีอคติด้านฉันทาคติสูงเช่นเดียวกัน และเมื่อเทียบกับเกณฑ์ปกติของทั้งชายและหญิงจะตรงกับคะแนนที่ปกติ T 57 ซึ่งก็จัดว่ามีอคติด้านฉันทาคติในระดับสูงเหมือนกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการทำวิจัยในครั้งนี้ ทำให้ผู้วิจัยได้แนวความคิดที่จะเสนอแนะดังนี้

1. การวิจัยครั้งนี้ประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดนครปฐมเท่านั้น ดังนั้นการนำไปใช้กับนักเรียนระดับอื่น หรือประชากรที่แตกต่างกันออกไปควรหาเกณฑ์ปกติใหม่ และควรใช้แบบทดสอบนี้ควบคู่ไปกับการสังเกตพฤติกรรม จะทำให้ผลการศึกษาสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
2. ถ้าต้องการศึกษาเพียงด้านใดด้านหนึ่ง ใน 4 ด้านควรใช้แบบทดสอบชุดเดียว แต่ถ้าเป็นการประเมินอคติ 4 ของนักเรียนจะต้องใช้แบบทดสอบทั้ง 4 ชุด และใช้เกณฑ์ปกติรวม
3. การใช้แบบทดสอบแบบสถานการณ์ลำบากแก่การอ่านและคิด อาจไม่ได้วัดความรู้ลึกที่แท้จริง ควรจะศึกษาเป็นแบบข้อความสั้น ๆ เกี่ยวกับพฤติกรรมของอคติ 4 แล้วเปรียบเทียบคุณภาพของข้อสอบกับแบบสถานการณ์

บรรณาการ

บรรณานุกรม

- กนก จันทระจร. ธรรมเพื่อชีวิต. โรงพิมพ์อาจารย์ใหญ่ช่วย, 2527.
- ก่อ สวัสดิพานิชย์, ดร. "ทิศทางการพัฒนาการศึกษาในประเทศไทย," ศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 9(1) ตุลาคม 2527 - มกราคม 2528.
- ก่อ สวัสดิพานิชย์ สาโรช บัวศรี และสมบุรณ์ ศาสยาชีวิน. จริยธรรมในสังคมไทย รายงานการสัมมนาจริยธรรมในสังคมปัจจุบัน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี, 2522.
- กันยารัตน์ ประเคนรี. การสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านลัทธิธรรมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. ถ่ายเอกสาร.
- กิริติ บุญเจือ. จริยศาสตร์สำหรับผู้เริ่มเรียน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2523.
- ถ้วน ขาวหนู. "คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่ใช้เพื่อพัฒนา," ศึกษาศาสตร์. 4(11) : 22 - 23 กุมภาพันธ์ - พฤศจิกายน 2531.
- จำรัส ดวงธิดาร. รายงานการสัมมนาจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน. โครงการพัฒนาสังคมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี, 2522.
- ชวาล แพร่ตฤกล. คู่มือดำเนินการสอบมาตรฐานความถนัดทางการเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงพิมพ์สุริยา, 2520.
- ชาญวิทย์ สุวรรณโร. การสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านจริยธรรมเบื้องต้น ด้านสมาธิ ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2530. ถ่ายเอกสาร.
- โชติ เพชรชื่น. "การสร้างเครื่องมือวัดจริยธรรม," การวัดผลการศึกษา. 3(2) : กันยายน - ธันวาคม 2524.
- ชำเลื่อง วุฒิจันทร์. หลักการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน. กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ, 2524.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. คู่มือการปลูกฝังจริยธรรมแก่นักเรียน. จุลสารฉบับที่ 4 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526.

ดวงเดือน นันธมณาริน. พฤติกรรมศาสตร์ เล่ม 2 จิตวิทยาจริยธรรม และจิตวิทยาภาษา.

กรุงเทพ : ไทยวัฒนาพานิช, 2524.

ดวงเดือน นันธมณาริน และเพ็ญแข ปิ่นปัจจุณี. รายงานการวิจัย เรื่องจริยธรรมของเยาวชนไทย. โครงการวิจัยของคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
โรงพิมพ์การศาสนา, 2520.

นิตย สัมมานันท์. การบริหารเชิงพุทธ. โครงการส่งเสริมเอกสารวิชาการ

สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์ ร่วมกับสำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2529.

ประสัท หลักศิลา. ตำรับวิชาชุดक्रमมัธยมของคุรุสภา วิชาสังคมศึกษาตอนที่ 1.

องค์การคุรุสภา 2505.

พรรณี อุ่นศรีเผิง. การสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมจริยธรรมมีองค์แปด ด้านศีล สำหรับ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ปริญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. ถ่ายเอกสาร.

พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต). เพื่ออนาคตของการศึกษาไทย. คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2531.

พระประสิทธิ์ สุตคุณ. หลักธรรมสำหรับชาวบ้าน. โรงพิมพ์การศาสนา, 2526.

พระราชวรมนี. ผลงานกรมพุทธศาสตร์. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กรุงเทพ, 2528.

พระราชวิสุทธิโมลี. หลักธรรมสำหรับพัฒนาจริยธรรม. กรมศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ,
2526.

พระวรศักดิ์ วรธนโม. คุรุกับศีลธรรม. ธรรมบูชา, 2522.

พุทธทาสภิกขุ. วิธีระงับทุกข์. โรงพิมพ์ศิwap, 2505.

พุทธทาสภิกขุ. ศึกษาธรรมอย่างถูกวิธี หรือ ธรรมวิภาคนวภูมิ. กองตำราคณะธรรมทาน
กรุงเทพ, 2528.

ราชบัณฑิตยสถาน. ผลงานกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. พิมพ์ครั้งที่ 2 วัฒนาพานิช,
2525.

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. สถิติวิทยาทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2 วัฒนาพานิช
2522.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. ศึกษาพรจำกัด, 2528.

วรวิทย์ วสินสรากร. ปรัชญาการศึกษาเบื้องต้น. ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522.

วุฒิรินทร์ เพิ่มกว่าเก่า. การสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรม อริยมรรคมีองค์แปดด้านปัญญา.
ปริญาณินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2530. ถ่ายเอกสาร.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. กรมศาสนา. คู่มือสอนจริยศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย.
ฉบับทดลอง โรงพิมพ์การศาสนา, 2521.

ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมศาสนา. คู่มือการศึกษาจริยธรรมระดับอุดมศึกษาตอนที่ 1
โรงพิมพ์การศาสนา, 2524.

ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมการศาสนา. หลักการวิธีการจัดจริยศึกษา และหัวข้อจริยธรรม
สำหรับใช้อบรมสั่งสอนนักเรียนนักศึกษา. (ฉบับทดลอง) โรงพิมพ์กรมศาสนา, 2521.

ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมวิชาการ. การศึกษาหาเกณฑ์ปกติของระดับพัฒนาการทางจริยศึกษา
และองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทางจริยธรรม. โรงพิมพ์กรมศาสนา, 2524.

ศึกษาธิการ, กระทรวง สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. กิจกรรมการเรียนรู้
การสอนจริยศึกษาระดับประถมศึกษา. โรงพิมพ์ภาพพิมพ์, 2528.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524. อมรินทร์การพิมพ์, 2523.

ศึกษาธิการ, กระทรวง หน่วยศึกษานิเทศน์กรมสามัญศึกษา. หลักการและทฤษฎีการปลูกฝังสร้าง
เสริมจริยธรรม. 2529.

สงบ ลักษณะ. "การศึกษาและพัฒนาจริยธรรมไทย," การวัดผลการศึกษา 2 : 29 - 57
กันยายน - ธันวาคม 2524.

สมนึก คูเมือง. การสร้างแบบทดสอบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการประหยัดและอดออมสำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดอ่างทอง. ปริญาณินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.

สมบุรณ์ ชิตพงษ์ และสำเริง บุญเรืองรัตน์. การวัดความถนัด. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช,
2524.

สมบุรณ์ ศาลยาชีวิน "สรุปรายงานวิจัยเรื่องพัฒนาการการใช้เหตุผลทางจริยธรรม,"
สารนิพนธ์หลักสูตร 42(ก.ย. 28) 30 - 34.

ไสว ช่อมงคลอุดม. การสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้าน สังฆวัตถุ 4. ปริญญาโท กศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.

สาโรช บัวศรี. จริยธรรมศึกษา. โรงพิมพ์คุรุสภา, 2526.

สุชีพ ปุญญานุภาพ. พระไตรปิฎกฉบับประชาชน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : มหามกุฏราช

วิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์, 2524.

สุนันท์ ศลโกสม. การวัดผลการศึกษา. โรงพิมพ์มามกุฏราชวิทยาลัย, 2524.

สุนทร ณ รังษี และคณะ. หนังสือเรียนสังคมศึกษา พระพุทธศาสนา สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6.

วัฒนาพานิช, 2527.

สมน อมรวิวัฒน์. "การสร้างศีลธรรมในสถานศึกษา," คุรุศาสตร์. 11(4)

43 - 45 เมษายน - มิถุนายน 2526.

อนันต์ ศรีโสภณ. การวัดผลและการประเมินผลทางการศึกษา. ไทยวัฒนาพานิช, 2520.

Atkinson, R.F. Conduct An Introduction to Moral Philosophy.

London: Mainilian, 1969.

Brom, R. Social Psychology. New York: The Free Press, 1968.

Durkheim, Emile. Moral Educational London : The Free Press, 1973.

Edward, Allen L. Technique of Attitude Scale Construction. New York :

David Mckay Co, Inc, 1957.

Garrett, Henry E. Statistics in Psychology and Education 4th.ed.

Bombay: Vakils, Feffer and Simon Private, Ltd., 1967.

Good, Carter V. Dictionary of Education. New York : Mc. Graw Hill

Book Company, 1977.

Jeffreys, M. Personal Value in the Modern World Harmondworth,

Middlesex Penquin Books, 1962.

Kohlberg Lawrence. N. Hann and J. Langer. "Family Patterns of Moral Reading," Child Development. 47 : 1204 - 1205 ; December 1976.

Likona, Thomas. Moral Development and Behavior. New York : Holt Rinehart and Winston, 1976.

Longman. Dictionary of Contemporary English. Harlow and London: Longman Group, 1978.

Piaget, Jean. The Moral Judgment of Child. Illinois : The Free Press, 1960.

Rest, Jame R. "New Approach in Assesing Moral Judgement," in Moral Development and Behavior. Edited by Thomas Lickona New York : Holt Rinehart and Winston Co., 1976.

Titus, Harold Happer. Ethics for Today. American Book Company. 1963.

Thorndike E.L. and Clarence L. Barn Hart. Hight School Dictionary. Chicago, Scott Horesman, 1957.

Wilson, John, Williams Norman and Barry Sugarman. Introduction to Moral Education. Greate Britain : C Nicholls & Comanpany Ltd, 1976.

ពាក្យស្នើ

คู่มือคำใบ้การสอบ

คู่มือดำเนินการสอบ แบบทดสอบวัดอคติ 4

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ความหมายของอคติ 4

อคติ 4 หมายถึง การที่บุคคลมีความรู้สึกนึกคิดตลอดจนการแสดงออกโดยมีความลำเอียง ไม่เที่ยงธรรม ไม่ยุติธรรมตลอดจนดำเนินการไปในทางที่ผิดอันเนื่องมาจาก

1. ฉันทาคติ คือความลำเอียงที่เกิดจากความรักใคร่ ทำให้เสียความยุติธรรมเพราะเห็นแก่หน้าคนที่ตนรัก เช่น ยกย่องแต่คนสนิท คนใกล้ชิด แม้ไม่สมควรจะได้รับการยกย่องก็ได้รับการยกย่อง

2. โทสาคติ คือความลำเอียงที่เกิดจากความชังหรือความไม่ชอบกันและกลั่นแกล้งทำลายกัน

3. โมหาคติ คือความลำเอียงเพราะความหลง ทำให้เสียความยุติธรรมเพราะความโง่ ความไม่รอบคอบ ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์

4. ภยาคติ คือความลำเอียงเพราะความกลัว ความโลเลไม่มั่นคง ไม่เป็นตัวของตัวเอง ตกอยู่ภายใต้อำนาจของผู้อื่น กลัวอันตรายจะมาถึงตนตลอดจนทรัพย์สินและความก้าวหน้าจึงไม่ทำหน้าที่ด้วยความยุติธรรม

ความมุ่งหมาย

แบบทดสอบวัดอคติ 4 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 นี้สร้างขึ้นเพื่อนำไปใช้ทดสอบความมีอคติทั้ง 4 ด้าน ของนักเรียนว่าอยู่ในระดับใด เพื่อประโยชน์ต่อบิดามารดา ผู้ปกครอง ครูแนะแนว ในการที่จะได้นำผลไปใช้ในการอบรม ปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรมที่ถูกต้องและเหมาะสมต่อไป

โครงสร้างของแบบทดสอบ

แบบทดสอบวัดอคติ 4 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 นี้เป็นแบบทดสอบในรูปแบบสถานการณ์สมมติ แล้วให้ผู้ตอบตอบคำถามตามความรู้สึก ความคิดเห็น หรือการกระทำบางอย่างของนักเรียน โดยสมมติตนเองให้อยู่ในสถานการณ์นั้น โดยให้นักเรียนเลือกตอบเพียงคำตอบเดียวจาก 3 ตัวเลือก แบบทดสอบวัดอคติ 4 นี้ แต่ละข้อก็จะมี 1 สถานการณ์ ด้านละ 20

ข้อ รวมทั้งฉบับมี 80 ข้อ ใช้เวลาสอบ 60 นาที ซึ่งแยกเป็น 4 ด้านคือ

1. ด้านฉันทาคติ
2. ด้านโทสาคติ
3. ด้านโมหาคติ
4. ด้านภยาคติ

ตัวอย่าง

(๐) ธวัชฝากงานประสิทธิ์ส่ง แต่ประสิทธิ์ลืมส่งให้ ธวัชจึงถูกหักคะแนนที่ส่งงานเข้ามาเพื่อน ๆ หลายคนรวมทั้งประสิทธิ์ด้วยได้นำงานมาฝากให้ธวัชให้ช่วยส่งให้ ถ้านักเรียนเป็นธวัช นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. แก่ลืมเองงานของประสิทธิ์ไปส่งบ้าง เป็นการแก้แค้น
- ข. ไม่รับฝากงานของประสิทธิ์ให้ประสิทธิ์ไปส่งเอง
- ค. เอางานไปส่งให้ทุกคนไม่สนใจว่าประสิทธิ์เคยทำให้ตนต้องถูกหักคะแนน

การวิเคราะห์แบบทดสอบ

ในการสร้างแบบทดสอบวัดอคติ 4 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 นี้ ได้ดำเนินการสร้างตั้งแต่ปี 2531 ถึงปี 2532 จึงสำเร็จตามความต้องการ การดำเนินการทดสอบ การปรับปรุง ได้ทำติดต่อกับสามครั้งคือ

การทดสอบครั้งที่ 1 ทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 200 คน วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ปรากฏว่าได้ค่าอำนาจจำแนก (๒) ของแต่ละข้อตั้งแต่ 0 ถึง 11.510 จากจำนวนข้อสอบทั้งหมด 100 ข้อ ไม่ผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ว่าจะต้องมีค่าอำนาจจำแนกมากกว่า 1.75 จำนวน 5 ข้อและได้ตัดข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกต่ำออกอีก คงเหลือไว้ในการทดสอบครั้งที่ 2 จำนวน 80 ข้อ

การทดสอบในครั้งที่ 2 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 375 คน ได้ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 2.431 ถึง 13.166 ซึ่งทุกข้อผ่านเกณฑ์

การทดสอบในครั้งที่ 3 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 595 คน ได้ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 4.386 ถึง 16.803 ที่สูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกข้อและได้ค่าสถิติพื้นฐานและคุณภาพของแบบทดสอบดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐานและค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบแต่ละด้านและรวมทั้งฉบับตาราง 1

1 ค่าสถิติพื้นฐาน และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ซึ่งคำนวณโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ในแต่ละด้านและรวมทั้งฉบับ

แบบทดสอบวัดอคติ	n	$\bar{X}$	S	CV	r_{α}
ด้านทัศนคติ	20	11.487	4.983	43.413	.686 ^{**}
โทสาคติ	20	7.391	6.690	90.515	.859 ^{**}
โมหาคติ	20	7.003	7.118	101.642	.863 ^{**}
ภยาคติ	20	12.722	6.353	49.937	.764 ^{**}
รวมทั้งฉบับ	80	38.598	20.172	52.262	.920 ^{**}

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ

2.1 ความเที่ยงตรงเชิงสภาพ ในการดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดอคติ 4 สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในครั้งนี้ได้หาความเที่ยงตรงเชิงสภาพของแบบทดสอบแต่ละด้าน และรวมทั้งฉบับโดยหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนจากการทดสอบกับคะแนนจากการประเมินพฤติกรรมของนักเรียนได้ค่าความเที่ยงตรงเชิงสภาพดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ค่าความเที่ยงตรงเชิงสภาพ

แบบทดสอบวัดอคติ 4	ค่าความเที่ยงตรง
ด้านทัศนคติ	.731 ^{**}
ด้านโทสาคติ	.795 ^{**}
ด้านโมหาคติ	.746 ^{**}
ด้านภยาคติ	.794 ^{**}
รวมทั้งฉบับ	.787 ^{**}

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง หาโดยใช้เทคนิคกลุ่มที่รู้ชุดอยู่แล้ว (Known Group Technique) และตรวจสอบด้วยค่าสถิติ t -test ปรากฏว่ามีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบแต่ละด้านและสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบทดสอบแต่ละด้านกับแบบทดสอบทั้งฉบับดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบแต่ละด้านและสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบทดสอบแต่ละด้านกับแบบทดสอบทั้งฉบับ

แบบทดสอบ	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5
X_1	—	.511**	.387**	.456**	.649**
X_2		—	.614**	.504**	.851**
X_3			—	.575**	.500**
X_4				—	.790**
X_5					—

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิธีดำเนินการสอบ

วิธีดำเนินการสอนแบ่งเป็น 3 ระยะคือ การเตรียมตัวก่อนสอบ วิธีปฏิบัติขณะสอบ และเมื่อสอบเสร็จแล้ว มีลำดับขั้นดังนี้

1. การเตรียมก่อนสอบ ควรปฏิบัติดังนี้คือ

1.1 กำหนด วัน เวลา และสถานที่สอบล่วงหน้า และแจ้งให้ผู้สอบทราบวัตถุประสงค์ของการสอบ

1.2 เตรียมอุปกรณ์ในการสอบให้เรียบร้อย และมีผู้ดำเนินการสอบ 1 คน ผู้ช่วย

1 คน

1.3 เตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการสอน ได้แก่ แบบทดสอบ กระดาษคำตอบ ให้มีมาก

กว่าผู้เข้าสอบประมาณ 5 เปอร์เซ็นต์

1.4 การเตรียมตัวสำหรับผู้ดำเนินการสอบ ผู้ดำเนินการสอบต้องศึกษาคำชี้แจงวิธีทำแบบทดสอบเหล่านี้ล่วงหน้าอย่างน้อยหนึ่งครั้ง เพื่อให้สามารถดำเนินการสอบได้อย่างคล่องแคล่ว

2. วิธีดำเนินการสอบ ปฏิบัติดังนี้

2.1 พูดยืนยันว่าจิตใจผู้สอบให้มีความกระตือรือร้นที่จะทำการสอบอย่างเต็มความสามารถ

2.2 การให้คำชี้แจง รายละเอียดของคำชี้แจงจะปรากฏอยู่บนแผ่นหน้าของแบบทดสอบทุกฉบับ ผู้ดำเนินการสอบต้องชี้แจงจำกัดเฉพาะเท่าที่ปรากฏเท่านั้น โดยอธิบายวิธีตอบแบบทดสอบให้ผู้เข้าสอบเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งทุกคนและอย่าให้ผู้เข้าสอบลงมือทำก่อนเวลา ควรให้ลงมือทำแล้วเริ่มจับเวลาตั้งแต่ผู้ดำเนินการสอบอนุญาตให้ลงมือสอบได้

2.3 การเตือนเวลา ให้เตือน 2 ครั้งเท่านั้นคือเตือนเมื่อหมดเวลาครั้งแรกและเมื่อเวลาอีก 2 - 3 นาที

3. วิธีปฏิบัติเมื่อหมดเวลา

3.1 สั่งให้ผู้สอบวางปากกา หยุดทำทันที แล้วเก็บกระดาษคำตอบและแบบทดสอบ

3.2 เมื่อเสร็จสิ้นการทดสอบแล้ว ก่อนที่จะให้ผู้สอบออกจากห้องสอบผู้ดำเนินการสอบควรกล่าวคำชมเชยนักเรียนที่พยายามตั้งใจสอบเป็นอย่างดีเพื่อให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจ

วิธีตรวจให้คะแนน

การตรวจให้คะแนนของแบบทดสอบ ให้ผู้ตรวจให้คะแนนดังนี้

1. ให้ 0 คะแนน สำหรับคำตอบที่แสดงถึงการไม่มีคติใด ๆ
2. ให้ 1 คะแนน สำหรับคำตอบที่แสดงว่ามีคติบ้างเล็กน้อย
3. ให้ 2 คะแนนสำหรับคำตอบที่แสดงถึงการมีคติอย่างมาก

สำหรับคะแนนของตัวเลือกแต่ละข้อ มีรายละเอียดดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 คะแนนของแบบทดสอบในแต่ละข้อคำถาม

ด้าน	ข้อคำถาม ที่	คำตอบ			ข้อคำถาม ที่	คำตอบ		
		ก	ข	ค		ก	ข	ค
ฉันทาคติ	1	2	0	1	11	2	1	0
	2	2	1	0	12	0	1	2
	3	1	2	0	13	1	2	0
	4	2	0	1	14	1	2	0
	5	2	0	1	15	1	0	2
	6	1	0	2	16	0	1	2
	7	0	1	2	17	1	2	0
	8	0	2	1	18	0	1	2
	9	2	1	0	19	1	0	2
	10	2	1	0	20	0	2	1
โทสาคติ	1	0	2	1	11	2	0	1
	2	0	1	2	12	2	0	1
	3	0	2	1	13	0	1	2
	4	0	2	1	14	1	2	0
	5	0	2	1	15	0	2	1
	6	0	2	1	16	2	1	0
	7	2	1	0	17	1	0	2
	8	1	0	2	18	0	2	1
	9	0	2	1	19	1	2	0
	10	0	1	2	20	1	2	0

ตาราง 4 (ต่อ)

ด้าน	ข้อคำถาม ที่	คำตอบ			ข้อคำถาม ที่	คำตอบ		
		ก	ข	ค		ก	ข	ค
โมหาคติ	1	2	1	0	11	1	0	2
	2	2	0	1	12	2	0	1
	3	1	2	0	13	1	0	2
	4	0	2	1	14	1	2	0
	5	1	2	0	15	2	1	0
	6	2	1	0	16	1	0	2
	7	2	1	0	17	2	0	1
	8	1	0	2	18	0	1	2
	9	1	2	0	19	1	0	2
	10	1	2	0	20	2	0	1
ภยาคติ	1	1	0	2	11	1	2	0
	2	1	2	0	12	2	0	1
	3	0	2	1	13	0	1	2
	4	2	2	1	14	0	1	2
	5	2	0	1	15	1	2	0
	6	2	1	0	16	1	2	0
	7	1	0	2	17	2	0	1
	8	2	0	1	18	2	1	0
	9	1	0	2	19	2	0	1
	10	1	2	0	20	2	0	1

เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบ

คะแนนเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบนี้ เป็นเกณฑ์ปกติระดับท้องถิ่น (Local Norms) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดนครปฐมจำนวน 595 คน แยกเป็นชาย 297 คน หญิง 316 คน คะแนนเกณฑ์ปกตินี้เป็นคะแนนมาตรฐานในรูปคะแนนที่ปกติ (Normalized T. Scores) ซึ่งสร้างเป็นด้าน ๆ โดยแยกเพศชาย หญิง และรวมทั้งสองเพศ ดังแสดงในตาราง 5, 6 และ 7

ตาราง 5 เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดอคติ 4 สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 สำหรับนักเรียนชาย หญิง

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ							
	X ₁		X ₂		X ₃		X ₄	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
40	100	100	87	95	85	93	92	95
39	98	100	86	94	84	92	91	93
38	96	100	85	92	83	91	89	92
37	94	100	84	91	82	90	87	90
36	93	99	83	90	81	88	86	89
35	91	97	81	88	80	87	85	87
34	89	95	80	87	79	86	83	86
33	87	93	79	86	78	85	81	84
32	85	91	78	85	77	84	80	82
31	84	89	77	84	75	82	78	81
30	82	87	76	82	74	81	76	80
29	80	85	74	81	73	80	75	78

ตาราง 5 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ							
	X_1		X_2		X_3		X_4	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
28	78	83	73	80	72	79	73	76
27	76	81	72	79	71	78	72	75
26	75	79	71	77	70	77	70	73
25	73	77	70	76	68	75	69	72
24	71	75	69	75	67	74	67	70
23	69	74	68	74	66	73	65	69
22	68	72	66	72	65	72	64	67
21	66	70	65	71	64	71	62	65
20	64	68	64	70	63	70	61	64
19	62	66	63	69	61	69	59	62
18	60	64	61	67	60	67	58	61
17	59	62	60	66	59	66	56	59
16	57	60	59	65	58	65	55	58
15	55	58	58	64	57	64	53	56
14	54	56	57	62	56	63	51	55
13	52	55	56	61	55	62	50	53
12	50	53	55	60	54	60	48	52
11	48	51	53	59	52	59	47	50
10	46	49	52	57	51	58	45	48
9	44	47	51	56	50	57	44	47

ตาราง 5 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ							
	X_1		X_2		X_3		X_4	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
8	43	45	50	55	49	56	42	45
7	41	43	49	54	48	55	40	44
6	39	41	47	52	47	54	39	42
5	37	39	46	51	45	52	37	40
4	35	37	45	50	44	51	36	39
3	34	35	44	49	43	50	34	37
2	32	33	43	47	42	49	32	36
1	30	31	42	46	41	47	31	34
0	28	30	40	45	40	46	30	33
$\bar{X}$	12.150	10.886	9.286	5.718	9.129	5.126	13.939	11.648
S	5.338	4.566	7.423	5.432	7.811	5.832	6.580	5.943
N	297	316	279	316	297	316	297	316

ตาราง 6 เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดคตติ 4 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
ทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ			
	X_1	X_2	X_3	X_4
40	100	90	89	97
39	99	89	88	95
38	97	87	87	94
37	95	86	85	92
36	94	85	84	90
35	92	84	83	88
34	90	82	82	87
33	89	81	81	85
32	87	80	80	83
31	85	79	79	81
30	83	78	77	80
29	81	77	76	78
28	80	75	75	76
27	78	74	74	74
26	76	73	73	73
25	74	72	72	71
24	73	71	71	69
23	71	70	69	67
22	69	69	68	65
21	67	67	67	64
20	65	66	66	62

ตาราง 6 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ			
	X_1	X_2	X_3	X_4
19	64	65	65	60
18	62	64	64	59
17	60	62	62	57
16	59	61	61	55
15	57	60	60	53
14	55	59	59	52
13	53	58	58	50
12	51	57	57	48
11	50	55	55	47
10	48	54	54	45
9	46	53	53	43
8	44	52	52	41
7	43	51	51	40
6	41	50	50	38
5	39	49	48	36
4	37	47	47	34
3	35	46	46	33
2	34	45	45	31
1	32	44	44	29
0	30	42	43	27
$\bar{X}$	11.478	7.391	7.003	12.722
S	4.983	6.690	7.118	6.353
N	595	595	595	595

ตาราง 7 เกณฑ์ปกติคะแนนรวมของแบบทดสอบวัดอคติ 4 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ		
	ชาย	หญิง	รวมทั้งชายและหญิง
160	100	100	100
159	99	100	99
158	99	100	99
157	98	100	98
156	98	100	98
155	97	100	98
154	97	100	97
153	97	100	97
152	96	100	96
151	96	100	96
150	95	100	96
149	95	100	95
148	94	100	95
147	94	100	94
146	93	100	94
145	93	100	93
144	92	100	93
143	92	100	93
142	92	100	92
141	91	99	92
140	91	99	91
139	90	99	91

ตาราง 7 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ		
	ชาย	หญิง	รวมทั้งชายและหญิง
138	90	98	91
137	90	98	90
136	89	97	90
135	89	97	90
134	88	96	89
133	88	96	89
132	87	95	88
131	87	95	88
130	86	94	87
129	86	94	87
128	86	93	87
127	85	93	86
126	85	93	86
125	84	92	85
124	84	92	85
123	83	91	85
122	83	91	84
121	82	90	84
120	82	90	83
119	82	89	83
118	81	89	83
117	81	88	82

ตาราง 7 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ		
	ชาย	หญิง	รวมทั้งชายและหญิง
116	81	88	82
115	80	88	82
114	80	87	81
113	80	87	81
112	79	86	80
111	79	86	80
110	78	85	79
109	78	85	79
108	77	84	79
107	77	84	78
106	76	83	78
105	76	83	77
104	75	82	77
103	75	82	76
102	74	81	76
101	74	81	76
100	73	80	75
99	73	80	75
98	72	80	74
97	72	79	74
96	71	79	74
95	71	78	73

ตาราง 7 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ		
	ชาย	หญิง	รวมทั้งชายและหญิง
94	71	78	73
93	70	77	72
92	70	77	72
91	70	76	72
90	69	76	71
89	69	75	71
88	68	75	70
87	68	75	70
86	67	74	70
85	67	74	69
84	66	73	69
83	66	73	68
82	65	72	68
81	65	72	68
80	65	71	67
79	64	71	67
78	64	70	66
77	63	70	66
76	63	70	66
75	63	69	65
74	62	69	65
73	62	68	64

ตาราง 7 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ		
	ชาย	หญิง	รวมทั้งชายและหญิง
72	61	68	64
71	61	67	64
70	60	67	63
69	60	66	63
68	60	66	62
67	59	65	62
66	59	65	61
65	58	64	61
64	58	64	61
63	57	63	60
62	57	63	60
61	57	62	60
60	56	62	59
59	56	62	59
58	55	61	58
57	55	61	58
56	54	60	58
55	54	60	57
54	53	59	57
53	53	59	56
52	53	58	56
51	52	58	55

ตาราง 7 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ		
	ชาย	หญิง	รวมทั้งชายและหญิง
50	52	58	55
49	51	57	55
48	51	57	54
47	50	56	54
46	50	56	53
45	50	55	53
44	49	55	53
43	49	54	52
42	48	54	52
41	48	53	51
40	47	53	51
39	47	52	51
38	46	52	50
37	46	52	50
36	46	51	50
35	45	51	49
34	45	50	49
33	44	50	49
32	44	49	48
31	44	49	48
30	43	48	47
29	43	48	47

ตาราง 7 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนที่ปกติ		
	ชาย	หญิง	รวมทั้งชายและหญิง
28	42	47	46
27	42	47	46
26	41	46	45
25	41	46	45
24	40	45	45
23	40	45	44
22	40	44	44
21	39	44	43
20	39	44	43
19	38	43	42
18	38	43	42
17	38	42	42
16	37	42	41
15	37	41	41
14	36	41	40
13	36	41	40
12	35	40	40
11	35	40	39
10	34	39	39
9	34	39	39
8	34	38	38
7	33	38	38

ตาราง 7 (ต่อ)

คะแนนดิบ	คะแนนทึบปกติ		
	ชาย	หญิง	รวมทั้งชายและหญิง
6	33	37	37
5	32	37	37
4	32	36	36
3	31	36	36
2	31	35	36
1	30	35	35
$\bar{X}$	44.806	33.117	38.598
S	21.467	17.181	20.172
N	279	316	595

เกณฑ์การตัดสิน

เนื่องจากการตีความหมายของคะแนนเป็นแบบอิงกลุ่ม เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบจึงได้ใช้คะแนนมาตรฐานในรูปของคะแนนที่ปกติ ตัดสินผลการสอบดังนี้

การคิดคะแนนผลการสอบในแต่ละด้านเมื่อสามารถวัดได้ว่านักเรียนคนใด ได้คะแนนที่ปกติเท่าใดแล้ว ให้ตัดสินตามเกณฑ์ดังนี้

ตั้งแต่ T 65 และสูงกว่า แปลว่า มีอคติด้านนั้นสูงมาก

ตั้งแต่ T 55 - T 65 แปลว่า มีอคติด้านนั้นสูง

ตั้งแต่ T 45 - T 55 แปลว่า มีอคติด้านนั้นพอสมควร

เฉพาะ T 50 แปลว่า มีอคติด้านนั้นระดับปานกลางของกลุ่ม

ตั้งแต่ T 35 - T 45 แปลว่า มีอคติด้านนั้นต่ำ

ตั้งแต่ T 35 และต่ำกว่า แปลว่า มีอคติด้านนั้นต่ำมาก

ถ้าผู้สอบได้คะแนนตรงจุดแบ่งพอดี คือ T 35, T 45, T 55 และ T 65 ให้เลื่อนขึ้นไปอยู่ในกลุ่มสูงถัดไปเสมอ

แบบทดสอบเพื่อการวิจัย

คำชี้แจงในการตอบแบบทดสอบ

1. แบบทดสอบฉบับนี้มีทั้งหมด 4 ชุด ชุดละ 20 ข้อ รวม 80 ข้อ ใช้เวลาในการทำ 50 นาที
2. แบบทดสอบแต่ละข้อ จะกำหนดสถานการณ์มาให้ ให้นักเรียนอ่านเรื่องให้เข้าใจแล้วคิดว่า ถ้านักเรียนเป็นบุคคลในสถานการณ์นั้น นักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร โดยเลือกคำตอบที่กำหนดให้ คำตอบเหล่านี้ไม่มีคำตอบใด ถูก หรือผิดอย่างแท้จริง ดังนั้นเพื่อให้ผลการตอบของนักเรียนเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน พ่อแม่ ผู้ปกครองของนักเรียน และต่อนักเรียนเอง นักเรียนควรตอบด้วยความจริงใจมากที่สุด
3. ในแต่ละสถานการณ์ มีคำตอบอยู่ 3 คำตอบ ให้นักเรียนเลือกตอบเพียงคำตอบเดียวจากข้อ ก, ข หรือ ค ที่กำหนดให้ แล้วกากบาท (X) กับตัวอักษร ก, ข หรือ ค ที่นักเรียนเลือกในกระดาษคำตอบ

ตัวอย่าง

- (0) ฝรั่ง เป็นตำรวจ ได้ไปจับคนเล่นไฟในบ่อนแห่งหนึ่งและได้ตามจับคนเล่นไฟคนหนึ่งอย่างกระชั้นชิด จึงได้รู้ว่าคนที่ตนกำลังกวาดจับอยู่นั้นเป็นเพื่อนรักของตน เมื่อตอนเรียนหนังสือ ถ้าท่านเป็นฝรั่ง ท่านจะทำอย่างไร

- ก. ตามจับเพื่อมาปรับตามหน้าที่
- ข. แกล้งกวาดไม่ทัน แล้วปล่อยให้เพื่อนหนีไป
- ค. บอกว่าเราเป็นเพื่อนกัน ไม่ต้องหนีแล้ว

คำตอบ

- ก. ข. ค.

แบบทดสอบชุดที่ 1

1. สมบัติ ได้รับมอบหมายให้ควบคุมการเบิกจ่ายอุปกรณ์กีฬาของโรงเรียนในช่วงพักกลางวัน
 สุชาติได้มาขอเบิกตะกร้อไปเตะ ปรากฏว่ามีตะกร้อเหลืออยู่เพียงลูกเดียว ซึ่งตนตั้งใจจะ
 เก็บไว้ให้สมชาย เพื่อนของตนซึ่งได้บอกว่ากินข้าวอิ่มแล้วจะมาเบิก ถ้านักเรียนเป็นสมบัติ
 นักเรียนจะทำอย่างไร
 - ก. บอกว่าตะกร้อมีคนขอขยืมออกไปหมดแล้ว
 - ข. เนื่องจากสุชาติมาเบิกก่อน จึงให้ตะกร้อสุชาติไป
 - ค. บอกว่าตะกร้อเหลืออีกลูกเดียว แต่พังเกือบจะเล่นไม่ได้อยู่แล้ว ให้เบิกเครื่อง
 กีฬาอย่างอื่นไปเล่นแทน
2. สมชายเห็นนารีเพื่อนนักเรียนที่สนิทกันมาก กำลังแอบหนีหนังสือของห้องสมุดซึ่งมีความผิด
 มาก ถ้านักเรียนเป็นสมชาย นักเรียนจะทำอย่างไร
 - ก. กลัวเพื่อนจะถูกลงโทษจึงทำเป็นไม่เห็นเสีย
 - ข. เข้าไปเตือนเพื่อนและให้นำหนังสือที่หนีมาคืนดังเดิม
 - ค. แอบกระซิบให้บรรณารักษ์ทราบ เพราะเห็นว่าเพื่อนทำลายของส่วนรวม
3. พ่อของณรงค์ชอบคุยกับเพื่อนบ้านเสมอว่าลูกของตนเรียนเก่ง ซึ่งความจริงณรงคนั้นเรียน
 ไม่เก่ง วันหนึ่งณรงค์ไปเที่ยวกับพ่อ เมื่อพ่อของณรงค์พบเพื่อนก็คุยว่ารงค์ลูกของตนเรียน
 เก่งสอบได้เกรด 4 ทุกวิชา ถ้านักเรียนเป็นณรงค์ นักเรียนจะทำอย่างไร
 - ก. บอกว่าพ่อชมตนเองมากไปแล้ว
 - ข. ไม่รู้จะปฏิเสธอย่างไร จึงขี้มยอมรับ เพื่อไม่ให้พ่อเสียหน้า
 - ค. บอกว่าพ่อคงจำผิดแล้ว ความจริงตนได้เกรด 4 เพียงวิชาเดียว

4. จันทน์และเกศราเป็นเพื่อนรักกันวันหนึ่งจันทน์ทำแก้วบนโต๊ะครูแตก มีเกศราคนเดียวเท่านั้นที่รู้เรื่องนี้ จันทน์บอกเกศราว่า ถ้าครูรู้คงถูกลงโทษหรือไม่ก็ต้องซื้อแก้วมาชดใช้ครู ซึ่งตนไม่มีเงิน ถ้าครูได้ถามถึงเรื่องนี้ขึ้นมานักเรียนเป็นเกศราจะอย่างไร
 - ก. บอกว่าไม่ทราบ แก้วแตกก่อนที่ตนจะเข้ามา
 - ข. บอกไปตามความจริง ครูคงจะไม่ว่าอะไร
 - ค. สงสารเพื่อน กลัวเพื่อนจะถูกลงโทษ จึงยอมรับเสียเอง
5. ชาตริเป็นเพื่อนรักกันมากกับสุธี ในตอนเย็นวันหนึ่งหลังเลิกเรียนแล้ว ชาตริกับสุธีไปรดน้ำต้นไม้เห็นต้นไม้ของปรีชางามกว่าของตนกลัวว่าจะได้คะแนนมากกว่า ชาตริจึงแกล้งหักต้นไม้ของปรีชาทิ้ง รุ่งขึ้นปรีชาเห็นต้นไม้ของตนหัก จึงได้มาคุยกับสุธีว่าไม่รู้ใครทำต้นไม้ของตนหัก ถ้านักเรียนเป็นสุธี นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. บอกว่าตนสะดุดก้อนหินล้มทับต้นไม้ของปรีชาหัก
 - ข. เห็นว่าชาตริทำไม่ถูกต้องจึงบอกความจริงกับปรีชา
 - ค. ไม่อยากให้เพื่อนถูกตำหนิ จึงบอกว่าไม่รู้เหมือนกันว่าใครเป็นคนทำต้นไม้หัก
6. ปิยะพงษ์ เป็นนักกีฬาที่เก่งมาก และทำชื่อเสียงให้โรงเรียนอยู่เสมอซึ่งครูทุกคนต่างก็ชื่นชมกับความสามารถของปิยะพงษ์ การเป็นนักกีฬาของเขาทำให้เขาไม่มีเวลาดูหนังสือ เขาจึงทุจริตในการสอบเพื่อไม่ให้เขาสอบตก ถ้านักเรียนเป็นอาจารย์คุมสอบและเห็นปิยะพงษ์กำลังทุจริตในการสอบ นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. กล่าวเตือนนักเรียนทุกคนในห้องว่าอย่าทุจริต
 - ข. แจ้งอาจารย์ประจำวิชาว่าปิยะพงษ์ทุจริตในการสอบ
 - ค. ไม่อยากให้นักกีฬาของโรงเรียนสอบตก จึงแกล้งทำเป็นไม่เห็น
7. จิตรากลับบ้านพบว่าสุนัขตัวโปรดของตน กำลังกัดสุนัขของคนข้างบ้าน ซึ่งตัวเล็กกว่าอยู่ ถ้านักเรียนเป็นจิตรรา นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. ห้ามไม่ให้สุนัขทั้งสองกัดกัน
 - ข. ไล่ตีสุนัขของคนข้างบ้านให้กลับไป
 - ค. ปล่อยให้สุนัขของตนกัดสุนัขของคนข้างบ้านต่อไป

8. เพื่อนของมานพได้มาบอกมานพว่า ไผ่ทูลย์น้องชายซึ่งมานพรักและตามใจไปขโมยปากกาของแดงมา เมื่อมานพสอบถามไผ่ทูลย์ดู ไผ่ทูลย์ยอมรับว่าเป็นความจริง ถ้านักเรียนเป็นมานพ นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. บังคับให้ไผ่ทูลย์เอาปากกาไปคืนแดงโดยเร็ว
 - ข. ไปขอร้องแดงไม่ให้เอาเรื่อง แล้วตนจะซื้อปากกาให้ใหม่
 - ค. ให้ไผ่ทูลย์เอาปากกาไปคืนแดงแล้วขอร้องให้เพื่อนปิดเรื่องนี้เป็นความลับ
9. โอเป็นคนรักน้องมาก แต่น้องของเขามักจะหาเรื่องเดือดร้อนมาให้อยู่เสมอ วันหนึ่งน้องของเขาไม่พอใจนักเรียนโรงเรียนเดียวกัน ซึ่งตัวเล็กกว่า จึงตรงเข้าต่อยคำ โดยไม่รู้มาก่อนว่าคำเป็นนกมวย จึงสู้ไม่ได้ น้องของโอจึงเรียกให้โอช่วย ถ้านักเรียนเป็นโอ นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. เข้าช่วยน้องต่อยกับคำ
 - ข. ร้องไปบอกครูว่าคำต่อยน้องของตน
 - ค. ร้องบอกว่าครูมา ให้ทั้งสองเลิกต่อยกัน แล้วตักเตือนน้องไม่ให้ทำอย่างนี้
10. ในการสำรวจนักเรียนที่มาโรงเรียนในแต่ละวัน อาจารย์ที่ปรึกษาของสันติมักใช้วิธีให้นักเรียนเซ็นชื่อในกระดานซึ่งอาจารย์เตรียมมา สันติมีฐานะจำเป็นต้องขาดเรียน แต่ไม่อยากให้อาจารย์ลงว่าขาด จึงขอร้องให้สมหมายซึ่งเป็นเพื่อนที่สนิทกันเซ็นชื่อให้ด้วย เพราะอาจารย์ไม่ได้เช็คจำนวน นักเรียนกับรายชื่อที่ให้นักเรียนเซ็น ถ้านักเรียนเป็นสมหมาย นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. รับปากที่จะช่วยเพื่อน ตามที่เพื่อนขอร้อง
 - ข. กลัวครูจะจับได้จึงไม่เซ็นชื่อให้แต่บอกว่าวันนี้สันติป่วยไม่มาโรงเรียน
 - ค. เตือนสันติว่าไม่ควรทำอย่างนี้ ถ้าครูจับได้จะหมดความไว้วางใจนักเรียนทุกคนในห้อง

11. แดงรักและยกย่องพี่ชายมาก และมักจะคุยกับคนอื่น ๆ ว่าพี่ชายของตนเรียนเก่ง สอบได้เกรด 4 เกือบทุกวิชา ทั้งที่ความจริงแล้วพี่ชายของแดงสอบได้เกรด 4 เพียงวิชาเดียว ถ้านักเรียนเป็นแดง นักเรียนจะทำอย่างแดงหรือไม่
- ก. ทำ เพื่อให้พี่ชายเห็นว่าตนรักและยกย่องพี่มาก
 - ข. ทำ เพราะต้องการให้คนอื่นเห็นว่าพี่ชายของตนเรียนเก่ง
 - ค. ไม่ทำ เพราะการกระทำอย่างนั้นเป็นการโกหก
12. สายสมรชอบไปช่วยแม่ค้าขายอาหาร ต่อมาสุตาเพื่อนรักของสายสมรและเป็นคนกินจุได้มาซื้อข้าว ถ้านักเรียนเป็นสายสมร นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. ตักให้ตามราคาเหมือนกับคนอื่น
 - ข. เห็นว่าสุตากินจุ จึงแถมให้อีกนิดหนึ่ง
 - ค. เห็นว่าเป็นเพื่อนกันจึงตักให้มากกว่าคนอื่นนิดหนึ่ง
13. วันนี้ครูปล่อยให้ นักเรียนพักกลางวันช้า จึงมีคนเข้าแถวซื้ออาหารเป็นแถวยาวมากปรีชาเห็นสุริเพื่อนของตนกำลังเข้าแถวซื้ออาหารอยู่เป็นคนแรก ๆ จึงคิดว่าถ้าตนไปเข้าแถวซื้ออาหารอาจหมดเสียก่อน จึงเอาเงินไปฝากให้สุริซื้อให้ ถ้านักเรียนเป็นสุริ นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. ไม่รู้จะปฏิเสธเพื่อนอย่างไร จึงต้องรับฝากที่จะซื้ออาหารให้
 - ข. ถึงแม้จะมีนักเรียนอีกหลายคนไม่พอใจ แต่ก็ยินดีจะช่วยเหลือด้วยความเต็มใจ
 - ค. ปฏิเสธที่จะซื้ออาหารให้เพราะเห็นว่าการทำอย่างนี้เป็นการเอาเปรียบคนอื่น
14. ครูฉนพรเป็นครูสอนคณิตศาสตร์ซึ่งสอนลูกชายของตนด้วย ลูกชายได้ขอร้องให้เขาบอกข้อสอบที่จะสอบปลายภาคให้บ้าง โดยอ้างว่าถ้าตนทำไม่ได้และสอบตกจะเสียชื่อมาถึงผู้เป็นพ่อ ถ้านักเรียนเป็นครูฉนพร นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. แนะนำข้อสอบบ้างเล็กน้อย
 - ข. กลัวจะเสียหน้า จึงนำข้อสอบบางข้อมาให้ลองทำดู
 - ค. บอกให้ไปดูเรื่องที่สอนมาทั้งหมด ถ้ามีอะไรไม่เข้าใจให้มาถาม

15. สมชายเป็นเพื่อนรักกับสมหมาย แต่สมหมายชอบหนีเรียนไปเที่ยว วันหนึ่งสมหมายบอกว่าวันนี้ตนจะไปเที่ยวไม่ไปโรงเรียน และชวนสมชายไปเที่ยวด้วย แต่สมชายปฏิเสธไม่ไปด้วย เมื่อสมชายมาโรงเรียนอาจารย์ที่ปรึกษาได้ถามถึงสมหมาย ถ้านักเรียนเป็นสมชายนักเรียนจะอย่างไร
- ก. ไม่อยากให้เป็นเพื่อนถูกทำโทษจึงบอกว่าไม่รู้
 - ข. ไม่อยากให้เป็นเพื่อนทำผิดวินัย จึงบอกความจริงกับครู
 - ค. กล่าวว่าถ้าเพื่อนขาดมากเดี๋ยว จะไม่มีสิทธิ์สอบจึงบอกว่าสมหมายป่วย
16. สราวุธ มีหน้าที่รายงานความประพฤติของนักเรียนที่กระทำความผิดสราวุธ พบว่าในกลุ่มนักเรียนที่หนีโรงเรียนไปเล่นการพนันนั้น มีเพื่อนสนิทของตนอยู่ด้วยคนหนึ่ง ถ้านักเรียนเป็นสราวุธ นักเรียนจะอย่างไร
- ก. รายงานครูไปตามความเป็นจริง
 - ข. เข้าไปตักเตือนเพื่อนถ้าเพื่อนไม่เชื่อก็จะรายงานครู
 - ค. เพื่อไม่ให้เพื่อนต้องถูกลงโทษด้วย จึงปิดเรื่องนี้เป็นความลับ
17. อี๊ดเอาข้าวมากินที่โรงเรียน อ้อยทำเวรในตอนเช้าระหว่างที่กำลังจัดโต๊ะให้เรียนร่อยอยู่นั้น ลูกแกของอี๊ดตกลงมาแตก แกงหมกหมดทั้งถุง อ้อยกลัวอี๊ดจะตำหนิให้ขายหน้าเพื่อน ๆ จึงขอร้องทีม เพื่อนที่สนิทกันซึ่งเห็นอ้อยทำแกงหมกเพียงคนเดียว ไม่ให้บอกเรื่องนี้กับใคร ๆ ถ้านักเรียนเป็นทีม นักเรียนจะอย่างไร
- ก. ถ้ามีคนมาถามจะปฏิเสธว่าไม่รู้ไม่เห็น
 - ข. ไม่อยากเห็นเพื่อนโดนตำ จึงทำตามทีมเพื่อนขอร้อง
 - ค. บอกให้อ้อยบอกความจริงกับอี๊ด อี๊ดคงจะไม่ว่าอะไร

18. จอยเป็นน้องชายต้อย จอยเป็นคนก้าวร้าวและเกเร แต่ถึงอย่างไรต้อยก็รักน้องคนนี่มาก เพราะเป็นน้องคนสุดท้อง วันหนึ่งต้อยได้รับการบอกกล่าวจากคนข้างบ้านว่า จอยไปเกเร ลูกเขา เมื่อต้อยถามจอย จอยก็รับว่าเป็นความจริง ถ้านักเรียนเป็นต้อย นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. ลงโทษน้องตามความผิด
 - ข. เพื่อตัดปัญหา จึงไม่ให้จอยไปเล่นบ้านอื่นอีก
 - ค. ต่อกับคนข้างบ้าน ว่าเป็นเรื่องของเด็ก ๆ ไม่ควรไปเกี่ยวข้อด้วย
19. มะลิเป็นน้องของมาลี มาลีรักน้องคนนี่มากได้มาเล่าให้มาลีฟังว่า เธอไม่พอใจจรรยาที่จรรยาซื้อปากกาใหม่ เทียนนำมาอวดเพื่อน ๆ เมื่อจรรยาเจอเธอจึงขโมยปากกาของจรรยามาแล้วนำมาให้มาลีดู ถ้านักเรียนเป็นมาลี นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. ปกปิดเรื่องนี้เป็นความลับ แล้วเตือนน้องไม่ให้ทำอย่างนี้อีก
 - ข. เตือนน้องว่าทำอย่างนี้ไม่ถูก ให้นำปากกาของจรรยาไปคืน
 - ค. ไปบอกจรรยาว่า มะลิน้องของตนเก็บปากกาของจรรยาได้
20. นิเชษฐ์เป็นสายลับให้อาจารย์ คอยรายงานนักเรียนที่สูบบุหรี่ วันหนึ่งเขาพบนักเรียนกลุ่มหนึ่งกำลังสูบบุหรี่ และในจำนวนนั้นมีรุ่นน้องซึ่งสนิทสนมกันมากอยู่ในกลุ่มด้วย ถ้านักเรียนเป็นนิเชษฐ์ นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. จดรายชื่อนักเรียนทุกคนที่สูบบุหรี่ให้อาจารย์ทราบตามหน้าที่
 - ข. ไม่จดรายชื่อนักเรียนคนนี้ แต่จดรายชื่อนักเรียนคนอื่น ๆ ที่สูบบุหรี่กัน
 - ค. เข้าไปเตือนเฉพาะรุ่นน้องให้เลิกสูบบุหรี่แล้วจดรายชื่อนักเรียนคนอื่น ๆ ที่สูบบุหรี่

แบบทดสอบชุดที่ 2

1. ปรีชา และ ชาทรี มีความเห็นไม่ค่อยจะตรงกัน ต่างฝ่ายต่างก็ไม่ชอบหน้ากันทุกวันจันทร์ ปรีชามีหน้าที่ควบคุมการเบิกจ่ายอุปกรณ์กีฬาของโรงเรียนในช่วงพักกลางวัน ชาทรี ต้องการเบิกฟุตบอลไปเตะกับเพื่อนซึ่งฟุตบอลยังมีเหลืออยู่ ถ้านักเรียนเป็นปรีชามีสิทธิที่จะให้หรือไม่ให้ใครเบิกอุปกรณ์กีฬาของโรงเรียนนักเรียนจะทําอย่างไร
 - ก. ให้ชาตรีเบิกฟุตบอลไปเล่นตามที่ต้องการ
 - ข. ไม่ให้เบิกให้ไปเล่นกับคนที่เบิกไปเล่นอยู่ก่อนแล้ว
 - ค. บอกให้ชาตรีรอคนที่ยืมไปเล่นอยู่ก่อนมาส่งแล้วจะให้ยืมต่อ

2. ในการสอบเก็บคะแนนย่อย ๆ ซึ่งเป็นข้อสอบปรนัย ครูได้ให้นักเรียนแลกเปลี่ยนกันตรวจสอบจนได้ตรวจกระดาษคำตอบของสุชาติ ซึ่งไม่ถูกต้อง ถ้านักเรียนเป็นสุจน์ นักเรียนจะทําอย่างไร
 - ก. ตรวจโดยละเอียด เพื่อให้ไม่ผิดพลาด
 - ข. แกล้งตรวจผิด ให้คะแนนน้อยลง
 - ค. แอบแก้กระดาษคำตอบของสุชาติให้ผิดมากขึ้น

3. สันติไปรดน้ำต้นไม้ พบว่าบัวรดน้ำต้นไม้ถูกยืมออกไปหมดแล้ว จึงเดินไปดูที่แปลงต้นไม้เห็นวินัยซึ่งเคยมีเรื่องบาดหมางกับตน รดน้ำเสร็จแล้วกำลังจะนำบัวรดน้ำไปเก็บ สันติจึงขอยืมบัวรดน้ำจากวินัย ในขณะนั้นบรรจบก็เข้ามายืมบัวรดน้ำจากวินัยเช่นเดียวกัน ถ้านักเรียนเป็นวินัยนักเรียนจะทําอย่างไร
 - ก. ให้บัวรดน้ำแก่สันติ เพราะขอยืมก่อน
 - ข. ให้บัวรดน้ำแก่บรรจบ เป็นการแก้แค้นสันติ
 - ค. บอกสันติและบรรจบให้ตกลงกันเองว่าใครจะเอาบัวรดน้ำไปใช้ก่อน

4. สุวิทย์ชอบหาเรื่องกลั่นแกล้งอาานนที่อยู่เสมอ แต่อานนที่ไม่รู้จะทำอย่างไรกับสุวิทย์ วันหนึ่งอาานนที่ได้รับมอบหมายจากครูให้เป็นคนแบ่งงานกันทำ ถ้านักเรียนเป็นอาานนที่ นักเรียนจะทำอย่างไร
 - ก. แบ่งงานให้ทุกคนทำเท่า ๆ กัน
 - ข. ให้สุวิทย์ทำงานชิ้นนี้เพียงคนเดียว
 - ค. ให้งานสุวิทย์ทำให้มากกว่าคนอื่นเพื่อเป็นการแก้แค้น
5. จิตราภรณ์ไม่ชอบนิลุบลเป็นการส่วนตัว โดยที่นิลุบลไม่ทราบเลย เมื่อเรียนจบชั้น ม.3 ทั้งสองได้ไปสอบเข้าเรียนต่อในโรงเรียนมีชื่อแห่งหนึ่ง เนื่องจากจิตราภรณ์อยู่ใกล้ที่ประกาศผลการสอบ นิลุบลจึงฝากให้จิตราภรณ์ดูผลการสอบให้ ปรากฏว่านิลุบลสอบได้ แต่จิตราภรณ์สอบได้ที่สำรองอันดับ 1 ซึ่ง ถ้ามีผู้สละสิทธิ์จึงจะมีสิทธิ์ได้เรียน ถ้านักเรียนเป็นจิตราภรณ์ นักเรียนจะทำอย่างไร
 - ก. เขียนจดหมายไปบอก และแสดงความยินดีกับนิลุบลที่สอบได้
 - ข. เนื่องจากโรงเรียนดี ๆ อย่างนี้หายาก จึงเขียนจดหมายไปบอกนิลุบลว่าสอบไม่ได้เพื่อจะได้เข้าเรียน
 - ค. แกล้งทำเป็นลืมส่งข่าว ถ้านิลุบลไม่มาดูผลการสอบด้วยตนเองแล้ว จิตราภรณ์จะได้เข้าเรียนต่อ
6. ชัดได้รับมอบหมายจากครู ให้รายงานความประพฤติของนักเรียนในห้อง ชัดจึงถือโอกาสรายงาน ความผิด เฉพาะคนที่ตนไม่ชอบ ส่วนเพื่อนสนิทและคนอื่นจะทำความผิดอย่างไร ชัดก็ไม่สนใจ ถ้านักเรียนเป็นชัด นักเรียนจะทำอย่างไร
 - ก. รายงานทุกคนที่ทำความผิดไม่เลือกว่าจะเป็นใคร
 - ข. รายงานเฉพาะคนที่เราไม่ชอบหน้าเป็นการแก้แค้น
 - ค. รายงานเฉพาะคนที่ไม่เชื่อฟังวันหลังจะได้ไม่กล้า

7. วิรัชได้รับเลือกให้เป็นหัวหน้ากลุ่มทำรายงานส่งครู วิรัชจึงพยายามคิดกันไม่ให้วิรัช เพื่อนที่ตนไม่ชอบเข้ากลุ่มด้วย ถ้านักเรียนเป็นวิรัช นักเรียนจะทำอย่างนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด
- ก. ทำ เพราะเป็นการแสดงอย่างหนึ่งให้ทุกคนเห็นว่าวิรัชเป็นคนไม่ดี
 - ข. ทำ เพราะคงทำงานด้วยกันอย่างไม่สบายใจทั้งสองฝ่าย
 - ค. ไม่ทำ เพราะถือว่างานก็ส่วนงาน ส่วนเรื่องส่วนตัวเอาไว้ทีหลัง
8. วิชาญไม่ชอบจินตนาเป็นการส่วนตัว เมื่อจินตนาสมัครเป็นประธานนักเรียนมีเพื่อนมาถามวิชาญว่าจินตนาเป็นคนอย่างไร เนื่องจากวิชาญเคยเป็นเพื่อนสนิทกับจินตนา ถ้านักเรียนเป็นวิชาญ นักเรียน จะทำอย่างไร
- ก. จินตนาไม่เหมาะสมที่จะเป็นประธานนักเรียน
 - ข. ดูเอาเองก็แล้วกัน อย่าให้ตนเข้าไปเกี่ยวข้องกับด้วยเลย
 - ค. จินตนาเป็นคนเห็นแก่ตัว ใจแคบ ไม่น่าจะสนับสนุนให้เป็นประธานนักเรียน
9. ดนัย และวิจิตไม่ถูกกัน ต่อมาสุชาติได้ไปหาเรื่องทะเลาะกับวิจิต โดยมีदनัยเป็นคนหนึ่งที่รู้เห็นเหตุการณ์ทั้งหมด ครูปกครองจึงให้दनัยเล่าเรื่องที่เกิดขึ้นให้ฟัง ถ้านักเรียนเป็นदनัย นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. เล่าความจริงที่เกิดขึ้นให้ครูปกครองฟัง
 - ข. ไม่อยากมีเรื่องกับสุชาติอีกคนหนึ่งจึงกล่าวหาว่าวิจิตเป็นคนผิด
 - ค. ปฏิเสธว่าจำไม่ค่อยได้ให้ไปถามสุชาติซึ่งอยู่ในเหตุการณ์ด้วยเหมือนกัน
10. สมองและยอดชายอยู่บ้านใกล้กัน และเรียนห้องเดียวกัน ทั้งสองคนไม่ถูกกัน โดยมีเรื่องบาดหมางกันอยู่เรื่อย ๆ ต่อมาสมองป่วยไม่มาโรงเรียน 4 วันติดต่อกัน ยอดชายก็รู้เรื่องนี้ดี ครูปรึกษาได้ถามขึ้นในห้องเรียนว่าใครทราบว่างสมองเป็นอะไรหรือไม่ ทำไมไม่มาโรงเรียน ถ้านักเรียนเป็นยอดชายนักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. บอกไปตามความจริงว่างสมองป่วย
 - ข. ทำเฉยเสียเพราะไม่อยากยุ่งกับสมอง
 - ค. พยายามทำนองว่างสมองไม่ได้เป็นอะไร ยังเห็นเดินอยู่

11. สมหญิงเป็นเพื่อนร่วมรุ่นที่นิศาไม่ค่อยชอบนัก เนื่องจากสมหญิงมีทุกสิ่งทุกอย่างที่ดีกว่านิศา ไม่ว่าจะเป็นฐานะ การเรียน หรือแม้แต่ความสวยงาม ทำให้นิศาแอบอิจฉาน้อยๆ วันหนึ่ง สมหญิงถูกนักเรียนชายต่างโรงเรียนซึ่งรู้จักกับนิศา หนัดจาแขวะ และกั้วร้าวอย่างหยาบคาย ถ้านักเรียนเป็นนิศานักเรียนจะอย่างไร
- ก. รีบเดินหนีไปโดยเร็ว
 - ข. เข้าไปขอร้องเพื่อนไม่ให้หนัดจาหยาบคายกับผู้หญิง
 - ค. ปลอ่ยให้สมหญิงโดนแขวะจนพอใจ จึงเข้าไปขอร้องไม่ให้เพื่อนหนัดจาหยาบคาย
12. วิชาญและสามารถเป็นคนเรียนเก่ง สอบได้เกรด 4 เกือบทุกวิชาทั้งสองคน แต่ฉลาดไม่ค่อยชอบสามารถเนื่องจากเคยถามคำถามคณิตศาสตร์ในห้องสอบแล้วสามารถไม่ยอมบอก ต่อมานักเรียนห้องอื่นทราบว่าเป็นคนเรียนเก่ง ได้ถามฉลาดว่าสามารถเป็นคนอย่างไร ถ้านักเรียนเป็นฉลาด นักเรียนจะอย่างไร
- ก. สามารถเป็นคนไม่ดี มีนิสัยเห็นแก่ตัว
 - ข. สามารถเป็นคนดี ตรงไปตรงมา และเรียนเก่ง
 - ค. สามารถเป็นคนเก่ง แต่ไม่เคยให้ความช่วยเหลือเพื่อนเลย
13. ทวีและสุชาติ มักมีเรื่องขัดแย้งกันอยู่เสมอในการทำงานต่อมาก็ได้เป็นหัวหน้าห้องสุชาติ จึงไม่ค่อยชอบหน้าทวีมากยิ่งขึ้น เมื่อครูมอบหมายงานให้มาช่วยกันทำ ทวีจึงมอบหมายงานให้สุชาติช่วยทำบ้าง ถ้านักเรียนเป็นสุชาติ นักเรียนจะอย่างไร
- ก. ช่วยเหลือทวีเท่าที่จะช่วยได้
 - ข. ไม่ยอมทำบอกให้ไปขอร้องคนอื่นให้ช่วยทำ
 - ค. บอกว่าจะช่วยทำ แต่ไม่ทำปลอ่ยให้งานไม่เสร็จ

14. ปุ้ย และจอยอยู่บ้านใกล้กัน แต่ปุ้ยไม่ค่อยชอบจอย เมื่อจอยไม่สบายไปโรงเรียนไม่ได้ ปุ้ยบอกครูว่าจอยหยุดเรียนไปเที่ยว ต่อมาจอยป่วยบ้าง จึงขาดเรียนไปหลายวัน ปุ้ยทราบ ว่าจอยป่วย ครูที่ปรึกษาเห็นว่าบ้านของปุ้ยและจอยอยู่ใกล้กัน จึงถามปุ้ยว่าจอยไปไหน ถ้า นักเรียนเป็นปุ้ย จะตอบว่าอย่างไร
- บอกว่าไม่ทราบ ให้ครูเข้าใจว่าจอยหนีเรียน
 - บอกว่าปุ้ยไม่ได้เป็นอะไร คงหนีเรียนไปเที่ยว
 - บอกว่าปุ้ยไม่สบาย มาโรงเรียนไม่ได้
15. ประสานเป็นหัวหน้าห้อง สราวุธเป็นคนหนึ่งที่ไม่เลือกประสานเป็นหัวหน้าห้องทั้งสองคนไม่ ถูกกัน ต่อมาสราวุธมีเรื่องเดือดร้อน จึงมาขอให้ประสานช่วยในฐานะหัวหน้าห้อง ถ้า นักเรียนเป็นประสาน นักเรียนจะทำอย่างไร
- ช่วยเหลือไปเท่าที่ทำได้
 - รับปากว่าจะช่วยแล้วก็ปล่อยไว้เฉย ๆ
 - บอกให้สราวุธไปขอความช่วยเหลือจากสมบัติซึ่งสราวุธเลือกให้เป็นหัวหน้าห้อง แต่ไม่ได้
16. สุนิสาเป็นคนเรียนเก่ง เวลาเพื่อนตอบคำถามครูไม่ได้ สุนิสามีทีท่าว่าอะไรคำถามง่าย ๆ แค่นี้ก็ตอบไม่ได้เสียชื่อนักเรียนห้องเดียวกันหมด สมชายเป็นคนหนึ่งที่ไม่ค่อยพอใจการกระทำของสุนิสา วันหนึ่งขณะที่สุนิสากำลังขึ้นรถจะกลับบ้าน ได้มีนักเรียนต่างโรงเรียนกลุ่ม หนึ่งซึ่งรู้จักกับสมชายดีก็ได้เข้ามาพูดคุยด้วย แต่สุนิสาไม่พูดด้วยจึงโกรธ พุดจาหยาบคาย กับสุนิสาย่างรุนแรง สมชายซึ่งกลับรถคันเดียวกับสุนิสาเห็นเรื่องนี้โดยตลอด ถ้านักเรียน เป็นสมชาย นักเรียนจะทำอย่างไร
- สมน้ำหน้าสุนิสา โดนว่าเสียบ้างจะได้รู้สึก
 - ทำเป็นไม่รู้ไม่ชี้ ปล่อยให้สุนิสามีเรื่องกับนักเรียนกลุ่มนี้
 - เห็นว่าสุนิสาเรียนอยู่ห้องเดียวกัน จึงเข้าไปขอร้องนักเรียนที่ตนรู้จัก ไม่ให้พูดจาก้าวร้าวกับสุนิสา

17. อานนท์และนริศไม่ถูกกัน นริศจึงมีกกล่าวหาอานนท์ว่าชายของแพงกว่าร้านอื่น อานนท์รู้สึก
ว่านริศไม่ชอบตน วันหนึ่งนริศหาซื้อของร้านอื่นไม่ได้ จึงมาซื้อที่ร้านอานนท์ ถ้านักเรียน
เป็นอานนท์ นักเรียนจะอย่างไร
- ก. ไม่อยากขายให้จึงบอกว่าไม่มี
 - ข. ขายของไปตามปกติ ไม่สนใจว่านริศจะเคยกล่าวหาตนอย่างไร
 - ค. ขายของให้แพงกว่าปกติ เป็นการแก้แค้นที่ชอบกล่าวหาตนว่าชายของแพง
18. สมเกียรติและเฉลิมชัยมีเรื่องบาดหมางกันในหน้าที่การงานมาโดยตลอด ต่อมาเฉลิมชัยมี
โอกาสได้เลื่อนตำแหน่งเป็นหัวหน้า ถ้านักเรียนเป็นเฉลิมชัย นักเรียนจะอย่างไร
- ก. ทำงานตามหน้าที่ไม่ก้าวก่ายซึ่งกันและกัน
 - ข. พยายามบีบบังคับให้สมเกียรติลาออกไป
 - ค. ย้ายสมเกียรติไปทำงานที่ไม่ถนัด จะได้ไม่มีผลงาน
19. ในระหว่างเดินทางไปสมัครงาน อำนวยได้พบชายคนหนึ่งที่มีท่าทางกระตือรือร้นคล้ายผู้
หญิงจึงพูดจาเลียดสี ล้อเลียน ภายหลังจึงได้ทราบว่าคือ สมชายซึ่งเป็นคนสมภาษณ์อำนวย
เข้าทำงาน ถ้านักเรียนเป็นสมชาย นักเรียนจะอย่างไร
- ก. แกล้งถามในสิ่งที่คิดว่าอำนวยจะตอบไม่ได้
 - ข. ถือโอกาสต่อว่าและข่มขู่อำนวยเป็นการแก้แค้นคืน
 - ค. ไม่สนใจเรื่องที่เกิดขึ้นในระหว่างเดินทางไปทำงาน สัมภาษณ์ไปตามปกติ
20. อินทราเป็นคนขยัน ชอบช่วยเหลือเพื่อน ๆ ถ้ามีอะไรที่เธอสามารถช่วยได้แล้ว เธอจะ
ช่วยทุกคนด้วยความเต็มใจ แต่มาวันซึ่งไม่ค่อยชอบอินทรา กลับเห็นว่าอินทราต้องการทำ
ความดีเพื่อเอาหน้า ถ้ามาลียกล่าวว่าชมอินทราต่อหน้ามานี้ ถ้านักเรียนเป็นมานี้ นักเรียนจะ
อย่างไร
- ก. ไม่เห็นด้วย แต่ก็ไม่แสดงออกใด ๆ
 - ข. บอกกับมาลียว่า อินทราทำดีเพื่อเอาหน้ามากกว่า
 - ค. ถึงแม้จะไม่ชอบหน้าอินทรา แต่ก็ยอมรับว่าอินทราเป็นคนโอบอ้อมอารี

แบบทดสอบชุดที่ 3

1. วิระพูดกับสฐิว่า สงสัยแดงจะเป็นคนลักของเพื่อนในห้อง เพราะก่อนหน้านี้แดงจะย้ายมาอยู่ห้องนี้ของในห้องไม่เคยหาย ถ้านักเรียนเป็นสฐิ นักเรียนมีความคิดเห็นในเรื่องนี้อย่างไร
 - ก. เห็นจริงกับวิระด้วย
 - ข. บอกเพื่อนให้คอยจับตาดูแดง เพราะเชื่อว่าแดงเป็นคนลักของในห้อง
 - ค. ยังไม่มีหลักฐานอะไรที่แสดงว่าแดงเป็นคนลักของในห้อง
จึงเตือนเพื่อนไม่ให้รักปรานแดง
2. ในชั่วโมงเรียน ชุมพลมักตอบคำถามของครูไม่ค่อยได้ แต่ปรากฏว่าในการสอบที่ผ่านมา ชุมพลสอบได้คะแนนสูงเป็นอันดับ 2 ของห้อง ทุกคนต่างแปลกใจไปตาม ๆ กัน ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนในห้องเดียว กับกับชุมพล นักเรียนคิดอย่างไรต่อชุมพล
 - ก. ชุมพลคงจะแอบลอกคำตอบเพื่อนแน่นอน
 - ข. ชุมพลคงขยันเรียนมากขึ้น จึงสอบได้คะแนนดี
 - ค. ไม่เชื่อว่าชุมพลจะทำได้คะแนนสูงถึงขนาดนี้ ครูอาจบอกคะแนนผิดก็ได้
3. ต่อยทำเวรเย็นคนเดียว หลังโรงเรียนเลิก วันรุ่งขึ้นแดงพบว่าปากกาที่ลืมไว้ใต้โต๊ะเมื่อเย็นวานได้หายไป ถ้านักเรียนเป็นแดง นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. เชื่อว่าต่อยต้องเป็นคนหยิบเอาปากกาของตนไปอย่างแน่นอน
 - ข. บอกให้ครูทราบว่าคุณสงสัย ว่าต่อยเป็นคนเอาปากกาไป
 - ค. ไปสอบถามต่อยว่า หยิบปากกาที่ตนลืมไว้ใต้โต๊ะหรือเปล่า
4. ปากกาของแดงหายไป แดงสงสัยว่าดำจะเป็นคนขโมยไปจึงไปบอกกับหัวหน้าห้องว่าตนสงสัยว่าดำจะขโมยปากกาของตนไป ถ้านักเรียนเป็นหัวหน้าห้องนักเรียนจะอย่างไร
 - ก. เรียกดำมาสอบถามดู
 - ข. บอกให้ดำนำปากกาของแดงมาคืน
 - ค. คಾದคั้นให้ดำยอมรับว่าขโมยปากกาไป

5. เพื่อน ๆ ของรายมีมักจะกล่าวหาว่าพ่อของรายทุจริตอยู่บ่อย ๆ รายปฏิเสธเรื่องนี้ต่อทุกคน ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนของราย นักเรียนจะเชื่อเรื่องที่รายพูดหรือไม่
- ก. ไม่เชื่อ เพราะเงินเดือนขนาดนี้รับราชการอีก 10 ปี ก็ไม่รวย
 - ข. ไม่เชื่อ เพราะอย่างไรเสียรายก็ต้องออกรับแทนพ่ออยู่แล้ว
 - ค. เชื่อว่ารายพูดความจริง เพราะไม่มีพยานหลักฐานที่จะแสดงว่าพ่อของรายทุจริต
6. สุนเป็นนักเรียนที่ย้ายเข้ามาใหม่ ได้รับการบอกเล่าจากปรีชาว่า นทิมนิสัยไม่ดีเอาเปรียบเพื่อน ไม่มีใครคบด้วย ถ้านักเรียนเป็นสุน นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. เลิกยุ่งเกี่ยวกับนทิม
 - ข. เชื้อปรีชาเพราะปรีชาเป็นคนที่น่าเชื่อถือมากกว่า
 - ค. ทำตัวตามปกติ และคอยดูว่านทิมเป็นดังที่ปรีชาบอกหรือไม่
7. เกษราไม่ทราบเลยว่าพ่อของสมหวังเคยเป็นผู้ร้ายฆ่าคนตาย ต่อมาวันหนึ่งเธอก็ทราบความจริงเรื่องนี้โดยบังเอิญ ถ้านักเรียนเป็นเกษราเมื่อรู้ว่ามีเพื่อนเป็นลูกผู้ร้ายฆ่าคน จะทำอย่างไร
- ก. บอกให้เพื่อน ๆ รู้จะได้ระวังตัวไว้บ้าง
 - ข. กลัวจะเสื่อมเสียมาถึงตนเอง จึงเลิกติดต่อกับเพื่อนคนนี้
 - ค. เห็นว่าสมหวังเป็นคนดี และพ่อของเธอก็กลับตัวเป็นคนดีแล้ว จึงทำตนเหมือนกับที่ยังไม่ทราบเรื่องนี้
8. โอนั่งอยู่กับอืด อืดกำลังจะกินขนมที่แม่แบ่งให้ พอดีแม่ก็เรียกอืดไปทำงานเมื่ออืดกลับมา พบว่าขนมของตนหายไป ถ้านักเรียนเป็นอืด นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. ต่อบว่าโ ที่กินขนมของตนหมด
 - ข. ถามโว่า ใครเอาขนมของตนไปกิน
 - ค. ตรงเข้าไปติโ ที่เอาขนมของตนไปกิน

9. เพื่อนของหอมหลายคนติดกินเนอร์ หอมเองก็ดูเหมือนคนติดกินเนอร์ ตุ่มซึ่งเป็นนักเรียนเรียนดี และรังเกียจท่าทางของหอม มักจะพูดกับใคร ๆ รวมทั้งสุขุมด้วยว่าหอมติดกินเนอร์ อย่าไปยุ่งเกี่ยวกับ หอมเป็นสุขุมนักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. ไม่ค่อยแน่ใจจึงไม่ออกความคิดเห็นใด ๆ
 - ข. เห็นด้วยกับตุ้ม เพราะท่าทางของหอมเหมือนคนติดกินเนอร์จริง ๆ
 - ค. กล่าวเตือนตุ้มว่า รู้ได้อย่างไรว่าตุ้มติดกินเนอร์เคยเห็นหรือป่าว ถ้าไม่เคยเห็นก็อย่ากล่าวหาเพื่อนแบบนี้
10. อ้อยถูกกล่าวหาว่าขโมยเงินของอีดไป เมื่อครูปกครองเรียกอ้อยมาสอบถามอ้อยไม่ยอมพูดเอาแต่ร้องไห้อย่างเดียว ถ้านักเรียนเป็นครูปกครองนักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. ให้อ้อยเอาเงินไปคืนอีด
 - ข. ลงโทษอ้อย เพราะเมื่ออ้อยไม่พูดก็แสดงว่าอ้อยยอมรับว่าขโมยเงินเพื่อนจริง
 - ค. ให้อ้อยไปเรียนก่อน แล้วให้มาเล่าความจริงที่เกิดขึ้นในตอนเย็นหลังจากเลิกเรียนแล้ว
11. สายสมรชอบตั้งวงนิทานเพื่อน ถ้าเห็นเพื่อนผัดสังเกตุแล้วละก็ จะพากันวิภาควิจารณ์เพื่อนกันไปต่าง ๆ นา ๆ วันหนึ่งสายสมรเห็นศรีสุตากินของเปรี้ยวอย่างอร่อยจึงพูดกับเพื่อน ๆ รวมทั้งวาฬว่าศรีสุตาทำจะแน่ท้องคูชิ ไม่เช็ดฟันเลย ถ้านักเรียนเป็นวาฬได้ยื่นสายสมรว่าศรีสุตาอย่างนี้ จะทำอย่างไร
- ก. เห็นด้วยกับสายสมร เพราะศรีสุตาเป็นอย่างนี้จริง ๆ
 - ข. เตือนสายสมรว่าไม่ควรจะพูดอย่างนี้จะทำให้เพื่อนเสียหาย
 - ค. นำไปสอบถามกับเพื่อนที่สนิทว่า เห็นศรีสุตาผัดสังเกตุไปหรือป่าว

12. วิชิตเป็นลูกชายเจ้าของร้านขายเครื่องไฟฟ้า วันหนึ่งมีชายคนหนึ่งแต่งตัวด้วยเสื้อผ้าเก่า ๆ ดูเหมือนขอทาน เดินเข้ามาขอซื้อโทรทัศน์และบอกว่าจะซื้อโทรทัศน์ ถ้านักเรียนเป็นวิชิต นักเรียนจะอย่างไร
- ก. บอกว่าไม่มีให้ไปดูร้านอื่น
 - ข. นำโทรทัศน์ออกมาให้ดูตามปกติ
 - ค. ไม่เชื่อว่า ชายคนนี้มีเงินซื้อโทรทัศน์ จึงไม่สนใจที่จะขายให้
13. ปรีชาไปเที่ยวงานสงกรานต์ เห็นวิไลไปเที่ยวกับชายหนุ่มคนหนึ่งอย่างสนิทสนมกันสองต่อสอง จึงนำไปเล่าให้ชาติรู้ฟัง และพูดวิจารณ์วิไลอีกมากมาย ถ้านักเรียนเป็นชาติรี นักเรียนจะอย่างไร
- ก. พูดกับปรีชาว่า วิไลคงไปเที่ยวกับแฟนเธอ
 - ข. ไม่ออกความคิดเห็นด้วย เพราะไม่ได้เห็นด้วยตนเอง
 - ค. พูดกับปรีชาว่า วิไลเห็นท่าทางเรียบร้อย แท้จริงแล้วกำลังน่านุเคราะห์เหมือนกัน
14. สิดากับสมหญิงสงสัยว่า สามารถจะลอกเพื่อนในการสอบที่ผ่านมา เพราะแต่ละครั้งที่ผ่าน มาสามารถทำข้อสอบไม่ได้เลย แต่ครั้งนี้สามารถทำได้คะแนนดีมาก ถ้าเป็นนักเรียน นักเรียนคิดอย่างไรต่อสามารถ
- ก. สงสัยว่าสามารถจะแอบรู้ข้อสอบมาก่อน
 - ข. เชื่อว่าสามารถต้องลอกคำตอบจากเพื่อน จึงสอบได้คะแนนดี
 - ค. สามารถคงขยันดูหนังสือมากขึ้น และดูตรงกับที่ครูออกข้อสอบจึงทำได้คะแนนดี
15. โสกาเป็นเพื่อนสนิทของยุพา ต่อมากานดาเพื่อนสนิทอีกคนหนึ่งของยุพา เห็นโสกาสนิทสนมกับยุพาจึงถามยุพาว่า เธอเป็นเพื่อนสนิทกับโสกาหรือ ทำไมถึงไปคบกับคนแบบนี้ โสกาเคยทำฉันเจ็บแสบเลย เธอรู้ไหมแต่ก่อนฉันก็เป็นเพื่อนสนิทกับโสกา แต่พอรู้ว่านิสัยฉันจึงเลิกคบด้วย ถ้านักเรียนเป็นยุพาเมื่อได้ยินกานดาพูดอย่างนี้จะอย่างไร
- ก. กลัวจะเป็นอย่างกานดา จึงเลิกติดต่อกับโสกาอีกต่อไป
 - ข. เห็นว่าคำพูดของกานดาน่ารับฟัง จึงติดต่อกับโสกาบ่อยลง
 - ค. รับฟังคำพูดของกานดา และขอบคุณในความหวังดีของกานดา

16. มานะมาหาไวพจน์ให้ไร เป็นต้องมาขอยืมเงินทุกที หนี้เก่าก็ยังไม่ใช่ วันนี้มานะได้มาขอพบไวพจน์อีก ถ้านักเรียนเป็นไวพจน์ นักเรียนจะอย่างไร

- ก. หลบหน้าไม่ให้มานะพบ
- ข. สอบถามมานะว่ามีธุระอะไรกับตน
- ค. รีบบอกกับมานะว่าตนไม่มีเงินให้ยืมอีกแล้ว

17. ศรีสุดาเป็นเพื่อนสนิทกับนาคยา ซึ่งศรีสุดาก็เห็นว่านาคยาเป็นคนดี อยู่มาวันหนึ่งมีคนบอกเขาว่า แม่ของศรีสุดาเป็นผู้หญิงหาเงิน ไปนอนกับผู้ชายไม่ซ้ำหน้า ถ้านักเรียนเป็นศรีสุดา นักเรียนจะอย่างไรกับนาคยา

- ก. นำเรื่องไปบอกกับเพื่อน ให้เพื่อนรู้จะได้ไม่ไปเกี่ยวข้องกับตัว
- ข. หาโอกาสเล่าเรื่องที่ตนได้ฟังมาให้นาคยารู้ เพราะคิดว่าคงไม่ใช่เรื่องจริง
- ค. เลิกติดต่อกับนาคยา เพราะกลัวว่าคนอื่นจะเข้าใจผิดคิดว่าตนเองเป็นผู้หญิงไม่ดี

18. พ่อและแม่ของดำให้ดำเลี้ยงน้อง น้องร้องขึ้นมาที่ไร มักพบว่าเขี้ยวลูกคนข้างบ้านเกรเอา วันนีดำปล่อยให้น้องเล่นอยู่สักครู่หนึ่งก็ได้ยินเสียงน้องร้องไห้โดยมิเขี้ยวยืนอยู่ใกล้ ๆ กับน้อง ถ้านักเรียนเป็นดำ นักเรียนจะอย่างไร

- ก. ถามเขี้ยวว่า น้องของตนเป็นอะไร
- ข. ร้องคำเขี้ยวว่า เกรน้องของตนอีกแล้ว
- ค. ตรงเข้าทำร้ายเขี้ยวที่ชอบเกรเรน้องของตนอยู่เรื่อย

19. วิชัยเคยถูกเพื่อนขอยืมเงินไปแล้วไม่นำมาใช้คืนเลย เขาจึงคิดว่าต่อไปนี้จะไม่ให้ใครขอยืมเงินอีกแล้ว วันหนึ่งอานนท์ซึ่งเป็นเพื่อนของวิชัย ซึ่งมีฐานะดีลืมนำเงินมา จึงออกปากขอยืมเงินจากเพื่อนแต่ไม่มีใครให้ยืม อานนท์เห็นวิชัยเอาแบงค์ร้อยมาซื้อของ จึงออกปากขอยืมเงินวิชัย ถ้านักเรียนเป็นวิชัย นักเรียนจะอย่างไร

- ก. กลัวอานนท์จะไม่ใช้คืนให้ จึงบอกให้ไปยืมเงินจากอาจารย์ที่ปรึกษา
- ข. เห็นอานนท์เดือดร้อนหาที่ไหนไม่ได้จึงให้อานนท์ยืมเงิน
- ค. ไม่อยากให้อานนท์ขอยืมเงิน จึงบอกว่า ตนต้องนำไปซื้อของอีกหลายอย่างจึงไม่มีให้ยืม

20. กานดาเป็นพี่สาวของจันทน์ได้รับการบอกกล่าวจากครูชั้นพบว่า จันทน์ว่ากล่าวดักเตือนไม่ได้ แถมยังแสดงอาการไม่เหมาะสมอีก ถ้านักเรียนเป็นกานดา นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. เรียกจันทน์มาลงโทษ
 - ข. เรียกจันทน์มาสอบถามเรื่องที่เกิดขึ้น
 - ค. กล่าวตำหนิจันทน์ทันทีที่ได้รับบอกกล่าว

แบบทดสอบชุดที่ 4

1. ขณะที่ใกล้ลุกขึ้นยืน เพื่อจะหยิบปากกาจากเพื่อน โต้งซึ่งมีนิสัยเกเร ชอบแกล้งเพื่อนซึ่งเพื่อน ๆ ไม่มีใครกล้ายุ่งด้วย ได้เลื่อนเก้าอี้ขึ้นเพื่อให้ใกล้หล่มก้นกระแทกซึ่งเจียบรู้เห็นเรื่องนี้ ถ้านักเรียนเป็นเจียบ นักเรียนจะทำอย่างไร
 - ก. ทำเป็นไม่เห็น
 - ข. บอกให้ใกล้รู้ตัว
 - ค. คอยดูใกล้หล่มก้นกระแทก
2. แดงเก็บเงินได้จำนวนหนึ่งโดยมีเชียวรู้เห็นเรื่องนี้ด้วย แดงจึงแบ่งเงินให้เชียวจำนวนหนึ่งต่อมาดำได้มาถามเชียวว่าเห็นเงินของตนบ้างไหมสงสัยว่าจะทำหล่นบริเวณนี้ ถ้านักเรียนเป็นเจียบ นักเรียนจะทำอย่างไร
 - ก. กลัวว่าจะต้องคืนเงินที่ได้มาให้ดำ จึงบอกว่าไม่เห็น
 - ข. อยากได้เงินจำนวนนี้ไว้ใช้ จึงบอกว่ามีคนเก็บเงินจำนวนนี้ได้และไปแล้ว
 - ค. เมื่อมีเจ้าของมาถามรู้สึกไม่สบายใจ จึงคืนเงินที่แดงแบ่งให้และบอกความจริงกับเชียว
3. อำนาจได้รับมอบหมายจากอาจารย์ให้รายงานนักเรียนที่สูบบุหรี่จึงถูกนักเรียนที่สูบบุหรี่ร่วมต๋อยและซู่ว่าถ้านำเรื่องนี้ไปบอกอาจารย์ละก็จะได้โดนต๋อยอีก ถ้านักเรียนเป็นอำนาจนักเรียนจะทำอย่างไร
 - ก. ไม่สนใจคำพูดของนักเรียนที่สูบบุหรี่
 - ข. ไม่สนใจที่จะรายงานอาจารย์อีกต่อไป
 - ค. จะรายงานเฉพาะคนที่ไม่สามารถมาทำอะไรกับตนได้เท่านั้น

4. ในการสอบเก็บคะแนนย่อย ๆ ในขณะที่กำลังสอบอยู่นั้น บังเอิญครูวิทยากรซึ่งคุมสอบอยู่มีแขกมาขอพบ ครูวิทยากรจึงกำชับนักเรียนไม่ให้ทุจริต โดยให้หัวหน้าดูแลไม่ให้ทุกคนทุจริตแล้วออกไปพบแขก เมื่อครูออกไปจำเนียรซึ่งทำข้อสอบไม่ได้และเป็นนักเรียนที่เกเรได้เอาหนังสือมาเปิดดูซึ่งทุกคนก็เห็น เมื่อครูกลับมาถึงได้ถามปรีชาว่า มีใครทุจริตหรือไม่ ถ้านักเรียนเป็นปรีชานักเรียนจะอย่างไร
- ไม่กล้าโกหกครู จึงบอกความจริงที่เกิดขึ้นให้ครูฟัง
 - กลัวเพื่อนจะหาว่าตนเป็นคนชอบฟ้อง จึงบอกว่าไม่มีใครทุจริต
 - ปฏิเสธที่จะพูดถึงเรื่องนี้ให้ครูสอบถามกับหัวหน้าห้องดู
5. สุดใจเป็นลูกชายของครูในโรงเรียน ซึ่งชอบหาเรื่องชกต่อยกับเพื่อนในห้องอยู่บ่อย ๆ ซึ่งหลายคนไม่อยากจะไปยุ่งด้วย ถ้านักเรียนเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาของสุดใจ นักเรียนจะทำอย่างไร
- ไม่สนใจเรื่องที่เกิดขึ้น
 - เรียกสุดใจมากล่าวตักเตือนเรื่องที่เกิดขึ้น
 - พูดให้นักเรียนในห้องหลบหลีก不要去มีเรื่องด้วย
6. พนักงานเก็บเงินค่าโดยสารรถยนต์ มักจะเก็บค่าโดยสารเกินราคากับผู้ที่ไม่รู้ค่าโดยสาร เมื่อมีคนทักท้วงก็มักจะหาหาเรื่อง แกล้งจอดเกินป้ายหรือไม่จอดให้ ผู้โดยสารคนนั้นต้องเสียเวลาและเสียค่าโดยสารเพิ่มอีก อึดเห็นพนักงานเก็บเงินค่าโดยสารชายคนหนึ่งเกินราคาโดยที่ชายคนนั้นไม่รู้ ถ้านักเรียนเป็นอึดจะทำอย่างไร
- ไม่ยอมหาเรื่องใส่ตัว จึงทำเป็นไม่รู้ไม่เห็น
 - บอกชายคนนั้นว่าถูกเก็บค่าโดยสารเกินราคาเมื่อรถถึงที่หมายแล้ว
 - ทนเห็นชายคนนั้นถูกเก็บเงินเกินราคาไม่ได้ จึงทักท้วงพนักงานเก็บเงินว่าทำไมเก็บเกินราคา

7. แดงพบคำกำสั่งจะขโมยปากกาเพื่อน คำจึงชูแดงไม่ให้ นำเรื่องนี้ไปบอกกับครูหรือเพื่อน ๆ
ถ้าแดงไม่เชื่อละก็จะโดนตอย ถ้านักเรียนเป็นแดง นักเรียนจะอย่างไร
- ไม่ยอมหาเรื่องใส่ตน จึงปิดเรื่องนี้เป็นความลับ
 - ไม่สนใจคำขู่ของคำ นำเรื่องนี้ไปบอกให้ครูทราบ
 - พยายามปกป้องคำ เพราะกลัวว่าคำจะเข้าใจว่าตนเป็นคนนำเรื่องนี้ไปบอกกับเพื่อน ๆ
8. แดงเป็นพี่ของคำ แดงเป็นคนเกเรไม่อยากเรียนหนังสือ แต่ถูกพ่อแม่บังคับให้มาเรียน บางวันแดงก็หนีเรียน โดยบังคับไม่ให้น้องของเขาไปบอกพ่อแม่และแม่ ถ้านักเรียนเป็นคำ นักเรียนจะอย่างไร
- ปิดเรื่องนี้เป็นความลับ เพราะกลัวแดงจะตอยเอา
 - บอกพ่อแม่แดงหนีเรียน เพราะอยากให้แดงเรียนจบ
 - ไม่นำเรื่องนี้ไปบอกพ่อแม่และแม่ เพราะถือว่าแดงโตแล้วต้องรู้จักรับผิดชอบตนเอง
9. อาจารย์สุรเดช เป็นอาจารย์ที่ดูมาก กำลังดุและจะทำโทษสุเทพ เนื่องจากเข้าใจว่าสุเทพ ทำความผิดซึ่งมองคล้ เรื่องนี้คิดว่า สุเทพไม่ได้ทำความผิด คนที่ทำความผิดในครั้งนี่คือสมชาย นักเรียนที่มีนิสัยเกเร ไม่มีใครกล้ายุ่งด้วย ถ้านักเรียนเป็นมงคลนักเรียนจะอย่างไร
- ทำเป็นไม่รู้ไม่เห็นเรื่องที่เกิดขึ้น
 - ทักท้วงอาจารย์ และเล่าเรื่องที่เกิดขึ้นให้ฟัง
 - รีบเดินหนีไปโดยเร็ว เดี่ยวสุเทพจะให้ตนไปเป็นพยาน ตนจะเดือดร้อน
10. ครูวินยวางข้อสอบไว้บนโต๊ะ พอดีมีครูเจิงกำชับนักเรียนไม่ให้มาเปิดอ่าน โดยให้วิชาญหัวหน้าห้องช่วยดู เมื่อครูไปแล้ว อำนาจซึ่งเรียนไม่เก่งและการสอบที่ผ่านมามีคะแนนได้ไม่ดีกลัวจะสอบตกจึงเดินไปเปิดอ่านข้อสอบนั้นและชวนนักเรียนทุกคนไม่ให้บอกอาจารย์ ถ้านักเรียนเป็นวิชาญ นักเรียนจะอย่างไร เมื่อครูถามว่ามีคนเปิดอ่านข้อสอบหรือไม่
- สงสารเพื่อนกลัวเพื่อนจะสอบตกจึงไม่บอกความจริงกับครู
 - ไม่อยากมีเรื่องกับอำนาจ จึงปฏิเสธว่าไม่มีใครเปิดข้อสอบอ่าน
 - เชื่อว่าอำนาจคงไม่กล้าทำอะไรตนเหมือนอย่างทีพูดจึงบอกความจริงกับครู

11. สมศรีเห็นแม่ค้าคนหนึ่งเป็นแฟนของครูในโรงเรียนหยิบเงินของนักเรียนตัวเล็ก ๆ คนหนึ่งไป แล้วก็มิได้หยิบขมให้ พ่อเด็กคนนั้นทวงถาม ก็บอกว่ายังมิได้หยิบเงินของเด็กคนนั้นไป ถ้านักเรียนเป็นสมศรีนักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. แนะนำเด็กคนนั้นไปบอกกับครูเวอร์
 - ข. ยืนดูอยู่เฉย ๆ เพราะพูดไปเดี๋ยวอาจารย์จะหาว่าตนปรักปรำแฟนอาจารย์
 - ค. ทนดูเด็กคนนั้นถูกโกงเงินไม่ได้ จึงช่วยยืนยันว่าตนเห็นแม่ค้าหยิบเงินของเด็กคนนั้นจริง
12. แดงและดำมีเรื่องทะเลาะวิวาทกัน ซึ่งเขียวอยู่ในเหตุการณ์นี้โดยไม่ตั้งใจ เมื่อมีคนมาบอกครูว่าทั้งสองคนมีเรื่องกัน ครูจึงเรียกแดง ดำ และเขียวมาสอบถามเรื่องที่เกิดขึ้น เขียวรู้สึกลำบากใจมาก เพราะคนที่ทำให้แดงและดำถูกลงโทษจะถูกสองคนนี้ตามหาเรื่องอยู่เรื่อย ถ้านักเรียนเป็นเขียว นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. บอกว่าตนไม่รู้ไม่เห็นเรื่องทั้งหมด
 - ข. เล่าเหตุการณ์ทั้งหมดไปตามความเป็นจริง
 - ค. บอกครูว่าทั้งสองเล่นกัน มิได้มีเรื่องกันอย่างที่ครูเข้าใจ
13. นลินีไปซื้อเนื้อที่ตลาด ขณะที่เธอรอจะซื้ออยู่นั้นเธอพบว่าแม่ค้าซึ่งเนื้อให้ลูกค้าไม่ครบ ถ้านักเรียนเป็นนลินี นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. บอกให้หญิงสาวที่ซื้อเนื้อนั้นทราบว่าแม่ค้าซึ่งเนื้อให้ไม่ครบ
 - ข. ถึงแม้เนื้อร้านนี้จะดีกว่าร้านอื่น ๆ ก็จะไม่เปลี่ยนใจไปซื้อร้านอื่น
 - ค. ไม่อยากมีเรื่องกับแม่ค้า จึงทำเป็นไม่รู้ไม่เห็นเสีย แล้วคอยดูตาซึ่งให้แม่ค้าซึ่งเนื้อที่ตนซื้อให้ครบ

14. ครูประทีปห้ามนักเรียนไม่ให้ลอกการบ้านกัน ถ้ารู้่านักเรียนลอกการบ้านกันจะถูกลงโทษ วันหนึ่งครูประทีปสงสัยว่านักเรียนจะลอกการบ้านกัน เพราะทำผิดเหมือน ๆ กัน จึงเรียก สุมาสีมาถาม ซึ่งสุมาสีก็เป็นคนหนึ่งทีลอกการบ้านเพื่อนด้วย ถ้านักเรียนเป็นสุมาสี นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. ยอมรับว่าลอกการบ้านจริง เพราะทำการบ้านไม่ได้
 - ข. ปฏิเสธว่าไม่ลอกกัน แต่ช่วยกันทำด้วยกัน
 - ค. กลัวจะถูกลงโทษจึงปฏิเสธว่าไม่ได้ลอกกัน ต่างคนต่างทำ
15. อติศักดิ์เป็นลูกชายของครูในโรงเรียนเป็นที่รักของครูในโรงเรียน วันไหนไม่มีครูเวร อติศักดิ์จะแซงคนอื่น ๆ มาเข้าแถวเป็นคนแรก เพื่อจะได้นั่งรถกลับบ้านโดยไม่ต้องยืนซึ่ง อติศักดิ์ว่าไม่มีใครกล้าทำอะไรเขาได้ ถ้านักเรียนเป็นคนหนึ่งทีถูกอติศักดิ์แซงคิวขึ้นรถก่อน นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. ไม่รู้จะทำอย่างไรกับอติศักดิ์จึงต้องอยู่เฉย
 - ข. ขวนฝืนหลาย ๆ คนรุมต่อยอติศักดิ์ให้เซ็ด
 - ค. ไม่ยอมให้อติศักดิ์แซงคิวขึ้นรถก่อนโดยเด็ดขาด ถึงแม้จะต้องมีเรื่องก็ยอม
16. กานดาพบว่าแม่ค้า เจ้าประจำของตนซึ่งมักจะตักอาหารให้ตนมากกว่าคนอื่นมีเจตนาจะไม่ทอนเงินให้นักเรียนตัวเล็ก ๆ คนหนึ่ง โดยที่เด็กคนนั้นไม่ทราบเลย ถ้านักเรียนเป็น กานดาจะทำอย่างไร
- ก. แกล้งถามนักเรียนคนนั้นว่าได้รับเงินทอนหรือยัง
 - ข. จะทักท้วงก็กลัวแม่ค้าเจ้าประจำเคือง จึงทำเป็นไม่รู้ไม่เห็น
 - ค. สงสารนักเรียนคนนั้น จึงช่วยทักท้วงว่ายังไม่ได้ทอนเงินให้นักเรียนคนนั้น

17. สิดาซึ่งสอบได้คะแนนไม่ถึงครึ่งในครั้งนี้ได้ไปบอกอาจารย์ว่า นักเรียนในห้องทุจริตเอาตำรามาเปิดลอกกัน ขอให้มีการสอบใหม่ อาจารย์จึงบอกว่าถ้ามีการทุจริตกันจริงจะให้มีการสอบกันใหม่ และได้เรียกสุมาลี ซึ่งได้คะแนนเกือบเต็มในการสอบครั้งนี้โดยที่เขาไม่ได้ทุจริต แต่เขาก็รู้ว่ามึนเพื่อนอีกกลุ่มหนึ่งที่ทุจริตในการสอบครั้งนี้ ถ้านักเรียนเป็นสุมาลี นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. บอกครูว่าสิดาได้คะแนนน้อย จึงหาเรื่องจะสอบใหม่
- ข. ถึงแม้ไม่อยากสอบใหม่แต่ก็บอกครูไปตามความจริง
- ค. กลัวว่าสอบใหม่จะได้คะแนนไม่เท่าเก่า จึงบอกว่าไม่มีการทุจริตกันอย่างที่สิดาพูดเลย

18. ในการสอบเก็บคะแนนครั้งหนึ่ง ครูให้นักเรียนไปเขียนเรียงความเรื่องหนึ่งมาส่ง นักเรียนหลายคนกลัวว่าจะได้คะแนนน้อย จึงให้คนอื่นเขียนให้ สมจิตรเป็นคนหนึ่งที่ให้พี่ของตนเขียนให้ แต่ครูก็ได้สงสัยเลย แต่กลับสงสัยว่ามาลัยจะให้คนอื่นเขียนให้ จึงเรียกสมจิตรไปสอบถาม ซึ่งมาลัยก็รู้ว่าสมจิตรเองก็ให้คนอื่นเขียนให้เหมือนกัน ถ้านักเรียนเป็นสมจิตร นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. เกรงว่ามาลัยจะไปบอกครูว่าตนก็ให้คนอื่นเขียนให้ จึงช่วยยืนยันว่าสมจิตรเขียนเองไม่ได้ให้ใครเขียนให้
- ข. บอกครูว่า เขียนกันเองทุกคน ที่เขียนได้ดีเพราะการเขียนครั้งนี้เป็นการสอบทุกคนจึงตั้งใจเขียนอย่างเต็มที่
- ค. คิดว่าครูคงรู้เรื่องนี้แล้วจึงบอกความจริงทั้งหมดให้ครูทราบ

19. จามจุรีเป็นลูกสาวของผู้อำนวยการโรงเรียน จึงถืออภิสิทธิ์ไม่ยอมทำเวร ทั้งที่ได้ตกลงกันว่าทุกคนจะแบ่งกันทำเวรในแต่ละวัน เพราะรู้ว่าอย่างไรเสียคนอื่นก็ต้องทำ ถ้าไม่ทำก็จะต้องถูกลงโทษและมักจะพูดกับเพื่อน ๆ ว่าครูที่ปรึกษาไม่กล้าทำอะไรตนหรอก ถ้านักเรียนเป็นคนหนึ่งที่อยู่เวรเดียวกัน จามจุรีจะทำอย่างไร

- ก. ยอมให้เขาคนหนึ่ง เพราะเขาเป็นลูกสาวผู้มีอำนาจในโรงเรียน
- ข. เข้าไปเตือนให้จามจุรีช่วยทำเวร มิฉะนั้นจะนำเรื่องนี้ไปบอกให้ครูที่ปรึกษาทราบ
- ค. ไม่ทำเวร ปลอ่ยให้ห้องสกปรก เพื่อจะดูว่าจามจุรีจะถูกลงโทษด้วยหรือไม่

20. ปรีชาเป็นลูกเสือซึ่งได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่ดูแลความเรียบร้อยภายในบริเวณโรงอาหาร เขาพบว่าสุรณนักเรียนรุ่นพี่ที่ทุกคนเกรงใจ ไม่กล้าไปยุ่งด้วย ไม่ยอมเข้าแถวซื้ออาหาร เหมือนกับคนอื่น ๆ ถ้านักเรียนเป็นปรีชา นักเรียนจะอย่างไร
- ก. ไม่อยากมีเรื่องกับรุ่นพี่ จึงทำเป็นไม่เห็นและเดินไปจุดด้านอื่น
 - ข. เข้าไปบอก สุรณให้เข้าแถวซื้ออาหารให้เป็นระเบียบ
 - ค. บอกให้เพื่อนซึ่งทำหน้าที่ด้วยกันไปเตือน สุรณให้เข้าแถวซื้ออาหาร

แบบประเมินพฤติกรรมการอ่านออกเสียงนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำชี้แจง

1. อดติ หมายถึง การที่บุคคลมีความรู้สึกนึกคิด ตลอดจนการแสดงออกโดยมีความลำเอียง ไม่เที่ยงธรรม ไม่ยุติธรรม ตลอดจนดำเนินการไปในทางที่ผิดอันเนื่องมาจาก
 1. ฉันทาคติ คือความลำเอียงที่เกิดจากความรักใคร่ ทำให้เสียความยุติธรรมเพราะเห็นแก่คนที่เรารักใคร่ ชอบพอ
 2. โทสาคติ คือความลำเอียงที่เกิดจากความชัง ความไม่ชอบกัน ทำให้มีการกลั่นแกล้งกันทำลายกัน
 3. โมหาคติ คือความลำเอียงเพราะความหลง ทำให้เสียความยุติธรรม เพราะความโง่ ความไม่รอบครอบ ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์
 4. ภยาคติ คือความลำเอียงเพราะความกลัว ความโลเลไม่มั่นคง ตกอยู่ภายใต้อำนาจของผู้อื่น
2. แบบประเมินนี้ มีจุดประสงค์เพื่อต้องการทราบพฤติกรรมที่เป็นจริงของนักเรียน เพื่อนำคะแนนพฤติกรรมไปใช้หาความเที่ยงตรงตามสภาพของแบบทดสอบวัดอดติ 4 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
3. ให้ท่านพิจารณาพฤติกรรมของนักเรียนในสภาพทั่ว ๆ ไปที่ท่านทราบว่านักเรียนเป็นคนอย่างไร โดยพิจารณาให้คะแนนในแต่ละพฤติกรรมดังนี้
 - 0 คะแนน เมื่อนักเรียนไม่เคยกระทำ หรือไม่เคยแสดงออกตามพฤติกรรมนั้นเลย
 - 1 คะแนน เมื่อนักเรียนมีพฤติกรรม การกระทำ หรือการแสดงออกบ้างเป็นบางครั้งแต่ไม่ติดเป็นนิสัย
 - 2 คะแนน เมื่อนักเรียนมีพฤติกรรม การกระทำ หรือการแสดงออกเป็นประจำเป็นนิสัย

ตัวอย่าง

พฤติกรรม	สมชาย	นารี	ปรีชา
<u>ฉันทาคติ</u>			
1. ไม่ลงโทษคนที่ตนรัก หรือชอบพอเมื่อทำความผิด	0	1	2

จากตัวอย่าง

สมชายได้คะแนน ๑ คะแนน แสดงว่าสมชายเป็นคนที่มีความเที่ยงธรรม ถ้าคนที่เขารักทำความผิด เขาจะกล่าวหรือกล่าวโทษอย่างไม่เกรงใจ

นารีได้คะแนน 1 คะแนน แสดงว่าคนที่นารีรัก ถ้าทำความผิดบางครั้งนารีก็ตำหนิ บางครั้งอาจปล่อยเลยตามเลยทำเป็นไม่เห็นเสีย

ส่วนปรีชาได้คะแนน 2 คะแนน แสดงว่าคนที่เขารักใคร่ จะทำความผิดอย่างไร เขาก็ไม่สนใจ ถ้ามีใครมาว่าเขาจะออกรับ ช่วยแก้ตัวให้อีกด้วย

แบบประเมินพฤติกรรมความมีคตินักเรียนในมัธยมศึกษาปีที่ 6

พฤติกรรม	ชื่อ																											
<u>ฉันทาคติ</u> 1. ไม่ลงโทษคนที่ตนรักหรือชอบพอ เมื่อทำความผิด 2. ลงโทษคนที่ตนรัก หรือชอบพอ น้อยกว่าความผิดที่เขาควรจะได้รับ 3. คนที่ตนรักใคร่ ชอบพอ ทำความดีแล้วได้รับการยกย่องชมเชยมากกว่าที่ควรจะเป็น 4. คนที่ตนรักใคร่ชอบพอ ถึงแม้จะไม่ได้ทำความดีก็ได้รับการยกย่อง ชมเชย																												
<u>โกลาเลติ</u> 1. กีดกันคนที่ตนไม่ชอบไม่ให้ก้าวหน้าตามที่ควรจะเป็น 2. หาเรื่องมาลงโทษคนที่ตนไม่ชอบ 3. ลงโทษคนที่ตนไม่ชอบ มากกว่าคนอื่น ๆ ที่ทำความผิดด้วยกัน 4. คนที่ตนไม่ชอบ ถึงแม้จะทำความดีก็ไม่ได้รับการยกย่อง																												
<u>โมหาคติ</u> 1. สรุปลความโดยไม่ฟังเหตุผลผู้อื่น 2. คำว่ากล่าวโทษผู้อื่นก่อนพิจารณาให้รอบครอบ 3. ทำให้ผู้อื่นเสียหายเนื่องจากไม่รู้จักจริง 4. กล่าวโทษผู้อื่น ทั้งที่ไม่รู้จักจริง																												
<u>ภยากติ</u> 1. กล่าวว่าเขาจะไม่พอใจจึงปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ยุติธรรม 2. กล่าวว่าเขาจะนำความทุกข์ร้อนมาสู่ตน จึงปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ยุติธรรม 3. กล่าวว่าเขาจะใช้อำนาจหน้าที่ กดขี่ตน จึงปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ยุติธรรม 4. กล่าวว่าจะมีภัยมาถึงตัว จึงทำเป็นไม่รู้ไม่เห็น																												

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นายสุเทพฐ์ คำขุนารณ

เกิด วันที่ 7 เมษายน พุทธศักราช 2503

สถานที่เกิด อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 48 หมู่ 2 ตำบลถนนขาด

อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ 1 ระดับ 4

สถานที่ทำงานปัจจุบัน ศูนย์ฝึกวิชาชีพนครปฐม (วัดไร่ขิง)

กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2520 มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย

พ.ศ. 2522 ป.กศ. จากวิทยาลัยครูนครปฐม

พ.ศ. 2526 กศ.บ. (การวัดผลการศึกษา)

จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

พ.ศ. 2533 กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา)

จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การสร้างแบบทดสอบวัดผล 4 สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

บทคัดย่อ
ของ
สุเชษฐ์ คำขุนารถ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวัดผลการศึกษา
กุมภาพันธ์ 2533

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างแบบทดสอบวัดอคติ 4 สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีคุณภาพ แบบทดสอบฉบับนี้แบ่งเป็น 4 ด้าน คือด้านทัศนคติ ด้านโทสาคติ ด้านโมหาคติ และด้านมายาคติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 มีการศึกษา 2532 ในจังหวัดนครปฐมจำนวน 1170 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลาย ขั้นตอน วิธีการศึกษาได้ทำการทดสอบ 3 ครั้ง โดยการทดสอบครั้งที่ 1 เพื่อหาค่าอำนาจ จำแนกของแบบทดสอบเป็นรายข้อ เพื่อคัดเลือกและปรับปรุงข้อสอบ การทดสอบครั้งที่ 2 เพื่อ หาค่าอำนาจจำแนก ค่าความเชื่อมั่น และค่าความเที่ยงตรง ของเครื่องมือ การทดสอบครั้งที่ 3 เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ค่าความเชื่อมั่น ค่าความเที่ยงตรง และสร้างเกณฑ์ปกติ ใน รูปของคะแนนปกติ

ผลการศึกษาพบว่า ได้แบบทดสอบที่มีคุณภาพ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อซึ่งหาโดยวิธี ทดสอบ t พบว่ามีค่าตั้งแต่ 4.386 ถึง 16.803 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบหาโดยใช้สูตร สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) มีค่าตั้งแต่ .686 ถึง .863 และรวมทั้งฉบับมี ค่า .920 ค่าความเที่ยงตรงตามสภาพของแบบทดสอบหาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง คะแนนที่ได้จากการสอบกับคะแนนที่ได้จากการประเมินโดยอาจารย์ซึ่งรู้จักนักเรียนดี พบว่ามีค่า อยู่ระหว่าง .731 ถึง .795 ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบ หาโดยวิธี เทคนิคกลุ่มที่รู้ชั้อยู่แล้วว่ามีค่าอยู่ระหว่าง 11.022 ถึง 16.384 และรวมทั้งฉบับเป็น 19.954 ซึ่งทุกค่าของความเชื่อมั่น ความเที่ยงตรง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบวัดอคติ 4 แต่ละด้าน พบว่ามีค่าอยู่ระหว่าง .386 ถึง .614 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างแบบทดสอบแต่ละด้านกับคะแนนรวมอยู่ ระหว่าง .500 ถึง .851 เชื่อมั่นได้ที่ระดับ .01 ทุกค่า

A CONSTRUCTION OF AGATI IV TEST FOR
MATHAYOM SUKSA VI STUDENTS

AN ABSTRACT

BY

SUCHEAT KUMNOOTCHANART

Presented in partial fulfillment of the requirements for
the Master of Education degree in Educational Measurement
at Srinakharinwirot University

February 1990

The purpose of this study was to construct a test to measure prejudice or the four agati for Mathayom Suksa VI students. This test composed of four subtests. Prejudice because of love; Prejudice because of hatred; Prejudice because of ignorance and Prejudice because of fear. The sample size of 1170 Mathayom Suksa VI Students in Nakhon Pathom province during the academic year 1989 was obtained by randomized sampling using multistage Random Sampling Technique. The first test was administered to review and select test items and find discriminating power. The second one was to re-determine the discriminating power, reliability and validity. And the third one was to find discriminating power, reliability, validity and normalized T-Score norms.

A good quality test was obtained by this study. The discriminating power through using t-test ranged from 4.386 to 16.803. The reliability calculated by Alpha-Coefficient ranged from .686 to .863 and the whole test was .920. The concurrent validity determined by the coefficient correlation between test scores and scores evaluated by advisors or teachers who known the pupils well ranged from .731 to .795. The construct validity of the test determined by using known group technique ranged from 11.022 to 16.384 and the whole test was 19.954. The reliability, validity was significant at the .01 level. The intercorrelation of each four subtests ranged from .386 to .611, intercorrelation of subtests to whole test ranged from .500 to .851, and statistically significant at the .01 level.